

Projekt

z dnia 20 listopada 2025 r.
Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR XV/.../25
RADY MIEJSKIEJ W KONSTANTYNOWIE ŁÓDZKIM**

z dnia 27 listopada 2025 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania
Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata
2026-2029**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1153), w związku z art. 4¹ ust. 1, 2, 2a - 2c i ust. 5 ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2023r. poz. 2151, M. P. z 2024 r. poz. 93 oraz z 2025 r. poz. 118) oraz art. 10 ust 1 i 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 1939, Dz. U. z 2022 r. poz. 2600.), **Rada Miejska w Konstantynowie Łódzkim uchwala, co następuje:**

§ 1. Przyjmuje Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2026-2029 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza Burmistrzowi Konstantynowa Łódzkiego.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

**GMINNY PROGRAM
PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW
ALKOHOLOWYCH
ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII
NA LATA 2026 - 2029
KONSTANTYNOWA ŁÓDZKIEGO**

Konstantynów Łódzki 2025

Spis treści

Spis treści	2
Wprowadzenie	4
1 Uzależnienia jako czynnik ryzyka dla zdrowia – dane z Raportu, Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom (dane ogólnopolskie)	7
2 Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych mieszkańców Konstantynowa Łódzkiego	10
2.1 Lokalne zagrożenia społeczne w grupie dorosłych mieszkańców – grupa badana i cel badania	10
2.2 Problemy społeczne w opinii mieszkańców w kontekście uzależnień	11
2.3 Przemoc domowa	15
2.4 Spożywanie alkoholu oraz związane z nim inne problemy społeczne	19
2.5 Substancje psychoaktywne: nikotyna	31
2.6 Substancje psychoaktywne: narkotyki i dopalacze	32
2.7 Uzależnienia behawioralne: uzależnienie od gier hazardowych	34
2.8 Uzależnienia behawioralne: zaburzenia odżywiania	37
2.9 Potrzeba realizacji działań profilaktyki uzależnień w opinii mieszkańców miasta Konstantynów Łódzki	38
3 Badania sprzedawców napojów alkoholowych	41
3.1 Grupa badana i cel badania	43
3.2 Wyniki badań sprzedawców napojów alkoholowych na terenie gminy	43
4 Problemy Społeczne w środowisku dzieci i młodzieży	52
4.1 Metodologia i cel badania	53
4.2 Charakterystyka grupy badawczej	53
4.3 Wyniki badań środowiska dzieci i młodzieży	54
4.3.1 Relacje z rodzicami, nauczycielami oraz rówieśnikami	54
4.3.2 Substancje psychoaktywne: alkohol	56
4.3.3 Substancje psychoaktywne: papierosy	61
4.3.4 Substancje psychoaktywne: narkotyki i dopalacze	64
4.4 Spożywanie napojów energetyzujących przez dzieci i młodzież	66
4.5 Uzależnienia behawioralne: Internet, smartfon, hazard	68
4.6 Przemoc i cyberprzemoc	72
4.7 Czas wolny	75
5 Zasoby, Instytucje i ich działania	77
5.1 Konstantynowskie Centrum Pomocy Rodzinie (KCPR)	78
5.2 Punkt nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego i mediacji	80
5.3 Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Konstantynowie Łódzkim	81
5.4 Poradnia Zdrowia Psychicznego w Konstantynowie Łódzkim	81
5.5 Organizacje społeczne	83
5.6 Placówki oświatowe	83
5.7 Komisariat Policji i Straż Miejska, Sąd Rejonowy w Pabianicach II Wydział Karny	84

6	Analiza SWOT	85
7	Wnioski i rekomendacje.....	86
8	Zadania GPPiRPA oraz PN	94
8.1	Cel główny	95
	Celem głównym Gminnego Programu jest zapobieganie powstawaniu problemów alkoholowych i narkotykowych oraz minimalizowanie rozmiarów i natężenia tych, które aktualnie występują oraz rozwijanie zasobów niezbędnych do radzenia sobie z już istniejącymi.	95
8.2	Cele szczegółowe, zadania, działania, termin realizacji, wskaźniki.....	96
	Zapobieganie powstawaniu nowych problemów związanych z uzależnieniami oraz przemocą domową poprzez prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć pozalekcyjnych, w tym zajęć sportowych	100
9	Monitoring i ewaluacja	107
10	Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami	107
11	Zasady wynagrodzenia członków Gminnej Komisji	107
12	Zasady finansowania Gminnego Programu	108

Wprowadzenie

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2026 - 2029 jest dokumentem wyznaczającym cele oraz sposoby rozwiązywania problemów uzależnień, także behawioralnych i związanych z tymi sferami życia problemów rodzinnych i społecznych na terenie Konstancinowa Łódzkiego. Niniejszy dokument stanowi kontynuację działań prowadzonych w latach ubiegłych w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii (GPPiRPA oraz PN) oraz jest integralną częścią Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Konstancinów Łódzki na lata 2021-2026¹. Uwzględnia także cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień i związanych z tym problemów społecznych i zdrowotnych, które zostały określone w Narodowym Programie Zdrowia (NPZ) na lata 2021 - 2025², który jest dokumentem ustanawianym w celu realizacji polityki zdrowia publicznego.

Celem strategicznym NPZ jest zwiększenie liczby lat przeżytych w zdrowiu oraz zmniejszenie społecznych nierówności w tym zakresie. Zgodnie z zapisami NPZ, cele operacyjne Programu obejmują:

- profilaktykę nadwagi i otyłości,
- profilaktykę uzależnień,
- promocję zdrowia psychicznego,
- zdrowie środowiskowe i choroby zakaźne,
- wyzwania demograficzne.

Ponadto, GPPiRPA oraz PN na lata 2026 - 2029 uwzględnia rekomendacje i priorytety do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki wskazane przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom, które jest wyspecjalizowaną agendą Ministra Zdrowia.

¹ Uchwała Nr XXXII/271/21 Rady Miejskiej w Konstancinowie Łódzkim z dnia 25 marca 2021 r.

² Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 marca 2021 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021 – 2025 (Dz. U. 2021 r. poz. 642), które jest aktem wykonawczym do ustawy z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1956). NPZ precyzuje zadania samorządów w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

Ustawodawca określił kierunki polityki wobec problemów alkoholowych i narkotykowych, wskazał zadania z tego zakresu i ich źródła finansowania oraz podmioty odpowiedzialne za ich koordynację.

Zgodnie z art. 4¹ ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi³ oraz art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii⁴ do zadań własnych gminy należy prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu i przeciwdziałanie narkomanii.

W szczególności zadania te obejmują:

1. zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków;
- 2.¹ udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą domową;
3. prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo - wychowawczych i socjoterapeutycznych;
4. wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych i narkotykowych;
5. podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 131 i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego;
6. wspieranie zatrudnienia socjalnego przez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej i klubów integracji społecznej;
7. udzielanie pomocy społecznej osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych, dotkniętych ubóstwem i wykluczeniem społecznym

³ t. j. Dz. U. z 2023 r. poz. 2151 z późn. zm.

⁴ t. j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1939 z późn. zm.

i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

Ponadto, GPPiRPA oraz PN uwzględnia także działalność wychowawczą, edukacyjną, informacyjną i profilaktyczną prowadzoną w szkołach i placówkach systemu oświaty, zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 22 ust. 3 z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii, a także diagnozę w zakresie występujących w szkołach i placówkach systemu oświaty czynników ryzyka i czynników chroniących przeprowadzaną zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 22 ust. 3.

Według art. 4¹ ust. 2 i 2a ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi⁵ oraz art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii⁶ realizacja ww. zadań prowadzona jest w postaci GPPiRPA oraz PN, uchwalanego przez Radę Miasta na okres nie dłuższy niż 4 lata.

Jednostką odpowiedzialną na terenie Konstantynowa Łódzkiego za jego realizację jest Konstantynowskie Centrum Pomocy Rodzinie, zwane dalej „Centrum”. Dyrektor Centrum, powołany przez Burmistrza na Pełnomocnika ds. realizacji Programu, koordynuje i nadzoruje jego wdrażanie. Zadania programu dostosowano do lokalnych potrzeb i możliwości, w oparciu o zasoby instytucjonalne i osobowe, a także wyniki diagnozy przeprowadzonej w II kwartale 2025 roku.

Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych w Konstantynowie Łódzkim stanowi kluczowy krok w identyfikacji i przeciwdziałaniu problemom dotyczącym zarówno dorosłych mieszkańców, jak i dzieci oraz młodzież. W obliczu dynamicznych przemian społeczno-kulturowych dokument ten dostarcza rzetelnych danych o skali i charakterze zjawisk takich jak uzależnienia od substancji psychoaktywnych (alkohol, papierosy, narkotyki, dopalacze), uzależnienia behawioralne oraz towarzyszące im problemy – przemoc domowa czy cyberprzemoc. Badania oparte na opiniach mieszkańców i analizie statystycznej wskazują obszary wymagające szczególnej interwencji, stanowiąc fundament dla działań profilaktycznych, edukacyjnych i wspierających rodziny. Na bazie diagnozy opracowano Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów

⁵ t. j. Dz. U. z 2023 r. poz. 2151 z późn. zm.

⁶ t. j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1939 z późn. zm.

Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii (GPPiRPA oraz PN) na lata 2026–2029. Gmina miejska Konstantynów Łódzki stawia na holistyczne podejście, angażując różnorodne instytucje i zasoby w budowanie zdrowego, świadomego społeczeństwa. Program ma nie tylko przeciwdziałać uzależnieniom, ale również promować zdrowy styl życia i rozwój potencjału lokalnej społeczności.

GPPiRPA oraz PN realizowany będzie w oparciu o środki własne gminy, środki pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz dodatkowej opłaty od sprzedaży napojów alkoholowych w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającej 300 ml zgodnie z celami ustawowymi.

Niniejszy Gminny Program został opracowany w oparciu o doświadczenia zdobyte podczas realizacji wcześniejszych edycji GPPiRPA oraz PN, a także we współpracy z dotychczasowymi realizatorami tych programów oraz Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Konstantynowie Łódzkim, która stanowi interdyscyplinarny zespół ekspertów w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych.

1 Uzależnienia jako czynnik ryzyka dla zdrowia – dane z Raportu, Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom (dane ogólnopolskie)

Nadużywanie alkoholu przez jednego z członków rodziny jest jednym z głównych czynników prowadzących do jej dysfunkcji i dezintegracji. Skutki uzależnienia, a także szkodliwego picia, nie ograniczają się wyłącznie do osoby pijącej – obejmują swoim zasięgiem zdrowie fizyczne i psychiczne wszystkich członków rodziny oraz osób z najbliższego otoczenia alkoholika. Zaburzenia te mogą przybierać formę przewlekłego stresu, obniżenia poczucia bezpieczeństwa, problemów emocjonalnych, a w przypadku dzieci – także trudności rozwojowych i wychowawczych. Nadużywanie alkoholu generuje jednak nie tylko koszty osobiste i rodzinne, ale również ogromne obciążenie dla całego społeczeństwa. Do najczęstszych skutków społecznych należą: zakłócenia porządku i bezpieczeństwa publicznego, wzrost zjawiska przemocy w rodzinie, rozwój przestępczości, zwiększona liczba wypadków drogowych, a także problemy związane z ubóstwem i bezrobociem. Problemy alkoholowe w rodzinie wywierają także znaczący wpływ

na poziom życia i status materialny jej członków. Pociągają za sobą koszty leczenia osób uzależnionych i współuzależnionych, obniżenie wydajności pracy oraz wzrost wydatków związanych z funkcjonowaniem systemu opieki zdrowotnej i pomocy społecznej. Do tego dochodzą obciążenia dla wymiaru sprawiedliwości, a także straty wynikające z przedwczesnej umieralności osób uzależnionych. W konsekwencji alkoholizm staje się zjawiskiem o charakterze nie tylko medycznym czy psychologicznym, ale także poważnym problemem ekonomicznym i społecznym.

Zgodnie z danymi GUS, w 2024 roku przeciętne spożycie alkoholu w przeliczeniu na jednego mieszkańca wyniosło 8,8 litra czystego alkoholu (100%). Od trzech lat obserwuje się tendencję spadkową w zakresie konsumpcji napojów alkoholowych, co wynika głównie ze zmniejszenia ilości wypijanego piwa. W tym samym okresie poziom spożycia mocnych alkoholi utrzymuje się na zbliżonym, stabilnym poziomie⁷.

Najważniejsze tendencje wskazane w Raporcie Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom 2023 (KCPU)⁸:

- W 2022 r. spożycie alkoholu w Polsce spadło do 9,37 l 100% alkoholu na mieszkańca – najniżej od 6 lat. Jednocześnie rośnie liczba zgonów związanych z używaniem alkoholu (14 tys. w 2021 r.).
- Dostępność ekonomiczna alkoholu systematycznie wzrasta – za przeciętne wynagrodzenie można kupić ponad dwukrotnie więcej piwa i wódki niż w 2002 r.
- Wśród młodzieży szkolnej obserwuje się spadek odsetka pijących alkohol w ostatnich 30 dniach (z 65% w 2003 r. do 47% w 2019 r., ESPAD).
- Maleje także odsetek uczniów używających narkotyków – z 25% w 2015 r. do 22% w 2019 r. (ESPAD), a w badaniach CBOS z 2021 r. aktualne używanie utrzymuje się na poziomie 13%.
- Używanie nowych substancji psychoaktywnych (NSP) wśród młodzieży spada, podobnie jak liczba zatruć – w 2022 r. odnotowano 303 przypadki.
- Coraz więcej samorządów wdraża rekomendowane programy profilaktyczne – 1070 w 2022 r. wobec 624 w 2020 r.

⁷ KCPU, [Spozycie-napojow-alkoholowych2024.pdf](#)

⁸ KCPU, Raport 2023 Uzależnienia w Polsce, [Raport-2023-wersja-Internetowa.pdf](#)

- Badania „Nastolatki 3.0” wskazują na stały wzrost czasu spędzanego w Internecie – średnio 4 godz. 50 min dziennie, a w dni wolne ponad 6 godz.

Według Raportu 2023 opracowanego przez KCPU⁹, nadużywanie alkoholu dotyczy ponad 2,3 mln Polaków, a problem uzależnienia wpływa bezpośrednio i pośrednio na ponad 3 mln osób. Liczbę osób uzależnionych szacuje się na ok. 583 tys., a konsekwencje uzależnienia jednego członka rodziny ponosi ok. 2,5 mln osób – w tym ponad 1 mln dzieci. Zgodnie z danymi przedstawionymi w Raporcie 2023, alkohol pozostaje jednym z głównych czynników ryzyka dla zdrowia publicznego. Światowa Organizacja Zdrowia klasyfikuje go na trzecim miejscu wśród czynników ryzyka dla zdrowia populacji, wskazując na ponad 200 rodzajów chorób i urazów związanych z jego spożyciem.

Do najczęstszych problemów zdrowotnych wynikających z używania alkoholu należą: urazy, zaburzenia psychiczne, nowotwory (m.in. jamy ustnej, wątroby, krtani, piersi), choroby układu sercowo-naczyniowego i pokarmowego, zaburzenia immunologiczne i szkody prenatalne.

Jak wynika z w Raportu, w 2021 roku liczba zgonów związanych z alkoholem osiągnęła rekordowy poziom – 14 048 przypadków. W porównaniu z rokiem poprzednim odnotowano wzrost o ponad 40% w zakresie zatruc alkoholowych oraz o 5% w przypadku chorób wątroby.

W odniesieniu do narkotyków, liczba zgonów jest znacznie niższa, jednak w 2021 roku zarejestrowano 289 przypadków śmierci bezpośrednio związanych z ich użyciem – o 60 więcej niż rok wcześniej. Najwięcej zgonów odnotowano w województwach: mazowieckim, śląskim i pomorskim. Ofiarami są głównie mężczyźni (63%). Dodatkowo, **alkohol etylowy został sklasyfikowany** przez Międzynarodową Agencję ds. Badań nad Rakiem **jako substancja o najwyższym poziomie ryzyka działania kancerogennego**. Spożycie już jednej standardowej porcji alkoholu dziennie może zwiększać ryzyko zachorowania na nowotwory¹⁰.

Dlatego działania w zakresie zapobiegania i rozwiązywania problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych powinny być przedmiotem szczególnej troski ze strony samorządu lokalnego.

⁹ Tamże

¹⁰ KCPU, Raport 2023 Uzależnienia w Polsce, [Raport-2023-wersja-Internetowa.pdf](#)

2 Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych mieszkańców Konstantynowa Łódzkiego

Dla potrzeb opracowania Gminnego Programu w kwietniu i maju 2025 roku przeprowadzona została przez Centrum Rozwiązywania Problemów Społecznych w Warszawie **Diagnoza Lokalnych Zagrożeń Społecznych** mieszkańców Konstantynowa Łódzkiego. Badanie zostało przeprowadzone za pomocą anonimowych badań ankietowych oraz ankiet internetowych przeprowadzonych w Konstantynowie Łódzkim, wśród trzech grup respondentów: dorośli mieszkańcy (ukończony 18. rok życia), sprzedawcy napojów alkoholowych oraz dzieci i młodzież szkolna. W ramach diagnozy przeprowadzono również **analizę demograficzną mieszkańców**, opartą na danych pochodzących z **Urzędu Stanu Cywilnego w Konstantynowie Łódzkim**, informacji dotyczących działalności **Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej (MOPS)** – w tym danych odnoszących się do skali zjawiska przemocy oraz zaangażowania służb (**Zespół Interdyscyplinarny**) – a także danych o sytuacji na lokalnym rynku pracy pozyskanych z **Powiatowego Urzędu Pracy (PUP)** oraz statystyk dotyczących **przestępczości** udostępnionych przez **Policję i Straż Miejską**.

Zestawienie tych informacji pozwoliło na uzyskanie pełniejszego obrazu lokalnych uwarunkowań społecznych, co umożliwiło identyfikację najważniejszych problemów i zagrożeń występujących w gminie.

Uzupełnieniem danych przy tworzeniu Gminnego Programu są dane zawarte w Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Konstantynów Łódzki na lata 2021-2026 oraz dane jakościowe, które są wynikiem rozmów i zgłaszanych problemów przez: nauczycieli, pedagogów i dyrektorów szkół, członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, specjalistów Konstantynowskiego Centrum Pomocy Rodzinie, pracowników socjalnych oraz innych osób pracujących w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień.

2.1 Lokalne zagrożenia społeczne w grupie dorosłych mieszkańców – grupa badana i cel badania

Badania przeprowadzono wśród mieszkańców Konstantynowa Łódzkiego, którzy ukończyli 18. rok życia. Celem badania była identyfikacja kluczowych

zagrożeń społecznych występujących w środowisku lokalnym, ze szczególnym uwzględnieniem problematyki uzależnień oraz zjawisk towarzyszących.

Zastosowano dwie uzupełniające się metody badawcze:

- **PAPI (Paper & Pen Personal Interview)** – bezpośredni wywiad kwestionariuszowy realizowany w formie papierowej, prowadzony przez ankietera. Umożliwił uzyskanie pogłębionych i precyzyjnych odpowiedzi od 100 respondentów.
- **CAWI (Computer-Assisted Web Interview)** – ankieta internetowa udostępniona za pośrednictwem strony Konstantynowskiego Centrum Pomocy Rodzinie oraz Urzędu Miasta. Badanie przeprowadzono z wykorzystaniem programu CORIGO (rekomendowanego przez ORE), a udział wzięło 58 osób. Respondenci byli informowani o anonimowości i dobrowolności udziału, co sprzyjało szczerości odpowiedzi i zwiększeniu jakości danych.

Łącznie w badaniu uczestniczyło **158 dorosłych mieszkańców Konstantynowa Łódzkiego**, ze średnią wieku wynoszącą 44 lata. Próba została uznana za reprezentatywną dla populacji gminy. Kwestionariusz zawierał **23 pytania**, których analiza dostarczyła wartościowych informacji na temat postaw, potrzeb i problemów lokalnej społeczności. Wyniki badania stanowią istotne źródło wiedzy dla władz samorządowych oraz instytucji realizujących działania profilaktyczne i pomocowe.

Badanie koncentrowało się na następujących obszarach:

- postawy społeczne wobec kluczowych problemów lokalnych,
- używanie substancji psychoaktywnych (narkotyki, dopalacze),
- występowanie przemocy domowej,
- spożywanie alkoholu i postawy wobec uzależnienia alkoholowego,
- uzależnienie od papierosów i e-papierosów,
- uzależnienia behawioralne, w tym:
 - hazard,
 - zaburzenia odżywiania.

2.2 Problemy społeczne w opinii mieszkańców w kontekście uzależnień

W pierwszej części badania mieszkańcy Konstantynowa Łódzkiego zostali poproszeni o ocenę ważności różnych problemów społecznych występujących

w środowisku lokalnym. Przyjętą miarą ważności była liczba wskazań danego problemu jako „bardzo istotnego”¹¹. Poniższa tabela przedstawia rozkład odpowiedzi uzyskanych w badaniu.

Tabela 1 Ocena ważności lokalnych problemów społecznych przez badanych mieszkańców

<i>Ocena ważności lokalnych problemów społecznych przez badanych mieszkańców</i>				
<i>Problem</i>	<i>Bardzo istotny</i>	<i>Raczej istotny</i>	<i>Raczej nieistotny</i>	<i>Zdecydowanie nieistotny</i>
Zanieczyszczenie powietrza (smog)	43%	37%	14%	6%
Uzależnienia behawioralne (hazard, uzależnienie od Internetu, nowoczesne technologie)	41%	34%	18%	7%
Uzależnienie od alkoholu	54%	25%	15%	6%
Bezrobocie	35%	35%	21%	9%
Bieda, ubóstwo	40%	30%	24%	6%
Zaburzenia odżywiania (anoreksja, bulimia, kompulsywne objadanie się)	22%	34%	32%	12%
Przestępczość	44%	25%	22%	9%
Cyberprzemoc	39%	34%	20%	7%
Przemoc domowa	46%	26%	13%	15%
Uzależnienie od narkotyków, dopalaczy	51%	22%	16%	11%
Uzależnienie od papierosów	37%	34%	21%	8%

Źródło: Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych.

Na podstawie wyników badań można zauważyć wyraźne różnice w postrzeganiu problemów społecznych przez mieszkańców Konstantynowa Łódzkiego:

- **Problemy zdrowotne i uzależnienia**
 - Najwyżej ocenione jako bardzo istotne są: uzależnienie od alkoholu (54%), uzależnienie od narkotyków i dopalaczy (51%) oraz uzależnienia behawioralne (41%).

¹¹ Źródło: Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych mieszkańców miasta Konstantynowa Łódzkiego.

- Uzależnienie od papierosów (37%) i zaburzenia odżywiania (22%) uzyskały niższe wskazania, co sugeruje, że mieszkańcy postrzegają je jako mniej palące zagrożenia w lokalnym środowisku.

- **Problemy ekonomiczne**

- Bezrobocie (35%) oraz bieda i ubóstwo (40%) zostały ocenione jako istotne, jednak nie osiągnęły tak wysokiego poziomu wskazań jak problemy związane z uzależnieniami.

Może to świadczyć o tym, że mieszkańcy bardziej obawiają się skutków społecznych i zdrowotnych niż strictly ekonomicznych.

- **Problemy społeczne i bezpieczeństwo**

- Przemoc domowa (46%) oraz przestępczość (44%) znalazły się wśród najczęściej wskazywanych jako bardzo istotne.
- Cyberprzemoc (39%) również została uznana za poważny problem, co pokazuje rosnącą świadomość zagrożeń związanych z nowymi technologiami.

- **Problemy środowiskowe**

- Zanieczyszczenie powietrza (smog) uzyskało aż 43% wskazań jako bardzo istotny problem, a łącznie 80% respondentów uznało go za istotny.

To pokazuje, że kwestie środowiskowe są równie ważne jak problemy zdrowotne i społeczne.

Reasumując mieszkańcy Konstantynowa Łódzkiego najwyżej oceniają zagrożenia związane z uzależnieniami, przemocą oraz zanieczyszczeniem środowiska. Problemy ekonomiczne, choć istotne, pozostają w tle wobec wyzwań zdrowotnych i społecznych.

Sygnaly występowania na terenie gminy problemów i niekorzystnych zjawisk potwierdzają również dane zamieszczone w Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Konstantynowie Łódzkim na lata 2021 – 2026. Respondenci wskazali tam: alkoholizm (27,8%), bezrobocie (13%), zanik więzi społecznych (11,1%), bezradność opiekuńczo - wychowawczą i dewastację środowiska (9,3%), rozpad rodzin oraz bezdomność (7,4%). W odniesieniu do przemocy - 56,5% badanych, oceniając ryzyko nasilania się problemu przemocy w rodzinie na terenie gminy udzieliło twierdzącej odpowiedzi. Ponad 43%

respondentów nie było w stanie tego ryzyka ocenić. Nikt z ankietowanych nie stwierdził, że takie ryzyko nie istnieje¹².

Dorośli mieszkańcy miasta w diagnozie zostali poproszeni o wyrażenie swojej opinii na temat różnego rodzaju uzależnień. Szczegółowy rozkład deklaracji przedstawia poniższa tabela.

Tabela 2 Występowanie uzależnień w środowisku

	Bardzo powszechne	Dość powszechne	Dość rzadkie	Bardzo rzadkie	Nie występuje
Alkoholizm	41%	39%	11%	7%	2%
Narkomania	19%	32%	27%	11%	11%
Nikotynizm	54%	32%	7%	6%	1%
Zakupoholizm (uzależnienie od zakupów)	13%	36%	32%	11%	8%
Pracoholizm (uzależnienie od pracy)	11%	32%	42%	11%	4%
Siecioholizm (uzależnienie od Internetu)	46%	25%	17%	7%	5%
Uzależnienie od hazardu	8%	20%	39%	19%	14%
Zaburzenia odżywiania (anoreksja, bulimia, jedzenioholizm)	6%	15%	41%	23%	15%

Źródło: Diagnoza (...)

Z przeprowadzonych badań, wynika, iż najbardziej powszechnym w środowisku lokalnym są: nikotynizm (86%), alkoholizm (80%), siecioholizm (71%), zakupoholizm (49%), pracoholizm (43%), uzależnienie od hazardu (28) i zaburzenia odżywiania (21%).

¹² Źródło: Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Konstantynów Łódzki na lata 2021-2026, str. 44 -54

2.3 Przemoc domowa

Ustawa z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw weszła w życie w zasadniczej swojej części 22 czerwca 2023 r. Od tego dnia ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie¹³ nosi nową nazwę: „o przeciwdziałaniu przemocy domowej”, a w ślad za tym wprowadzono do polskiego porządku prawnego definicję legalną zjawiska „przemocy domowej”, która zastąpiła dotychczasowe pojęcie „przemocy w rodzinie”.

Przez **przemoc domową** rozumie się w art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej (UoPPd): „jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
- naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
- powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
- ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
- istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej”.

Natomiast w myśl nowej definicji **osoba doznająca przemocy domowej** (art. 2 ust. 1 pkt 2 UoPPd) to:

- małżonek, także w przypadku, gdy małżeństwo ustało lub zostało unieważnione oraz jego wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- wstępni i zstępni oraz ich małżonkowie,
- rodzeństwo oraz ich wstępni, zstępni i ich małżonkowie,
- osoby pozostające w stosunku przysposobienia i jej małżonek oraz ich wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,

¹³ t. j. Dz. U. 2024, poz. 1673

- osoby pozostające obecnie lub w przeszłości we wspólnym pożyciu oraz jej wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- osoby wspólnie zamieszkujące i gospodarujące oraz ich wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- osoby pozostające obecnie lub w przeszłości w trwałej relacji uczuciowej lub fizycznej niezależnie od wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania,
- małoletni – wobec których jest stosowana przemoc domowa

Przez **osobę doznającą przemocy domowej** należy także rozumieć małoletniego będącego świadkiem przemocy domowej wobec osób, o których mowa wyżej (art. 2 ust. 1 pkt 2 UoPPd).

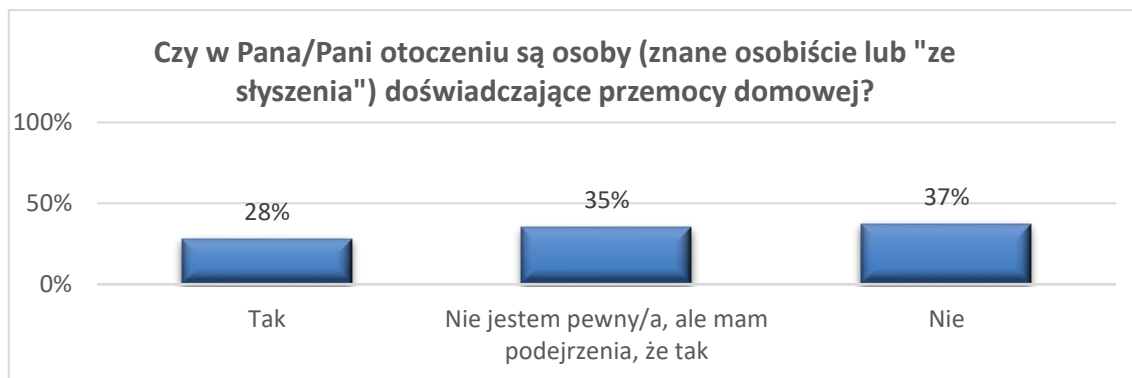
Osoba stosująca przemoc domową (art. 2 ust. 1 pkt 3 UoPPd) to osoba pełnoletnia, która dopuszcza się przemocy domowej wobec ww. osób doznających przemocy.

Świadek przemocy domowej (art. 2 ust. 1 pkt 4 UoPPd) – należy przez to rozumieć osobę, która posiada wiedzę na temat stosowania przemocy domowej lub widziała akt przemocy domowej.

Przemoc, zarówno fizyczna, jak i psychiczna, stanowi zjawisko powszechnie występujące w polskim społeczeństwie. Jej badanie jest jednak wyjątkowo trudne, gdyż osoby jej doświadczające często nie postrzegają swoich przeżyć w sposób obiektywny. Nierzadko zdarza się, że zniekształcają własne doświadczenia, próbując je racjonalizować, minimalizować ich znaczenie bądź wręcz usprawiedliwiać zachowania sprawcy. Właśnie z tego powodu, chcąc rzetelnie określić skalę zjawiska, w diagnozie zdecydowano się na zbadanie rozpowszechnienia przemocy fizycznej i psychicznej w środowisku lokalnym, unikając jednocześnie bezpośrednich pytań o doznawanie lub stosowanie przemocy domowej.

Na podstawie przeprowadzonych badań wśród mieszkańców Konstantynowa Łódzkiego wynika, iż 28% respondentów zna osobiście lub ze słyszenia osoby doznające przemocy domowej, a 35% ma podejrzenia, że może do tego dochodzić.

Wykres 1 Przemoc domowa w otoczeniu respondentów

Źródło: Diagnoza (...)

Badanie wykazało, iż 37% nie zna osób doświadczających przemocy domowej. Należy pamiętać, że tego rodzaju przemoc jest w dużej mierze zjawiskiem ukrytym i wiele osób jej doznających nie zgłasza się po pomoc, ani też nie sygnalizuje, że jej doświadcza.

Przemoc jest jednym ze zjawisk ściśle skorelowanym z alkoholem. Z danych przekazanych przez Zespół Interdyscyplinarny MOPS wynika, że w stosunku do lat ubiegłych wzrosła liczba prowadzonych procedur, co prezentuje tabela zamieszczona poniżej.

Tabela 3 Dane dotyczące realizacji Procedury „Niebieskie Karty”

Liczba założonych Niebieskich Kart			
	2022 r.	2023 r.	2024 r.
Ogółem NK	13	21	43
Instytucje zakładające Niebieskie Karty w 2024 roku:			
Nazwa instytucji:	Liczba kart:		
Ośrodek Pomocy Społecznej	8		
Policja	6		
Służba Zdrowia	1		
Placówki edukacyjne	3		
GKRPA	1		
PCPR	2		
Liczba incydentów związanych z przemocą domową zgłoszonych w latach:			
	2022 r.	2023 r.	2024 r.
Ogółem	b.d.	b.d.	2
Liczba osób doznających przemocy domowej, którym udzielono pomocy:			
	2022 r.	2023 r.	2024 r.
Ogółem	13	26	59
Kobiety	10	16	36
Mężczyźni	2	1	6

Dzieci (do 18 r.ż.)	1	9	17
Liczba osób stosujących przemoc domową, wobec których podjęto działania:			
	2022 r.	2023 r.	2024 r.
Ogółem	13	21	41
Kobiety	2	1	6
Mężczyźni	11	20	35
Liczba rodzin objętych wsparciem Zespołu Interdyscyplinarnego z powodu przemocy domowej:			
	2022 r.	2023 r.	2024 r.
Ogółem	13	21	38
Liczba spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego:			
	2022 r.	2023 r.	2024 r.
Ogółem	5	4	7

Źródło: Diagnoza (...)

Z danych zawartych w Tabeli nr 3 wynika, że w latach 2022–2024 w Konstantynowie Łódzkim znacząco wzrosła liczba zakładanych Niebieskich Kart – z 13 w 2022 roku do 43 w 2024 roku. Najwięcej kart w 2024 roku założył Ośrodek Pomocy Społecznej (8) i Policja (6). Należy pamiętać, że przemoc domowa wiąże się z lękiem ofiar i świadków przed ujawnieniem takich przypadków. W związku z powyższym posiadane dane mogą nie w pełni odzwierciedlać rzeczywistą skalę zjawiska przemocy w rodzinie. Zespół Interdyscyplinarny udzielił pomocy 59 osobom doświadczającym przemocy domowej, w tym 36 kobietom, 6 mężczyznom i 17 dzieciom¹⁴. Działania podjęto wobec 41 sprawców przemocy – głównie mężczyzn. Wsparciem Zespołu Interdyscyplinarnego objęto 38 rodzin, odbyło się 7 spotkań zespołu. Dane wskazują na wzrost skali zjawiska oraz zaangażowania służb.

Optymistycznym zjawiskiem jest fakt, że zarówno osoby doznające przemocy, jak i osoby stosujące przemoc korzystają ze wsparcia specjalistów, co świadczy o rosnącej świadomości społecznej i otwartości na pomoc. Analiza danych z Punktu konsultacyjno-informacyjnego Centrum pokazuje jednak istotne zmiany w dynamice korzystania z usług.

W przypadku osób stosujących przemoc liczba porad psychologicznych znacząco zmalała – z 99 w 2022 roku do 80 w 2023 roku, a w 2024 roku do zaledwie 21. Tak duży spadek może oznaczać skuteczność wcześniejszych działań

¹⁴ Zgodnie z ustawą Procedura "Niebieskie Karty" jest narzędziem interwencyjnym w przypadku przemocy domowej, a jeśli dziecko jest świadkiem przemocy, traktowane jest jako osoba doznająca przemocy. W związku z tym, procedura ta może być wszczęta, gdy wystąpi uzasadnione podejrzenie przemocy domowej wobec dziecka, nawet jeśli samo dziecko nie było bezpośrednią ofiarą.

korekcyjno-edukacyjnych, ale może też wskazywać na mniejszą motywację sprawców do korzystania z pomocy, co wymaga dalszej analizy.

Z kolei liczba porad i konsultacji udzielonych w Centrum osobom dotkniętym przemocą domową wzrosła z 42 w 2022 roku do 160 w 2023 roku, a następnie spadła do 102 w 2024 roku. Wzrost w 2023 roku może świadczyć o skuteczności działań informacyjnych i większej aktywności w zakresie przeciwdziałania przemocy, natomiast spadek w kolejnym roku może oznaczać stabilizację sytuacji lub zmniejszenie liczby zgłoszeń. Wymaga to monitorowania, aby upewnić się, że osoby potrzebujące pomocy mają do niej pełny dostęp.

Wnioski te wskazują na konieczność kontynuowania działań edukacyjnych i informacyjnych, aby utrzymać wysoki poziom zgłaszalności osób doznających przemocy, a także na potrzebę wzmocnienia programów motywujących sprawców do korzystania z pomocy psychologicznej i korekcyjno-edukacyjnej. Dlatego należy skupić się na działaniach profilaktycznych mających na celu zmniejszenie liczby osób, które doznają przemocy, edukowanie w zakresie reagowania i pomocy ofiarom. Ważne jest również podejmowanie działań w zakresie edukowania sprawców przemocy, którzy kierowani są na terapię przez służby czy instytucje, w toku różnych procedur i postępowań, wszczętych w związku z podejrzeniem czy wystąpieniem przemocy w danej rodzinie.

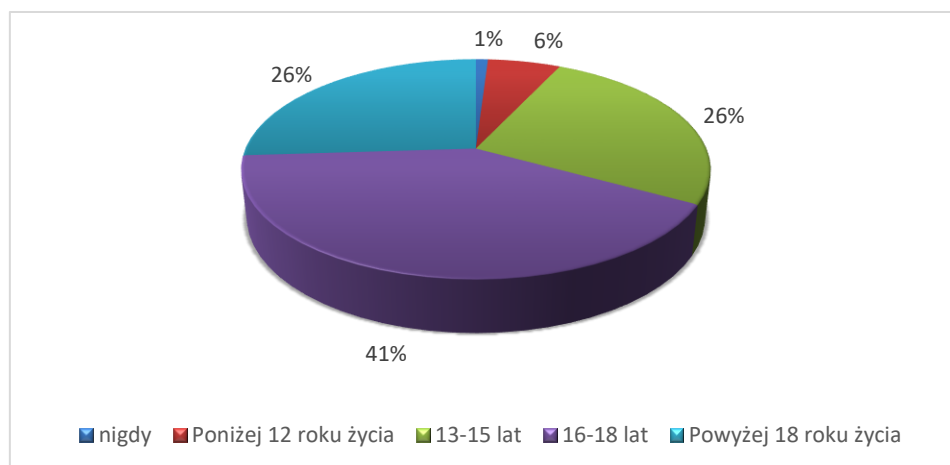
2.4 Spożywanie alkoholu oraz związane z nim inne problemy społeczne

W ramach przeprowadzonej ankiety podjęto próbę zbadania postaw oraz przekonań dorosłych mieszkańców Konstantynowa Łódzkiego wobec alkoholu. Szczególną uwagę zwrócono na opinie respondentów dotyczące spożywania alkoholu w różnych sytuacjach życiowych, poziomu społecznej akceptacji dla picia, a także świadomości konsekwencji zdrowotnych i społecznych wynikających z nadużywania napojów alkoholowych. Istotnym elementem badania była również ocena poziomu wiedzy mieszkańców na temat dostępnych form wsparcia i możliwości uzyskania pomocy w przypadku wystąpienia problemów związanych z alkoholem.

Pierwszym zagadnieniem poruszonym w tej części badania była deklarowana przez respondentów kwestia wieku inicjacji alkoholowej, czyli momentu, w którym po raz pierwszy sięgnęli po alkohol.

Wyniki badania wskazują, że 26% dorosłych mieszkańców Konstantynowa Łódzkiego zadeklarowało pierwsze doświadczenie z alkoholem dopiero po osiągnięciu pełnoletności. Szczegółowe wyniki odpowiedzi respondentów zostały przedstawione na wykresie poniżej.

Wykres 2 Wiek inicjacji alkoholowej

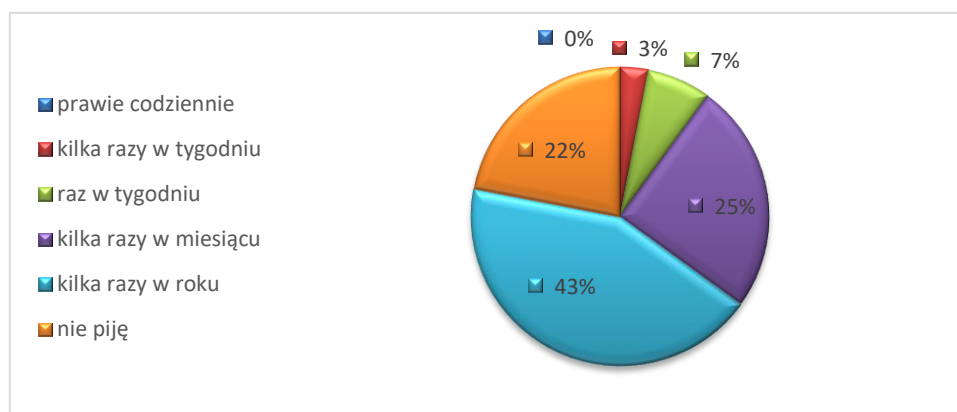

Źródło: Diagnoza (...)

Najliczniejszą grupę stanowią osoby, które sięgnęły po alkohol w wieku od 16 do 18 lat – taką odpowiedź udzieliło 41% ankietowanych. Z kolei 32% respondentów przyznało, że ich inicjacja alkoholowa miała miejsce jeszcze przed ukończeniem 15. roku życia. Jedynie 1% badanych zadeklarował, że nigdy nie spożywał alkoholu.

W dalszej części analizy skupiono się na częstotliwości spożywania alkoholu przez mieszkańców Konstantynowa Łódzkiego. Największa grupa respondentów – 43% – zadeklarowała, że sięga po alkohol jedynie kilka razy w roku. Kolejno 25% badanych przyznało, że pije kilka razy w miesiącu, natomiast 7% spożywa alkohol raz w tygodniu, a 3% – kilka razy w tygodniu. Żaden z ankietowanych nie wskazał na codzienne sięganie po napoje alkoholowe. Wyniki badań prezentuje wykres nr 3.

Wykres 3 Częstotliwość spożywania alkoholu

Źródło: Diagnoza (...)

Zgodnie z danymi przedstawionymi na wykresie, szczególną uwagę zwraca wysoki odsetek osób deklarujących całkowitą abstynencję – 22% respondentów. Oprócz częstotliwości spożywania alkoholu istotnym aspektem jest również ilość wypijanego trunku podczas jednej okazji. Dla potrzeb analizy posłużono się pojęciem tzw. porcji standardowej alkoholu. Grafika poniżej ilustruje przykłady porcji standardowej alkoholu.

Rysunek 1 Porcja standardowa alkoholu

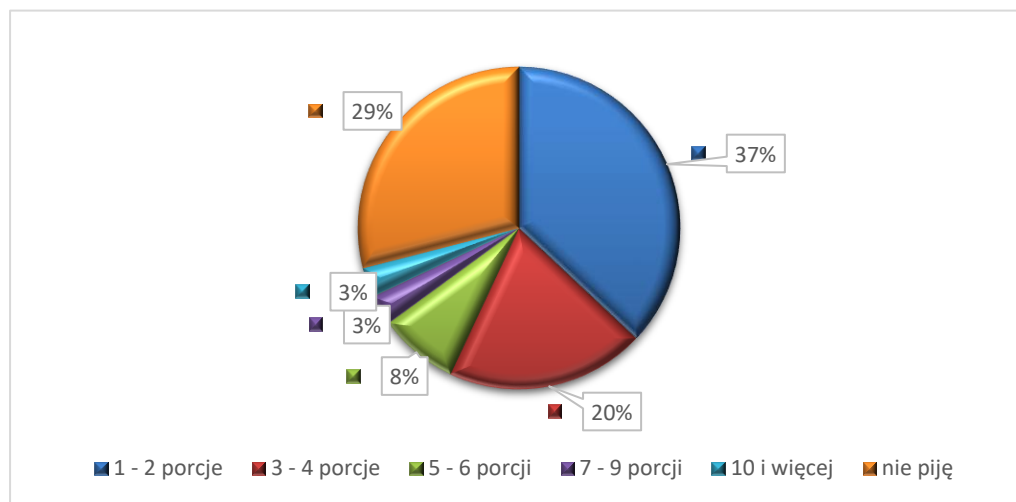
Źródło: opracowanie KCPR

Porcja standardowa odpowiada **10 g czystego (100%) etanolu**, co znajduje się przykładowo w:

- **250 ml piwa o mocy 5%** (pół butelki),
- **100 ml wina o mocy 12%** (jeden kieliszek),
- **30 ml wódki o mocy 40%** (mały kieliszek).

Najczęściej deklarowaną jednorazową ilością spożywanego alkoholu wśród dorosłych respondentów było 1–2 porcje – taką odpowiedź wskazało 37% badanych. Jak prezentują się wyniki przedstawia wykres poniżej

Wykres 4 Liczba porcji standardowych alkoholu w typowym dniu picia

Źródło: Diagnoza (...)

Drugą pod względem liczebności grupę stanowiły osoby spożywające jednorazowo 3–4 porcje, co zadeklarowało 20% ankietowanych.

Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom co roku publikuje statystyki dotyczące poziomu spożycia poszczególnych rodzajów napojów alkoholowych w przeliczeniu na 100% alkoholu. Zgodnie z raportem KCPU, w 2024 roku średnie spożycie alkoholu w Polsce wyniosło **8,8 litra czystego alkoholu na mieszkańca**, co oznacza spadek w porównaniu do **8,93 litra w 2023 roku** i jest kontynuacją trendu obniżania konsumpcji obserwowanego od trzech lat. Wcześniej, w 2022 roku, wartość ta wynosiła **9,37 litra**, a w 2021 roku **9,73 litra**, co było najwyższym poziomem w ostatnich latach. Jest to najniższy poziom spożycia od ponad 6 lat.

W strukturze spożycia niezmiennie dominuje **piwo**, które od końca lat 90. XX wieku pozostaje ulubionym napojem alkoholowym Polaków. Od początku lat dwutysięcznych ponad połowa całkowitej ilości wypijanego alkoholu przypada właśnie na piwo. W 2024 roku spożycie piwa w przeliczeniu na 100% alkoholu wyniosło **4,72 litra** (w 2023 roku – 4,81 litra), napojów spirytusowych **3,40 litra** (bez zmian względem 2023 roku), a wina **0,6 litra** (spadek z 0,72 litra w 2023 roku)¹⁵.

Jak czytamy w komentarzu KCPU do wyników Raportu 2024 roku w związku ze zmniejszającą się ilością wypijanego piwa, od trzech lat notuje się obniżenie wielkości spożycia napojów alkoholowych. Wielkość spożywania mocnych napojów alkoholowych pozostaje w tym czasie na porównywalnym poziomie ¹⁶.

Z drugiej strony, mimo spadku ogólnej konsumpcji, **codzienne spożycie alkoholu staje się coraz częstsze**, co jest bardziej niebezpieczne z punktu widzenia zdrowia publicznego. Spadek liczby abstynentów i wzrost regularnego picia wskazują na potrzebę intensyfikacji działań profilaktycznych, szczególnie w zakresie edukacji o ryzyku codziennego spożywania alkoholu.

Niepokojące są również dane dotyczące skutków zdrowotnych – od kilku lat widoczna jest wyraźna tendencja wzrostu liczby zgonów związanych z używaniem alkoholu, osiągając najwyższą wartość **14 048 przypadków w 2021 roku**¹⁷.

Tendencję wzrostu potwierdzają również dane dotyczące wartości

¹⁵ <https://rynekalkoholowy.pl/spozycie-alkoholu-na-mieszkanca-w-polsce/>

¹⁶ KCPU, Raport 2023, Uzależnienia w Polsce

¹⁷ <https://stopuzaleznieniom.pl/artykuly/fakty-o-alkoholu/uzaleznienia-w-polsce-raport-z-2023-roku/>

sprzedanego alkoholu na terenie Konstancyna Łódzkiego, co wskazuje na utrzymującą się skalę problemu w społeczności lokalnej. Obrazuje to tabela nr 9.

Tabela 4 Wartość (w PLN) sprzedanego alkoholu na terenie gminy (na podstawie oświadczeń złożonych przez przedsiębiorców prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych)

Rok	Do 4,5% (oraz piwa)	Od 4,5% do 18% (bez piwa)	Pow. 18%	Razem
2022	9 753 301,00	4 307 692,00	14 956 574,00	29 017 567,00
2023	10 424 376,63	4 435 839,04	14 481 983,07	29 342 198,74
2024	11 430 655,15	4 849 259,48	1 569 379,57	31 939 594,20

Źródło: dane UM w Konstancynie Łódzkim

Wnioski te jednoznacznie pokazują konieczność wzmocnienia działań edukacyjnych, informacyjnych i terapeutycznych, a także rozwijania programów ograniczających dostępność alkoholu oraz promujących zdrowe wzorce zachowań.

Następne zagadnienie w Diagnostyce odnosiło się do liczby sklepów i lokali w okolicy, oferujących sprzedaż alkoholu. Z uzyskanych wyników badań wynika, że zdecydowana większość mieszkańców Konstancyna Łódzkiego postrzega liczbę punktów sprzedaży alkoholu jako nadmierną – taką opinię wyraziło 59% respondentów. Z kolei 40% ankietowanych uznało, że obecna liczba punktów sprzedaży jest odpowiednia, natomiast jedynie 1% badanych stwierdził, że jest ich zbyt mało. Jak prezentują się wyniki badań przedstawia wykres zamieszczony poniżej.

Wykres 5 Subiektywna ocena dostępności punktów handlowych

Źródło: Diagnostyka (...)

Zachowania związane ze spożywaniem alkoholu w dużej mierze wynikają z postaw jednostki, które obejmują zarówno poziom wiedzy na temat jego szkodliwości, jak i emocje oraz motywacje towarzyszące piciu. Pierwsze pytanie w tej części ankiety dotyczyło popularnego mitu, zgodnie z którym alkohol zawarty w tzw. „słabszych” napojach (takich jak piwo czy wino) miałby być mniej szkodliwy niż alkohol obecny w napojach wysokoprocentowych, np. w wódce. Wyniki badań przedstawia tabela zamieszczona poniżej.

Tabela 5 *Opinie mieszkańców na temat alkoholu – rozkład odpowiedzi*

<i>Twierdzenie</i>	<i>Zdecydowanie zgadzam się</i>	<i>Raczej zgadzam się</i>	<i>Raczej nie zgadzam się</i>	<i>Zdecydowanie nie zgadzam się</i>
Alkohol zawarty w piwie jest mniej groźny niż ten zawarty w wódce.	5%	12%	16%	67%
Dostęp do alkoholu powinien być ograniczony lub kontrolowany.	50%	30%	12%	8%
Osoby pijące alkohol zagrażają bezpieczeństwu w moim środowisku lokalnym.	35%	41%	16%	8%
Osoby nieletnie mogą z łatwością kupić alkohol w lokalnych sklepach.	27%	34%	30%	9%
Picie alkoholu pomaga w trudnych sytuacjach życiowych.	3%	11%	20%	66%
Prowadzenie samochodu po niewielkiej ilości alkoholu jest bezpieczne.	3%	6%	10%	81%
Kobiety w ciąży mogą bezpiecznie pić niewielkie ilości alkoholu.	1%	6%	4%	89%

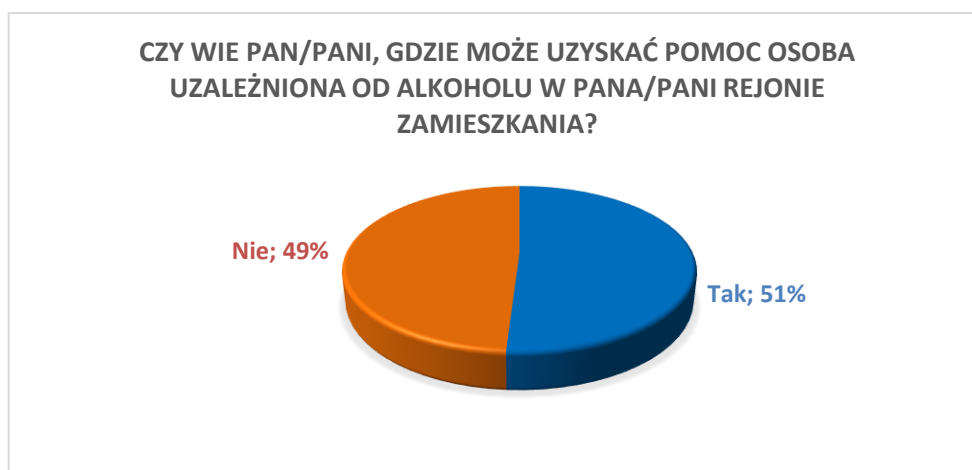
Źródło: Diagnoza (...)

Uzyskane wyniki wskazują jednak, że to błędne przekonanie nie jest szeroko rozpowszechnione wśród dorosłych mieszkańców miasta – łącznie aż 83%

respondentów nie zgodziło się z tym stwierdzeniem¹⁸. Kolejne pytanie dotyczące postaw wobec alkoholu odnosiło się do kwestii jego dostępności oraz kontroli sprzedaży. Aż 80% mieszkańców wyraziło przekonanie, że dostęp do napojów alkoholowych powinien być ograniczany lub, że konieczna jest większa kontrola ich sprzedaży. Jednocześnie 76% respondentów oceniło osoby pijące alkohol jako potencjalne zagrożenie dla bezpieczeństwa w środowisku lokalnym. Warto również podkreślić, że łącznie 61% badanych zgodziło się ze stwierdzeniem, iż osoby nieletnie mogą stosunkowo łatwo nabyć alkohol w lokalnych punktach sprzedaży¹⁹. Aby minimalizować i zapobiegać takim sytuacjom niezbędne jest kontynuowanie edukowania sprzedawców oraz kolportaż materiałów edukacyjnych na terenie Konstantynowa Łódzkiego.

Kolejny obszar badawczy dotyczył kwestii spożywania alkoholu przez kobiety w ciąży. Zdecydowana większość respondentów – 93% uważa, że kobiety w ciąży nie powinny spożywać alkoholu nawet w najmniejszych ilościach. Podobnie 86% badanych odrzuciło pogląd, że alkohol może być skutecznym sposobem radzenia sobie z trudnymi sytuacjami życiowymi. Bardzo wysoki odsetek – 91% mieszkańców – wyraził również brak akceptacji dla prowadzenia pojazdów po spożyciu nawet minimalnej ilości alkoholu²⁰. W badaniu sprawdzono także poziom wiedzy mieszkańców na temat dostępnych form wsparcia dla osób uzależnionych od alkoholu. Wykres zamieszczony poniżej prezentuje wyniki badań.

Wykres 6 Znajomość miejsc pomocy dla osób uzależnionych od alkoholu

Źródło: Diagnoza (...)

¹⁸ Suma odpowiedzi: raczej nie zgadzam się i zdecydowanie nie zgadzam się

¹⁹ Suma odpowiedzi: zdecydowanie zgadzam się i raczej zgadzam się

²⁰ Suma odpowiedzi: raczej nie zgadzam się i zdecydowanie nie zgadzam się

Wyniki są niemal równomierne, co oznacza, że połowa mieszkańców Konstantynowa Łódzkiego nie wie, gdzie szukać pomocy dla osób uzależnionych. To istotny sygnał, że informacja o dostępnych formach wsparcia jest niewystarczająco rozpowszechniona i należy zintensyfikować działania w zakresie rozpowszechniania wiedzy na temat takich miejsc.

Statystyki Komisariatu Policji w Konstantynowie Łódzkim, jak i Straży Miejskiej przekładają się na społeczny odbiór i brak zgody na zachowania naruszające bezpieczeństwo i porządek publiczny. Dane wskazują, iż w latach 2022–2024 w Konstantynowie Łódzkim odnotowano wyraźny wzrost liczby interwencji związanych z nadużywaniem alkoholu i narkotyków – z 179 w 2022 roku do 139 w 2023 roku, a następnie aż do 231 w 2024 roku. Równocześnie zauważalny jest spadek liczby nałożonych mandatów oraz pouczeń za wykroczenia związane z ustawą o wychowaniu w trzeźwości – liczba mandatów zmniejszyła się z 118 w 2022 roku do 26 w 2024 roku, a pouczeń z 96 do 25. Dane te mogą świadczyć o zmianie charakteru interwencji – z działań sankcyjnych na działania o charakterze prewencyjnym i edukacyjnym, ale również o rosnącej skali problemu związanego z nadużywaniem substancji psychoaktywnych. Poniższa tabela przedstawia dane pozyskane od Policji oraz Straży Miejskiej dotyczące problemów społecznych związanych z nadużywaniem alkoholu.

Tabela 6 Przestępstwa/wykroczenia związane ze spożyciem alkoholu

<i>Przestępstwa/wykroczenia popełnione pod wpływem alkoholu</i>			
	2022 r.	2023 r.	2024 r.
Liczba interwencji związanych z nadużywaniem alkoholu i narkotyków	179	139	231
Liczba nałożonych mandatów na sprawców wykroczeń popełnionych przeciwko przepisom ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi	118	59	26
Liczba pouczeń za wykroczenia związane z ustawą o wychowaniu w trzeźwości	96	41	25
Prowadzenie pojazdów na drodze publicznej pod wpływem	42	34	36
Zakłócanie porządku publicznego	151	106	203

Źródło: Diagnoza (...)

Liczba przypadków prowadzenia pojazdów pod wpływem utrzymuje się na zbliżonym poziomie (42 w 2022 roku, 36 w 2024). Znaczący wzrost odnotowano natomiast w zakresie zakłócania porządku publicznego – z 106 przypadków w 2023 roku do 203 w 2024 roku. Dane zawarte w tabeli mogą świadczyć o nasileniu problemów społecznych związanych z używkami, mimo mniejszej liczby środków wychowawczo-porządkowych stosowanych przez służby. Powyższe dane wskazują, że rosnąca liczba interwencji związanych z nadużywaniem alkoholu i narkotyków wymaga intensyfikacji działań profilaktycznych, współpracy służb oraz organizacji pozarządowych, a także rozwijania programów ograniczających dostępność substancji psychoaktywnych i wspierających osoby uzależnione.

Na przestrzeni ostatnich lat zaobserwowano, że liczba osób zgłaszanych do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (GKRPA), pozostaje na zbliżonym poziomie, z niewielkim wzrostem w 2024 roku. Komisja realizuje zadania wynikające z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, w tym podejmuje czynności zmierzające do orzeczenia obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu wobec osób uzależnionych. Analiza danych wskazuje, że w 2022 roku komisja skierowała do Sądu większą liczbę spraw o zastosowanie obowiązku leczenia w zakładzie leczenia odwykowego niż w kolejnych latach. W 2022 roku rozpatrzono 18 wniosków, z czego 16 skierowano do Sądu, natomiast w 2023 roku rozpatrzono 30 wniosków, z czego 8 trafiło do Sądu, a w 2024 roku – 32 wnioski, z czego 13 skierowano do Sądu. Równocześnie liczba rozmów interwencyjno-motywujących prowadzonych przez członków Gminnej Komisji utrzymuje się na wysokim poziomie – 57 w 2022 roku, 64 w 2023 i 64 w 2024 roku, co świadczy o stałej potrzebie działań profilaktycznych i motywujących do podjęcia leczenia. Liczba posiedzeń Komisji wahała się od 14 w 2022 roku do 11 w 2023 i 12 w 2024 roku.

Tabela 7 Liczba wniosków rozpatrywanych przez GKRPA w latach 2022 - 2024

Rok	Liczba wniosków rozpatrywanych przez komisję	Liczba wniosków skierowanych do Sądu	Liczba rozmów interwencyjno- motywujących	Liczba posiedzeń GKRPA
2022	18	16	57	14
2023	30	8	64	11
2024	32	13	64	12

Źródło: dane GKRPA

Dane te wskazują na konieczność utrzymania intensywności działań Komisji, zarówno w zakresie kierowania spraw do Sądu, jak i prowadzenia rozmów motywujących. Wzrost liczby rozpatrywanych wniosków w 2024 roku może świadczyć o rosnącej świadomości problemu w społeczności lokalnej, ale również o utrzymującym się znaczeniu problemów związanych z nadużywaniem alkoholu. Wymaga to dalszej współpracy z instytucjami pomocowymi, rozwijania programów profilaktycznych oraz zapewnienia dostępności leczenia odwykowego.

Problemy alkoholowe w rodzinie mają ogromny wpływ na poziom życia i status materialny tych rodzin. Z danych MOPS zawartych w Diagnozie lokalnych zagrożeń społecznych wynika, że pomoc z powodu uzależnień (alkoholizm, narkotyki) przyznano niewielkiej, ale stałej grupie rodzin – po 10 rodzin w latach 2022 i 2023 oraz 11 rodzin w roku 2024. Nie oddaje to jednak w pełni skali zjawiska ponieważ w rodzinach może występować zbieg przesłanek wymienionych w art. 7 ustawy o pomocy społecznej.

W latach 2022–2024 liczba rodzin objętych pomocą społeczną w Konstantynowie Łódzkim utrzymywała się na względnie stabilnym poziomie, z lekkim spadkiem w 2024 roku. W 2022 roku wsparciem objęto 294 rodziny, w 2023 – 297, natomiast w 2024 roku liczba ta spadła do 258.

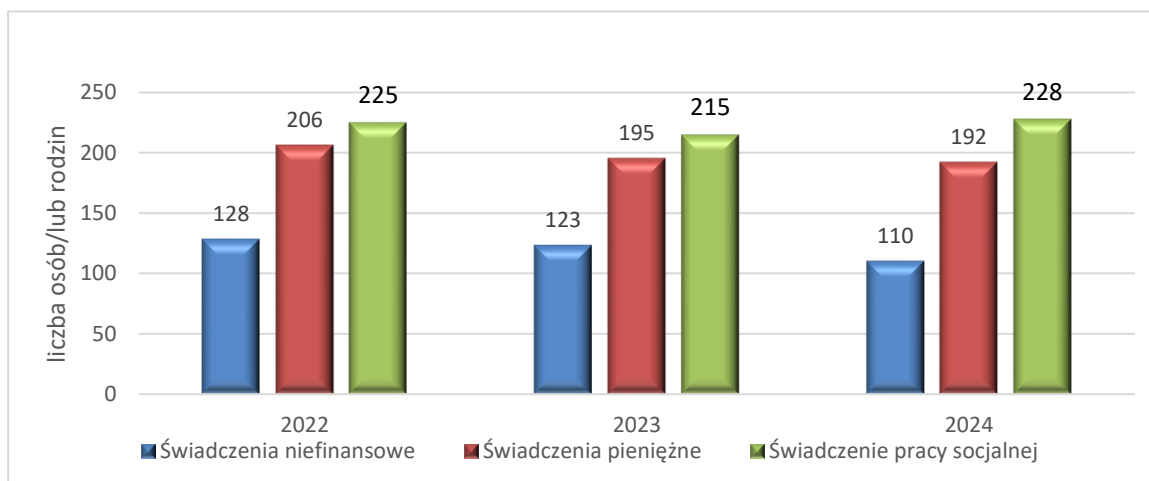
Tabela 8 Liczba rodzin objętych przez MOPS wsparciem w latach 2022–2024

<i>Pomoc Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej</i>			
	2022 r.	2023 r.	2024 r.
Liczba rodzin ogółem	294	297	258
W tym rodziny korzystające ze świadczeń z powodu problemów uzależnień	10	10	11

Źródło: Diagnoza (...)

Z danych dotyczących form udzielanej pomocy wynika, że najczęściej przyznawane były świadczenia z zakresu pracy socjalnej – w każdym roku obejmowały one ponad 200 osób (225 w 2022, 215 w 2023 i 228 w 2024). Świadczenia pieniężne kierowano do 206 osób w 2022 roku, 195 w 2023 oraz 192 w 2024, co wskazuje na stabilne zapotrzebowanie na tę formę wsparcia. Najmniej liczną grupę stanowiły osoby korzystające ze świadczeń niefinansowych – ich liczba malała z 128 w 2022 roku do 110 w 2024 roku.

Wykres 7 Rodzaje pomocy udzielanej przez MOPS w latach 2022 - 2024

Źródło: diagnoza (...)

Najczęstszymi powodami przyznawania pomocy społecznej były: niepełnosprawność oraz długotrwała choroba. W 2024 roku wsparcie z powodu niepełnosprawności otrzymało 125 osób, a z powodu długotrwałej choroby – 115. Znaczącą grupę stanowili również beneficjenci zmagający się z bezrobociem (81 osób) i ubóstwem (83 osoby). Warto zauważyć, że w 2022 roku z powodu ubóstwa pomoc otrzymały zaledwie 2 osoby, podczas gdy w 2023 nastąpił gwałtowny wzrost do 104 osób, co może sugerować jednorazowe zmiany w sytuacji społeczno-ekonomicznej. Powody przyznawania przez MOPS pomocy prezentuje tabela zamieszczona poniżej.

Tabela 9 Powody udzielania przez MOPS pomocy oraz struktura odbiorców

Powody przyznawania pomocy społecznej			
(liczba osób)			
	2022 r.	2023 r.	2024 r.
Niepełnosprawność	136	140	125
Bezrobocie	87	79	81
Osoby dotknięte klęską żywiołową	0	0	0
Ubóstwo	2	104	83
Bezradność opiekuńczo-wychowawcza	19	21	19
Osoby dotknięte długotrwałą chorobą	131	130	115
Alkoholizm	5	8	8
Uzależnienie od narkotyków	5	2	3
Struktura odbiorców pomocy społecznej ze względu na aktywność zawodową			

	2022 r.	2023 r.	2024 r.
Pracuje	21	12	10
Studiuje	1	0	0
Na rencie/ na emeryturze	106	103	155

Źródło: dane MOPS

Struktura odbiorców pomocy społecznej pod względem aktywności zawodowej wskazuje, że głównymi beneficjentami są osoby bierne zawodowo. W 2024 roku aż 155 osób korzystających z pomocy znajdowało się na rencie lub emeryturze, co oznacza wyraźny wzrost w porównaniu do lat poprzednich – 106 osób w 2022 roku i 103 osoby w 2023 roku. Osoby pracujące stanowiły jedynie niewielki odsetek odbiorców, w 2024 roku było ich zaledwie 10, natomiast wśród osób studiujących nie odnotowano żadnego przypadku, podczas gdy w 2022 roku była jedna taka osoba. Dane te pokazują, że pomoc społeczna w największym stopniu trafia do osób starszych i nieaktywnych zawodowo, co może wynikać zarówno z ograniczonych możliwości samodzielnego zaspokajania potrzeb, jak i z rosnącej liczby osób w wieku emerytalnym w lokalnej społeczności. Wskazuje to na potrzebę utrzymania i rozwijania działań wspierających seniorów oraz osoby niezdolne do pracy, a także na konieczność monitorowania sytuacji osób w wieku produkcyjnym, aby przeciwdziałać długotrwałej bierności zawodowej.

Jednocześnie należy zwrócić uwagę na zagrożenie związane z nadużywaniem alkoholu przez osoby samotne, które często znajdują się w grupie odbiorców pomocy społecznej. Samotność, brak wsparcia rodziny oraz ograniczone możliwości aktywizacji społecznej i zawodowej sprzyjają ryzyku uzależnień, co może pogłębiać problemy zdrowotne i finansowe, a w konsekwencji prowadzić do izolacji i wykluczenia społecznego. Wzrost liczby interwencji związanych z nadużywaniem alkoholu w gminie oraz utrzymująca się liczba rozmów motywujących prowadzonych przez GKRPA potwierdzają, że jest to istotny obszar wymagający działań profilaktycznych i wsparcia psychologicznego.

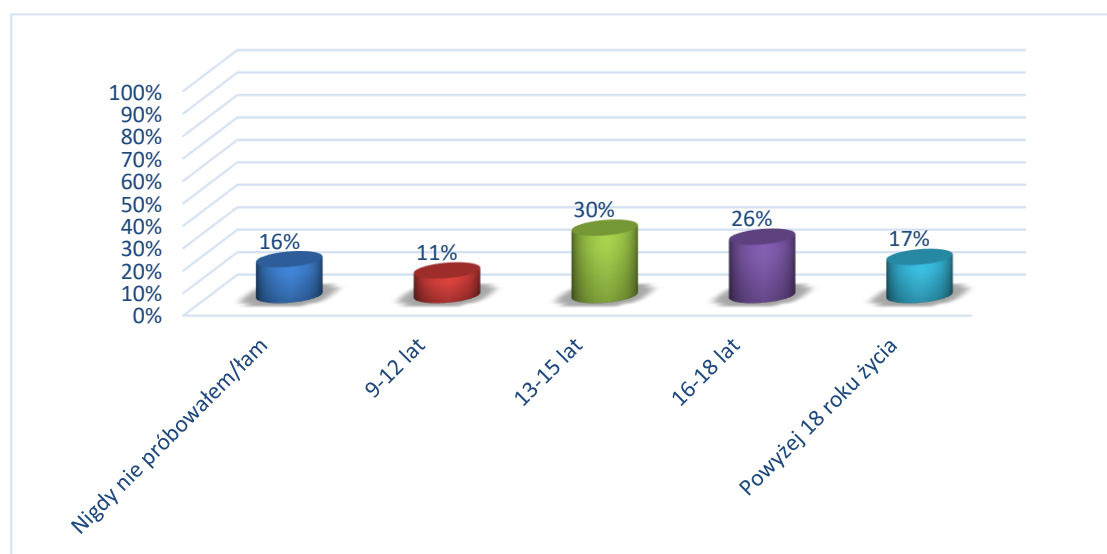
Wnioski te wskazują na potrzebę rozwijania programów skierowanych do osób starszych i samotnych, obejmujących zarówno pomoc materialną, jak i działania integracyjne oraz profilaktykę uzależnień. Szczególnie ważne jest tworzenie przestrzeni do aktywności społecznej, organizowanie grup wsparcia oraz zapewnienie łatwego dostępu do poradnictwa i terapii, aby przeciwdziałać skutkom

bierności zawodowej i samotności, które często prowadzą do nadużywania alkoholu.

2.5 Substancje psychoaktywne: nikotyna

Pierwszym zagadnieniem poruszonym w tej części badania był wiek inicjacji nikotynowej. Analiza wyników pokazuje, że jedynie 17% respondentów po raz pierwszy sięgnęło po papierosa już jako osoby pełnoletnie. Znacznie większa grupa, bo 26% badanych, rozpoczęła palenie w wieku 16–18 lat, natomiast aż 41% zadeklarowało, że zapaliło swojego pierwszego papierosa jeszcze przed ukończeniem 15. roku życia. Warto również podkreślić, że 16% respondentów nigdy nie miało styczności z wyrobami tytoniowymi, co stanowi istotną i pozytywną informację w kontekście profilaktyki zdrowotnej. Wyniki prezentuje wykres zamieszczony poniżej.

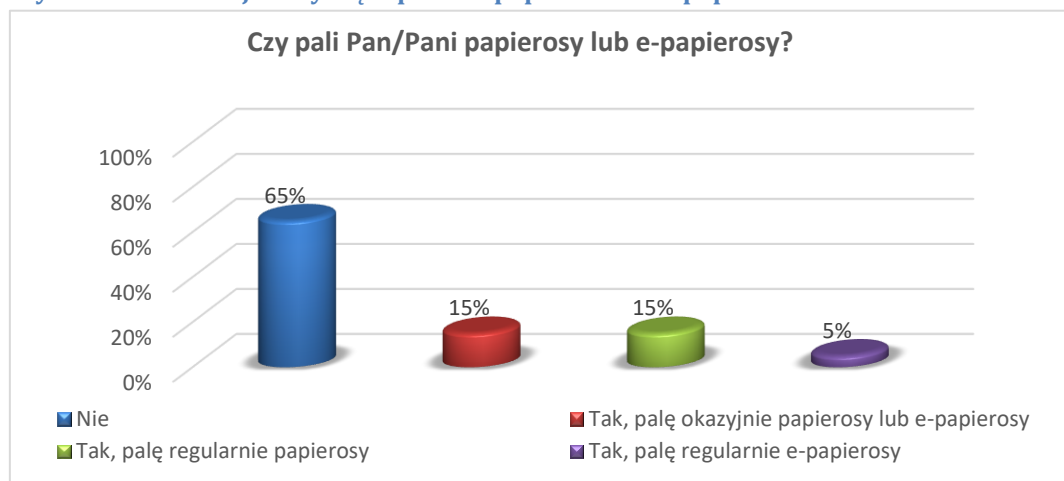
Wykres 8 Wiek inicjacji nikotynowej

Źródło: Diagnoza (...)

Kolejne badanie dotyczyło palenia papierosów lub e-papierosów. Wśród ankietowanych mieszkańców aż 65% zadeklarowało, że nie pali żadnych wyrobów tytoniowych. Regularne palenie papierosów oraz e-papierosów dotyczy łącznie 20% respondentów, natomiast okazjonalne sięganie po tego typu produkty zadeklarowało 15% badanych. Tak wysoki odsetek osób niepalących można uznać za pozytywny trend, wskazujący zarówno na wzrost świadomości zdrowotnej mieszkańców, jak i na rosnącą skuteczność działań profilaktycznych podejmowanych na poziomie lokalnym. Wyniki badania prezentuje wykres zamieszczony poniżej.

Wykres 9 Deklaracje dotyczące palenia papierosów i e-papierosów

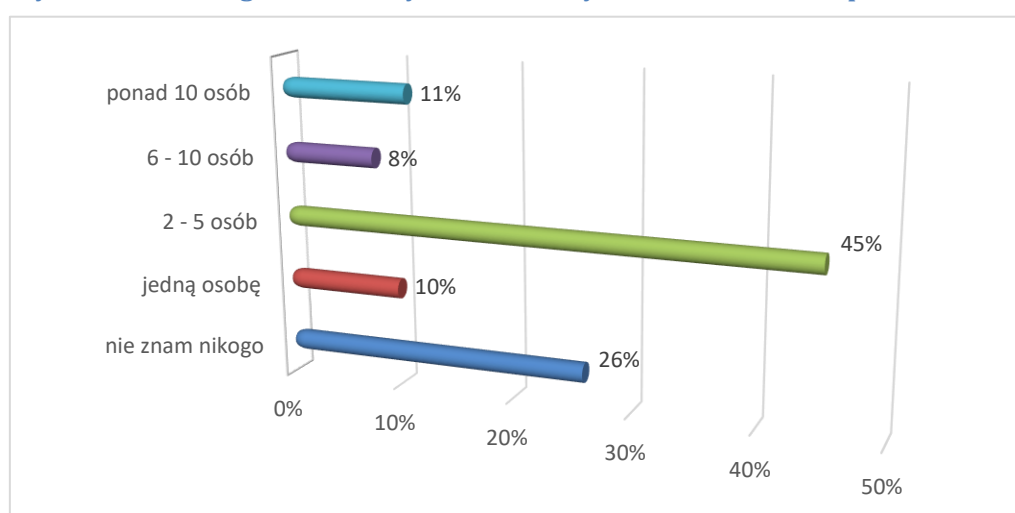

Źródło: diagnoza (...)

2.6 Substancje psychoaktywne: narkotyki i dopalacze

Kolejną część badania postaw dorosłych mieszkańców miasta rozpoczęto od pytania o charakterze neutralnym, tj. takiego, które nie wywołuje oporu i sprzyja wyrażeniu rzeczywistego stanowiska. Pytanie to dotyczyło obecności osób zażywających narkotyki lub dopalacze w najbliższym otoczeniu respondentów. Niżej zamieszczony wykres prezentuje odpowiedzi respondentów na pytanie: „Ile zna Pan/Pani osób (osobiście lub ze słyszenia), które przyjmują substancje odurzające (narkotyki lub dopalacze)?”

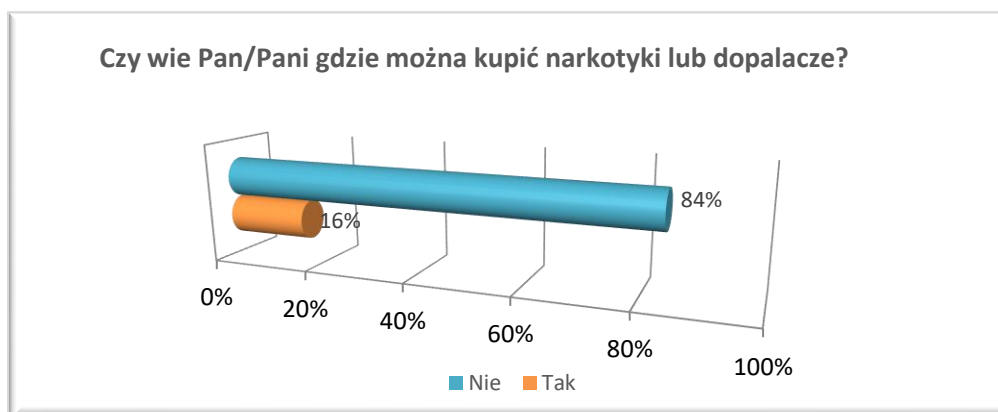
Wykres 10 Postrzeganie skali używania narkotyków w otoczeniu respondentów

Źródło: Diagnoza (...)

Okazuje się, że znacząca większość badanych (74%) zna przynajmniej jedną osobę używającą substancji psychoaktywnych, natomiast brak takich osób w swoim środowisku wskazało 26% respondentów. Jednocześnie, 84% badanych nie posiada wiedzy, gdzie można nabyć tego typu substancje.

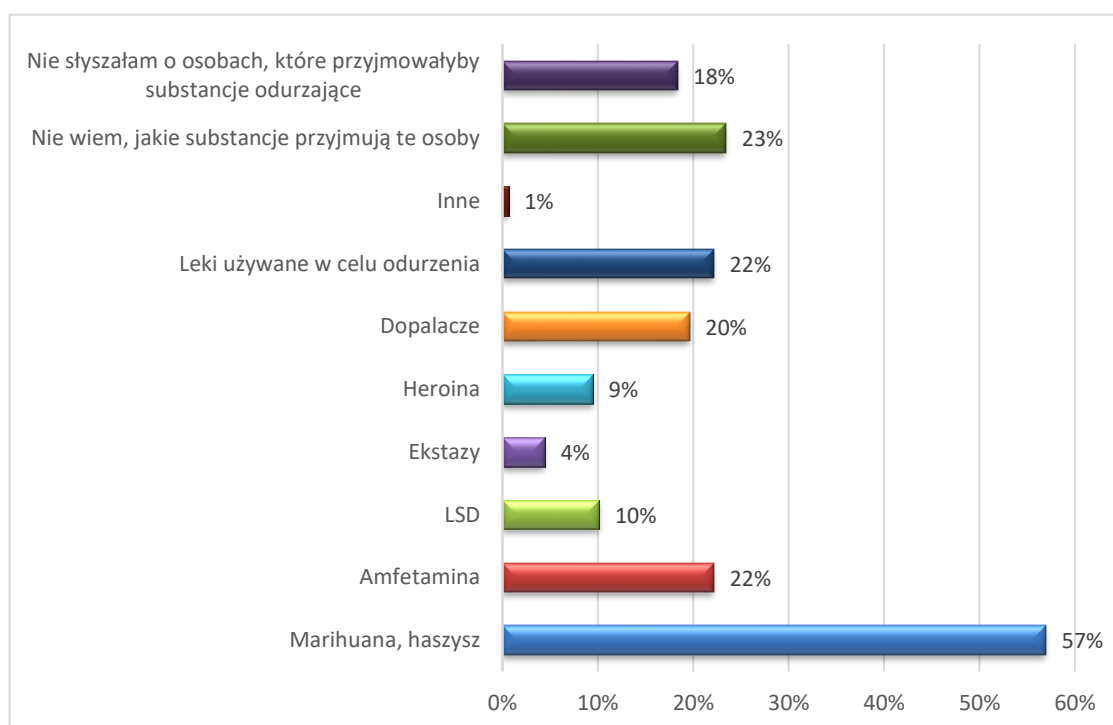
Wykres 11 Dostępność narkotyków na terenie miasta

Źródło: Diagnoza (...)

Wśród substancji psychoaktywnych najczęściej wskazywanych jako obecne w lokalnym środowisku znalazły się marihuana i haszysz, które respondenci postrzegają jako najbardziej rozpowszechnione środki odurzające. Na dalszych miejscach wymieniano leki stosowane w celach odurzających, co może świadczyć o problemie nadużywania dostępnych farmaceutyków, szczególnie wśród młodzieży. W odpowiedziach pojawiała się również amfetamina, a także dopalacze, które – mimo ograniczonej dostępności – nadal są obecne i stanowią istotne zagrożenie ze względu na swoją wysoką toksyczność i nieprzewidywalne działanie.

Wykres 12 Jakie substancje odurzające są najczęściej przyjmowane przez osoby znane respondentom?

Źródło: diagnoza (...)

Takie wyniki mogą wskazywać na potrzebę intensyfikacji działań edukacyjnych i profilaktycznych, obejmujących wszystkie grupy substancji psychoaktywnych, nie tylko te najczęściej kojarzone z uzależnieniem.

Analiza danych z Punktu konsultacyjno-informacyjnego KCPR wskazuje, że liczba osób uzależnionych od substancji psychoaktywnych zgłaszających się po pomoc i wsparcie w ostatnich trzech latach pozostaje na zbliżonym poziomie, choć widoczne są pewne wahania. W 2022 roku z pomocy skorzystało 8 osób, którym udzielono 52 porady. W 2023 roku liczba osób wzrosła do 25, a liczba porad do 65, co może świadczyć o większej potrzebie wsparcia lub skuteczniejszej informacji o dostępnych usługach. W 2024 roku odnotowano spadek – 5 osób i 19 porad – co może wynikać z ograniczonego zapotrzebowania, zmiany form wsparcia lub innych czynników zewnętrznych. Dane te pokazują, że choć ogólny poziom zainteresowania pomocą jest stabilny, warto przeanalizować przyczyny wahań i dostosować działania informacyjne oraz dostępność usług do potrzeb mieszkańców. Wyniki obrazuje to tabela nr 12.

Tabela 10 Liczba udzielonych przez KCPR porad

2022 rok		2023 rok		2024 rok	
Liczba osób	Liczba porad	Liczba osób	Liczba porad	Liczba osób	Liczba porad
8	52	25	65	5	19

Źródło: dane Konstantynowskie Centrum Pomocy Rodzinie

Działania podejmowane w Punkcie są bardzo ważnym elementem w lokalnym systemie pomocy osobom eksperymentującym ze środkami psychoaktywnymi, osobom uzależnionym, a także ich rodzinom.

2.7 Uzależnienia behawioralne: uzależnienie od gier hazardowych

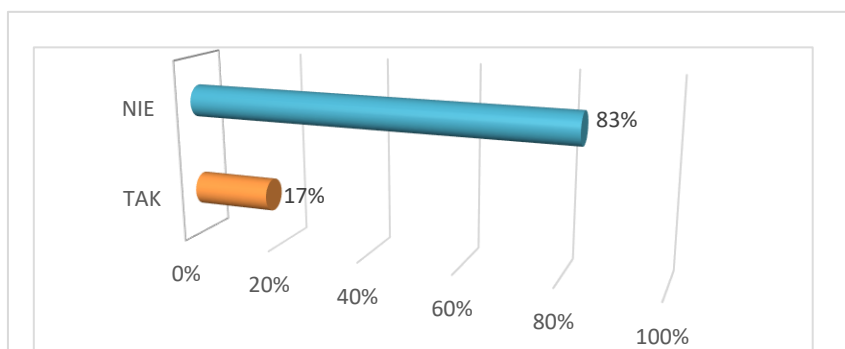
Uzależnienie od hazardu zaliczane jest do uzależnień behawioralnych i definiowane jako powtarzające się działanie, nad którym osoba traci kontrolę, a które prowadzi do szkód w sferze osobistej, społecznej, zawodowej, ekonomicznej i rodzinnej, a także do naruszania norm społecznych i prawa. Zjawisko to określa się mianem patologicznego hazardu, hazardu przymusowego lub nałogowego grania. Nazywane bywa również „ukrytym nałogiem”, gdyż – w przeciwieństwie do wielu innych uzależnień – nie daje od razu widocznych dla otoczenia symptomów i może

być łatwo maskowane. O diagnozie zaburzenia nie przesądza sam rodzaj gry, lecz sposób grania, który stopniowo staje się centralnym elementem życia, główną motywacją i dominującą aktywnością osoby uzależnionej. W efekcie prowadzi to do utraty pracy, rodziny, dóbr materialnych, marginalizacji społecznej i postępującej izolacji. Charakterystyczne jest to, że mimo ponoszenia wysokich kosztów, nałogowy hazardzista nie potrafi zrezygnować z gry i wielokrotnie do niej powraca.

W Polsce problem patologicznego hazardu narasta. Szacuje się, że ponad 380 tys. osób jest już uzależnionych, a około 200 tys. znajduje się w grupie podwyższonego ryzyka. Negatywne skutki tego zjawiska mogą dotyczyć nawet ponad 6 mln osób – dzieci, rodziców, partnerów czy innych bliskich. Szczególnie niepokojącym zjawiskiem jest obniżający się wiek inicjacji hazardowej. Coraz częściej pierwsze doświadczenia związane są z grami internetowymi, automatami czy zakładami bukmacherskimi. Zagrożenie potęguje także łatwy dostęp do nowych form hazardu, zwłaszcza internetowego, oraz obecność licznych punktów gier elektronicznych w przestrzeni publicznej. Uzależnienie od hazardu często współwystępuje z innymi problemami, takimi jak nadużywanie alkoholu czy substancji psychoaktywnych, co dodatkowo komplikuje proces diagnozy i leczenia. Wciąż jednak świadomość społeczna dotycząca tego zjawiska, a także znajomość dostępnych form pomocy, pozostaje niewystarczająca.

W ramach badania mieszkańców Konstantynowa Łódzkiego zapytano o ich osobiste doświadczenia związane z graniem w gry hazardowe. Wyniki wskazują, że zdecydowana większość respondentów (83%) nigdy nie uczestniczyła w grach internetowych umożliwiających wygranę pieniędzy. Szczegółowe wyniki odpowiedzi respondentów na pytanie „**Czy kiedykolwiek grał Pan/Pani w gry internetowe na pieniądze?**” zostały przedstawione na wykresie nr 13.

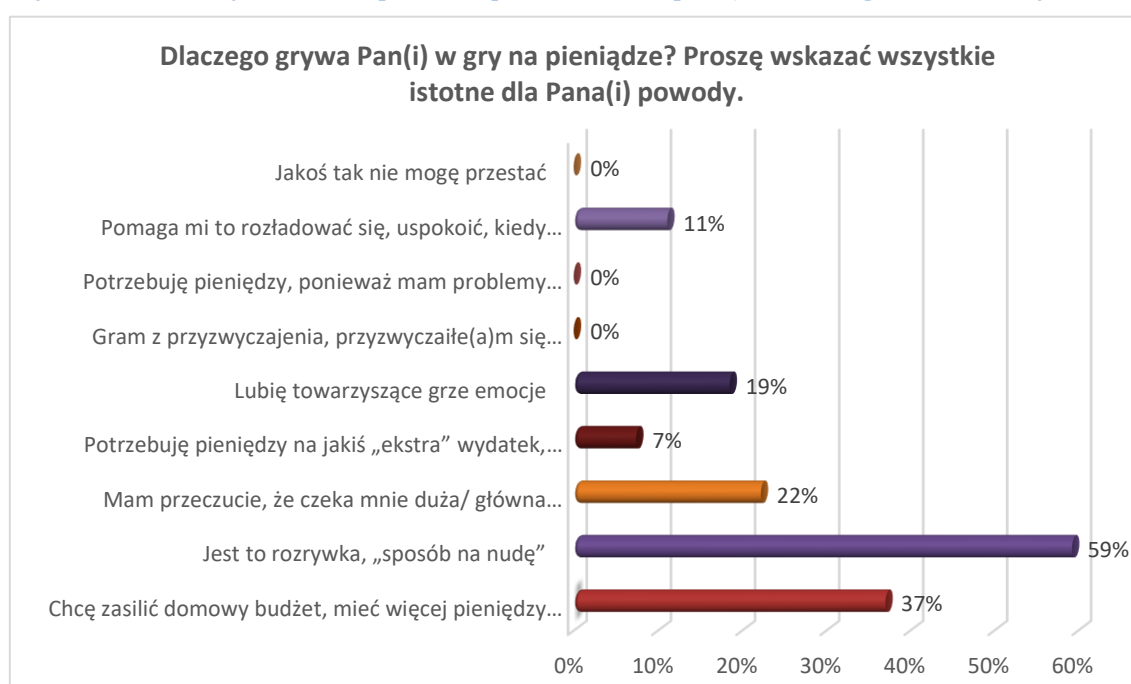
Wykres 13 Deklaracje dotyczące grania w gry internetowe na pieniądze

Źródło: Diagnoza (...)

Wśród przyczyn podejmowania gier na pieniądze (opcja wielokrotnego wyboru), wskazywanych przez badanych mieszkańców, dominują motywy związane z rozrywką, nudą oraz poszukiwaniem silnych emocji. Najwięcej respondentów (59%) zadeklarowało, że gra, ponieważ traktuje tego typu aktywność jako formę spędzania wolnego czasu i „sposób na nudę”. Na drugim miejscu znalazła się chęć poprawy sytuacji finansowej poprzez zasilenie domowego budżetu – taki motyw wskazało 37% badanych. Trzecim najczęściej wymienianym powodem było przekonanie o zbliżającej się dużej wygranej, które zadeklarowało 22% respondentów.

Wykres 14 Powody wskazane przez respondentów do podejmowania gier hazardowych

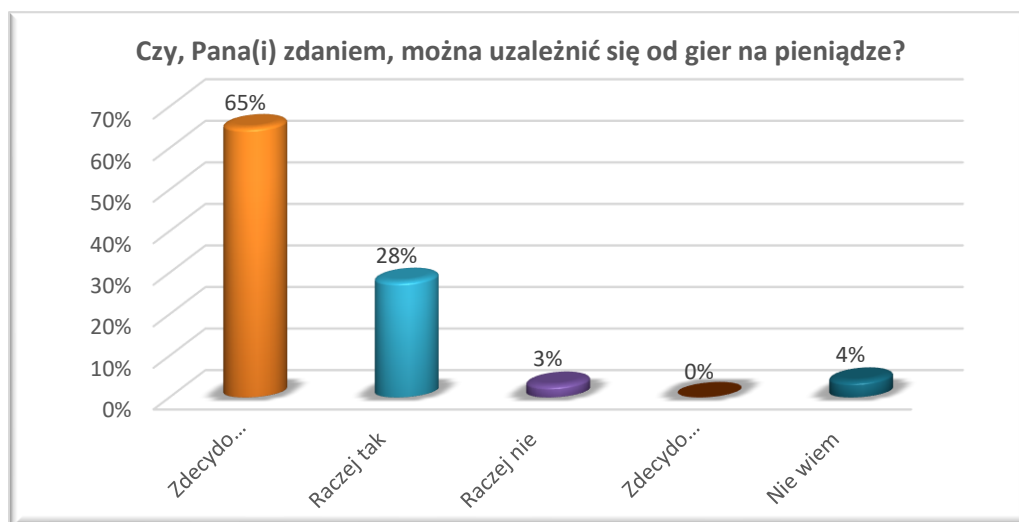
Źródło: Diagnoza (...)

W opinii mieszkańców ryzyko uzależnienia od gier na pieniądze jest wyraźnie dostrzegane.

Aż 65% respondentów zdecydowanie uważa, że można się od nich uzależnić, a kolejne 28% wskazuje odpowiedź „raczej tak”. Oznacza to, że łącznie 93% badanych dostrzega realne zagrożenie nałogiem hazardowym. Tylko 3% respondentów wyraziło przekonanie, że uzależnienie raczej nie jest możliwe, natomiast 4% nie potrafiło jednoznacznie odpowiedzieć na to pytanie.

Wykres nr 15 prezentuje odpowiedzi respondentów.

Wykres 15 Postrzeganie ryzyka uzależnienia od gier hazardowych

Źródło: Diagnoza (...)

2.8 Uzależnienia behawioralne: zaburzenia odżywiania

Na rozwój jedzenioholizmu, podobnie jak w przypadku innych uzależnień behawioralnych, wpływa wiele różnorodnych czynników – genetycznych, środowiskowych oraz psychologicznych. Wśród czynników biologicznych, na które człowiek nie ma bezpośredniego wpływu, wymienia się m.in. zaburzenia mechanizmów odpowiedzialnych za odczuwanie głodu i sytości. W sytuacji, gdy ośrodek ten nie funkcjonuje prawidłowo, organizm nie przekazuje mózgowi informacji, że ilość spożytego jedzenia jest wystarczająca. Przyczyną problemów może być także zaburzona gospodarka hormonalna – przykładowo nadmiar insuliny (hormonu odpowiedzialnego za metabolizm węglowodanów) czy niedobór serotoniny, potocznie nazywanej hormonem szczęścia. To właśnie obniżony poziom serotoniny sprzyja trudnościom w kontrolowaniu przymusu nadmiernego jedzenia.

W literaturze wskazuje się również na rolę greliny, określanej czasem mianem „hormonu obżarstwa”. Działa ona na układ nagrody w mózgu, wzmacniając przyjemność odczuwaną podczas jedzenia. Mechanizmy te pozwalają dostrzec podobieństwa pomiędzy uzależnieniem od jedzenia a uzależnieniem od substancji psychoaktywnych²¹. W badaniu przeprowadzonym wśród dorosłych mieszkańców Konstątkowa Łódzkiego 45% respondentów przyznało, że w sytuacjach stresowych reaguje objadaniem się, co prezentuje wykres zamieszczony poniżej.

²¹ Diagnoza zagrożeń (...)

Wykres 16 Postawy wobec zajądania stresu i emocji

Źródło: Diagnoza (...)

Dodatkowo 33% badanych zadeklarowało problemy z kontrolowaniem swoich zachowań żywieniowych, co jest typowe dla zachowań kompulsywnych – wymykających się spod świadomej kontroli. Wykres zamieszczony poniżej prezentuje wyniki badań ankietowych.

Wykres 17 Postawy wobec kontroli nawyków jedzeniowych

Źródło: Diagnoza (...)

2.9 Potrzeba realizacji działań profilaktyki uzależnień w opinii mieszkańców miasta Konstantynów Łódzki

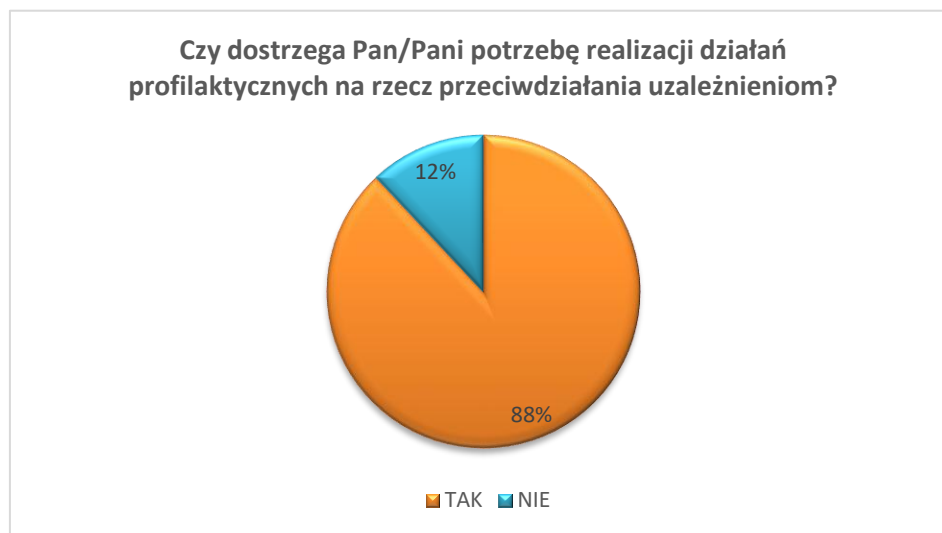
Zgodnie z ustawą z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi²² prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu należą do zadań własnych gminy. Ponadto zgodnie z art.

²² t. j. Dz. U. 2023 poz. 2151

10 ust. 1 Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii²³, również przeciwdziałanie narkomanii należy do zadań własnych gminy. Podstawą tych działań jest zaś Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii. Elementem gminnego programu mogą być również zadania związane z przeciwdziałaniem uzależnieniom behawioralnym²⁴.

W ramach badania mieszkańcy Konstantynowa Łódzkiego zostali zapytani, czy dostrzegają potrzebę realizacji działań w obszarze profilaktyki uzależnień, a także jakie formy wsparcia i inicjatywy w tym zakresie uważają za najbardziej potrzebne.

Wykres 18 Potrzeba działań profilaktycznych w opinii mieszkańców

Źródło: Diagnoza (...)

Z przeprowadzonych badań wynika, że aż 88% mieszkańców Konstantynowa Łódzkiego dostrzega potrzebę realizacji działań z zakresu profilaktyki uzależnień. Tak wysoki odsetek respondentów świadczy o dużej świadomości społecznej dotyczącej znaczenia ograniczania skali używania i nadużywania substancji psychoaktywnych, takich jak alkohol, nikotyna, narkotyki, nowe substancje psychoaktywne czy leki, a także o zrozumieniu konieczności zapobiegania szkodom zdrowotnym i społecznym wynikającym z ich stosowania.

Do najczęściej wskazywanych konsekwencji należą groźne choroby i infekcje, wypadki drogowe, zatrucia i przedawkowania, uzależnienia, niepełnosprawność, marginalizacja, konflikty z prawem, trudności młodych ludzi

²³ t. j. Dz. U. 2023 poz. 1939

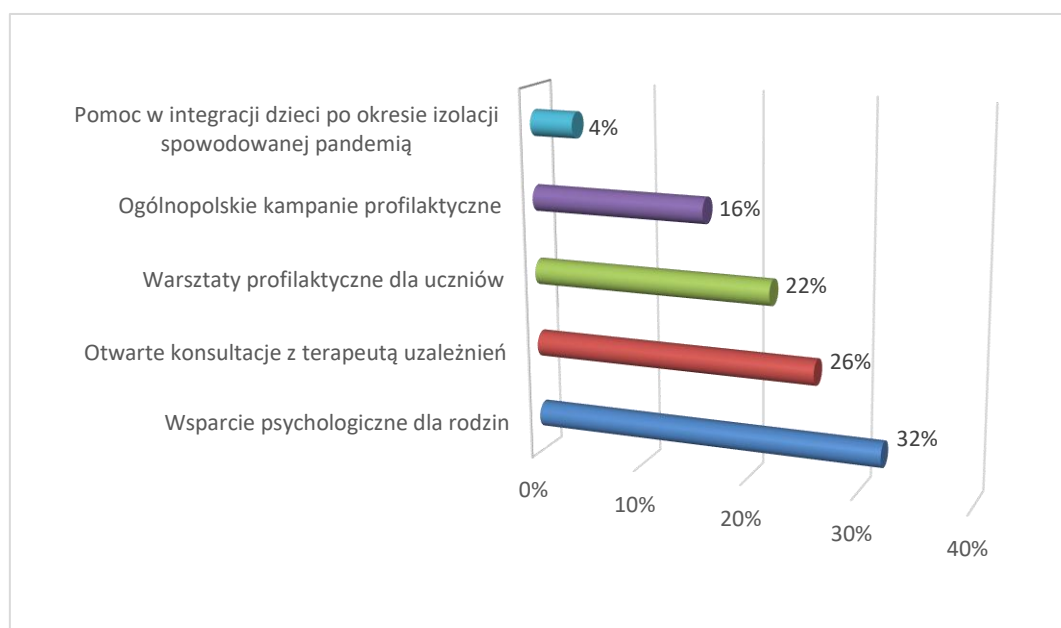
²⁴ Na podstawie przepisów Ustawy z dnia 17 grudnia 2021 r. o zmianie ustawy o zdrowiu publicznym oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2021 poz. 2469)

w uzyskaniu zatrudnienia, akty agresji, problemy w relacjach interpersonalnych, niepowodzenia szkolne oraz inne destrukcyjne zachowania podejmowane pod wpływem substancji psychoaktywnych. Respondenci, którzy dostrzegają potrzebę realizacji działań profilaktycznych, wskazali formy wsparcia, które w ich opinii są najbardziej potrzebne.

Najczęściej wymieniano wsparcie psychologiczne dla rodzin (32%), otwarte konsultacje z terapeutą uzależnień (26%), warsztaty profilaktyczne dla uczniów (22%), udział w ogólnopolskich kampaniach profilaktycznych (16%) oraz pomoc w integracji dzieci (4%).

Wyniki badań ankietowych dotyczących pytania „**Jakie działania w tym zakresie są Pana/Pani zdaniem najbardziej potrzebne?**” przedstawia wykres zamieszczony poniżej.

Wykres 19 Rodzaje i zakres działań profilaktycznych w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy

Źródło: Diagnoza (...)

Wyniki te jednoznacznie pokazują, że mieszkańcy oczekują zarówno działań edukacyjnych i informacyjnych, jak i bezpośredniego wsparcia psychologicznego i terapeutycznego, co powinno znaleźć odzwierciedlenie w planowanych zadaniach gminnego programu.

3 Badania sprzedawców napojów alkoholowych

Badania sprzedawców napojów alkoholowych stanowią istotny element monitorowania przestrzegania zasad wynikających z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Opiniowanie wniosków dotyczących wydania zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, a także prowadzenie działań kontrolnych w zakresie przestrzegania warunków posiadania takiego zezwolenia, należy do kompetencji Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (GKRPA). GKRPA nie tylko ocenia zasadność wniosków, ale również realizuje kontrole w punktach sprzedaży, co pozwala na bieżące reagowanie na nieprawidłowości i wzmacnia lokalną politykę ograniczania dostępności alkoholu.

Od września 2018 roku w każdej gminie, w tym w Konstantynowie Łódzkim, obowiązuje limit zezwoleń na sprzedaż alkoholu, co umożliwia realny wpływ na liczbę punktów sprzedaży i dostosowanie polityki do lokalnych potrzeb.

Tabela 11 Liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych określona przez uchwałę Rady Miejskiej w Konstantynowie Łódzkim

Maksymalna liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych (stan na dzień 31 grudnia 2024 roku)								
1. poza miejscem sprzedaży				2. w miejscu sprzedaży				Ogółem
według zawartości alkoholu				według zawartości alkoholu				
do 4,5% (oraz piwa)	od 4,5% do 18% (z wyjątkiem piwa)	powyżej 18%	Razem	do 4,5% (oraz piwa)	od 4,5% do 18% (z wyjątkiem piwa)	powyżej 18%	Razem	
50	50	50	150	20	15	15	50	200

Źródło: dane UM w Konstantynowie Łódzkim

Od 2018 roku liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych określona przez Radę Miejską w Konstantynowie Łódzkim nie uległa zmianie. GKRPA realizuje zadania związane z opiniowaniem wniosków o wydanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz kontrolą przestrzegania zasad wynikających z posiadania takich zezwoleń.

Tabela 12 Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w Konstantynowie Łódzkim (2022 – 2024) stan na 31 grudnia

	Liczba punktów sprzedaży na terenie Konstantynowa Łódzkiego (stan na 31 grudnia)					
	2022		2023		2024	
	<i>Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych</i>	<i>w tym, zawierających powyżej 18 % alkoholu</i>	<i>Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych</i>	<i>W tym, zawierających powyżej 18 % alkoholu</i>	<i>Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych</i>	<i>W tym, zawierających powyżej 18 % alkoholu</i>
Do spożycia w miejscu sprzedaży (lokale gastronomiczne)	14	6	14	6	14	14
Do spożycia poza miejscem sprzedaży (sklepy)	38	36	42	38	39	39

Źródło: dane UM w Konstantynowie Łódzkim

W 2024 roku GKRPA wydała 7 opinii o zgodności lokalizacji punktu sprzedaży z uchwałą rady gminy, nie podjęła interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13 i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz nie występowało przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego. GKRPA realizuje zadania związane z opiniowaniem wniosków o wydanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz kontrolą przestrzegania zasad wynikających z posiadania takich zezwoleń. Jednym z obszarów jej aktywności jest monitorowanie postaw wobec sprzedaży i spożywania alkoholu w miejscach jego dystrybucji, a także egzekwowanie zakazu sprzedaży napojów alkoholowych osobom nieletnim.

GKRPA w 2024 roku na podstawie Zarządzenia nr 178/2023 Burmistrza Konstantynowa Łódzkiego z dnia 10 sierpnia 2023 roku w sprawie określenia ogólnego schematu procedur kontroli przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na terenie Konstantynowa Łódzkiego przeprowadziła 17 kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych. Podczas przeprowadzonych kontroli stwierdzono nieprawidłowości, takie jak brak wywieszonych tabliczek informacyjnych oraz książek kontroli. W wyniku dalszych

działań zespół kontrolujący wydał zalecenia pokontrolne, które doprowadziły do ich usunięcia.

Szczególnie ważną grupą, która może dostarczyć cennych informacji o skali i charakterze problemów związanych z alkoholem w gminie, są pracownicy punktów sprzedaży – osoby mające codzienny kontakt z konsumentami. Ich postawy wobec klientów oraz przestrzeganie prawa w zakresie sprzedaży alkoholu mogą w znacznym stopniu wpływać na ograniczenie nadużywania alkoholu zarówno przez osoby dorosłe, jak i nieletnich.

W tym celu przeprowadzono badanie diagnostyczne wśród sprzedawców prowadzących działalność na terenie Konstancyna Łódzkiego, aby poznać ich opinie, doświadczenia i poziom świadomości w zakresie odpowiedzialnej sprzedaży napojów alkoholowych.

3.1 Grupa badana i cel badania

Badanie zostało przeprowadzone wśród sprzedawców napojów alkoholowych w 20 punktach sprzedaży na terenie miasta Konstancyna Łódzkiego, a wzięło w nim udział 20 osób (11 kobiet oraz 9 mężczyzn) – spośród badanych 14 osób to pracownicy punktów a 6 osób to właściciele tych miejsc. Ankieta skierowana do sprzedawców zawierała 12 pytań. Średnia wieku przebadanych sprzedawców wyniosła 42 lata. Ten obszar przeprowadzonych badań miał na celu poznanie postawy sprzedawców napojów alkoholowych względem następujących zagadnień:

- sprzedaży alkoholu osobom nieletnim,
- sprzedaży alkoholu osobom nietrzeźwym,
- spożywania alkoholu w miejscu jego sprzedaży,
- nieprzyjemnych sytuacji zainicjowanych przez osoby spożywające alkohol.

3.2 Wyniki badań sprzedawców napojów alkoholowych na terenie gminy

Jednym z pierwszych zagadnień poruszonych w kwestionariuszu ankiety skierowanej do sprzedawców alkoholu było określenie poziomu ich świadomości dotyczącej zagrożeń wynikających ze spożycia alkoholu w różnych rodzajach napojów alkoholowych.

W badanej grupie 75% sprzedawców wyraziło stanowczy sprzeciw wobec twierdzenia, że alkohol zawarty w piwie jest mniej szkodliwy niż alkohol zawarty w wódce. Wynik ten pośrednio wskazuje na wysoki poziom świadomości respondentów w zakresie szkodliwości napojów alkoholowych, niezależnie od ich potencjalnie niższej zawartości procentowej alkoholu.

Wykres 20 Czy alkohol w piwie jest mniej szkodliwy?

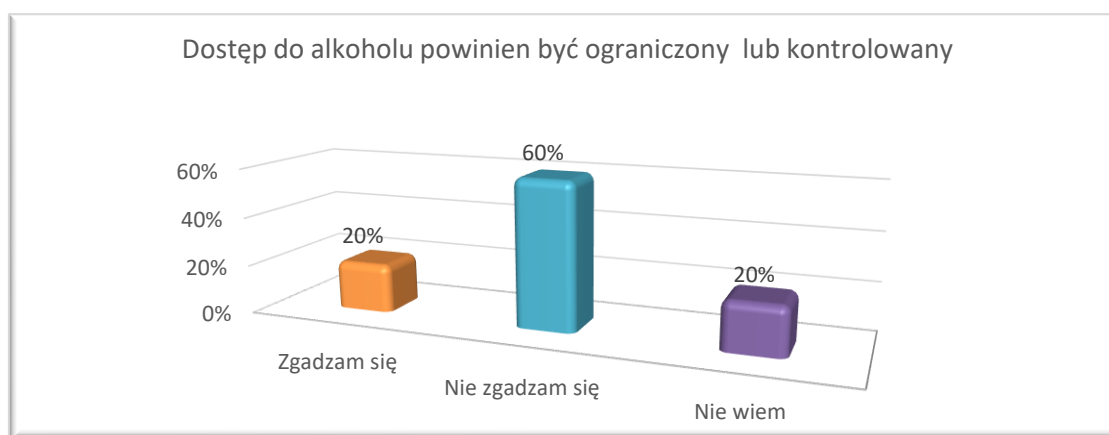

Źródło: Diagnoza (...)

W tym miejscu należy podkreślić, że alkohol zawarty w różnych trunkach, jest taki sam, różni się jedynie jego stężenie, jest on tak samo groźny i szkodliwy dla zdrowia.

Kolejny wykres prezentuje opinie sprzedawców napojów alkoholowych w mieście dotyczące ograniczania lub kontrolowania dostępu do alkoholu. Z badania wynika, że ponad połowa respondentów (60%) nie dostrzega potrzeby wprowadzania takich ograniczeń, natomiast 20% badanych popiera tego typu działania.

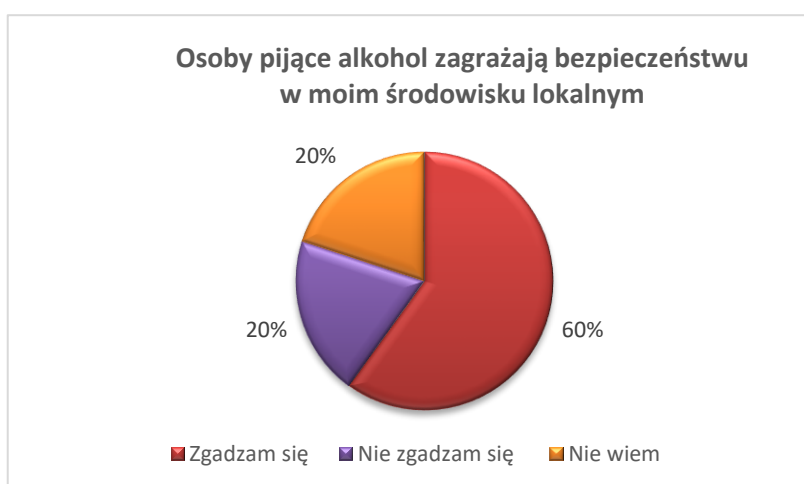
Wykres 21 Regulacja dostępu do ograniczenia i kontroli dostępności alkoholu

Źródło: Diagnoza (...)

Większość badanych sprzedawców alkoholu (60%) zgadza się ze stwierdzeniem, że osoby spożywające alkohol mogą stanowić zagrożenie dla lokalnego bezpieczeństwa. Jednocześnie 20% respondentów nie podziela tej opinii, a kolejnych 20% nie wyraziło jednoznacznego stanowiska w tej kwestii. Wyniki prezentuje wykres nr 22.

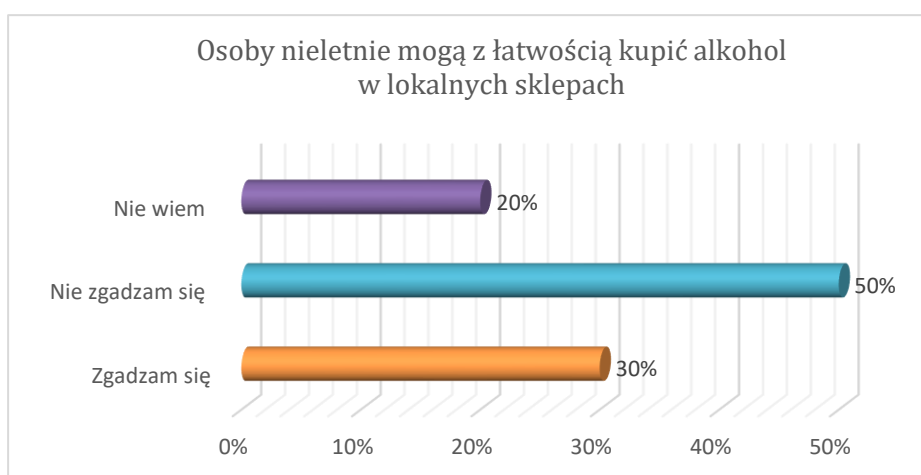
Wykres 22 Czy osoby pijące alkohol zagrażają bezpieczeństwu w mojej okolicy?

Źródło: Diagnoza (...)

Kolejne pytanie dotyczyło subiektywnej oceny dostępności alkoholu dla osób poniżej 18. roku życia. Z przebadanych sprzedawców 50% nie zgadza się ze stwierdzeniem, że osoby niepełnoletnie mają łatwy dostęp do alkoholu. Wyniki obrazuje wykres zamieszczony poniżej.

Wykres 23 Czy osoby nieletnie mogą kupić alkohol w lokalnych sklepach?

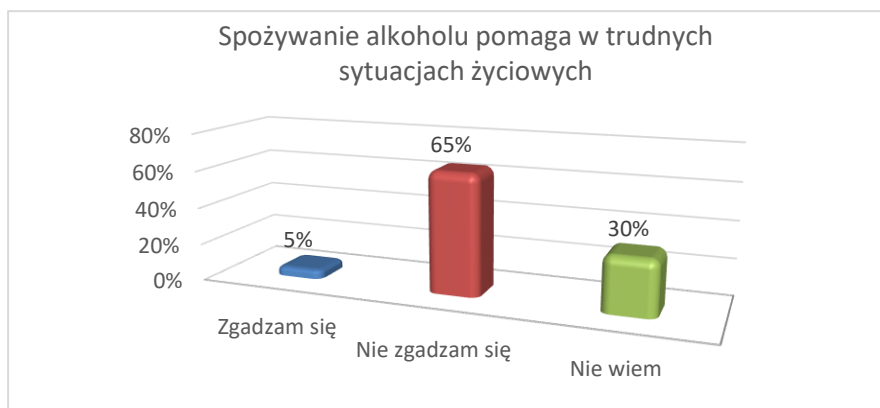

Źródło: Diagnoza (...)

Większość respondentów w badanej grupie (65%) nie zgadza się ze stwierdzeniem, że alkohol pomaga w trudnych sytuacjach życiowych. Zgodę na to

wyraziło jedynie 5% badanych, natomiast 30% nie miało jednoznacznego zdania. Wyniki prezentuje wykres zamieszczony poniżej.

Wykres 24 Czy spożywanie alkoholu pomaga w trudnych sytuacjach życiowych

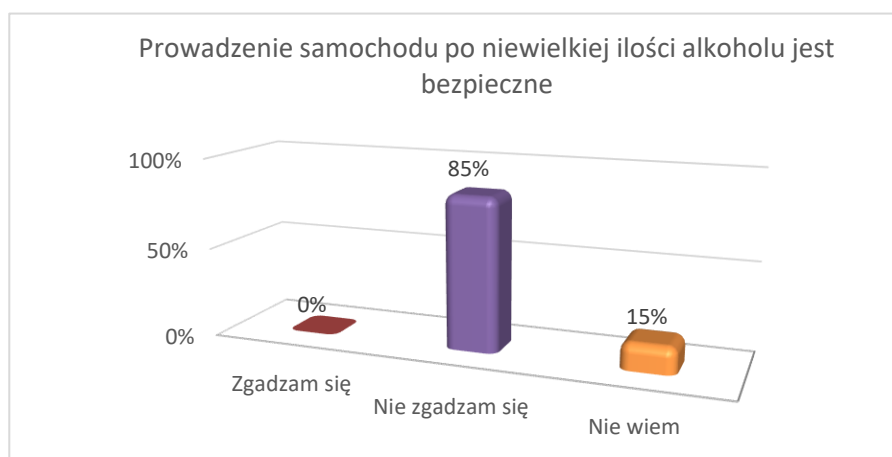

Źródło: Diagnoza (...)

Wynik ten można uznać za pozytywny sygnał, wskazujący na wysoki poziom świadomości społecznej dotyczącej nieskuteczności alkoholu jako sposobu radzenia sobie z problemami.

Kolejne pytanie dotyczyło prowadzenia samochodu po spożyciu niewielkiej ilości alkoholu. Zdecydowana większość respondentów (85%) nie zgadza się ze stwierdzeniem, że jest to bezpieczne. Żaden z badanych nie uznał takiego zachowania za dopuszczalne, natomiast 15% osób nie miało w tej kwestii zdania. Wyniki wskazują na wysoką świadomość zagrożeń związanych z prowadzeniem pojazdu pod wpływem alkoholu, nawet w niewielkich ilościach. Wyniki prezentuje wykres zamieszczony poniżej.

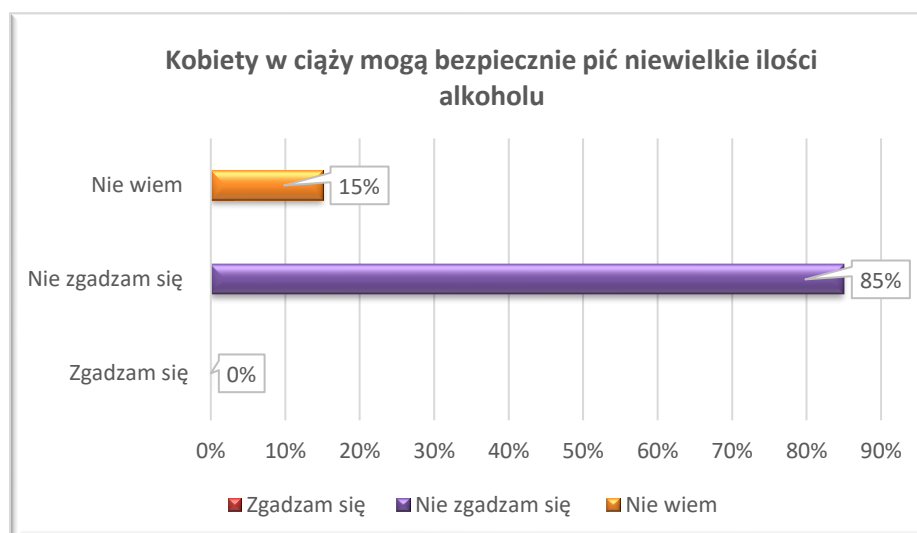
Wykres 25 Bezpieczeństwo jazdy po niewielkiej ilości alkoholu – opinie respondentów

Źródło: Diagnoza (...)

Kolejne pytanie dotyczyło opinii respondentów czy „**Kobiety w ciąży mogą bezpiecznie pić niewielkie ilości alkoholu**”. Zdecydowana większość sprzedawców (85%) nie zgadza się ze stwierdzeniem, że kobiety w ciąży mogą bezpiecznie spożywać niewielkie ilości alkoholu.

Wykres 26 Opinie respondentów dotyczące picia alkoholu przez kobiety w ciąży

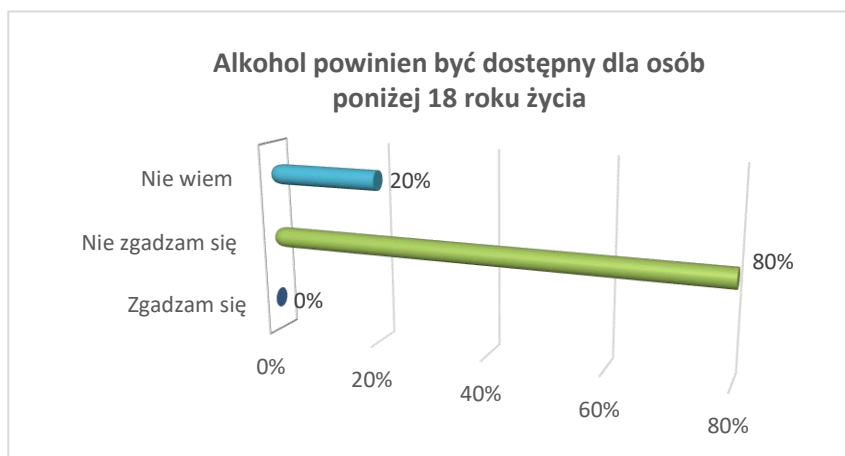

Źródło: Diagnoza (...)

Żaden z badanych nie poparł tego poglądu, a 15% osób zaznaczyło odpowiedź „nie wiem”. Wynik ten świadczy o wysokiej świadomości zagrożeń dla zdrowia dziecka, wynikających nawet z minimalnej ekspozycji na alkohol w okresie ciąży. Zdecydowana większość sprzedawców (85%) nie zgadza się ze stwierdzeniem, że kobiety w ciąży mogą bezpiecznie spożywać niewielkie ilości alkoholu. Żaden z respondentów nie poparł tego poglądu, a 15% osób zaznaczyło odpowiedź „nie wiem”. Wynik ten świadczy o wysokiej świadomości zagrożeń dla zdrowia dziecka, wynikających nawet z minimalnej ekspozycji na alkohol w okresie ciąży.

Kolejny obszar badawczy dotyczył sprzedaży napojów alkoholowych osobom nieletnim. Respondentów zapytano, czy alkohol powinien być dostępny dla osób poniżej 18. roku życia. Zdecydowany sprzeciw wobec dostępności alkoholu dla niepełnoletnich wyraziło 80% respondentów. Wyniki ankiety prezentuje wykres nr 27.

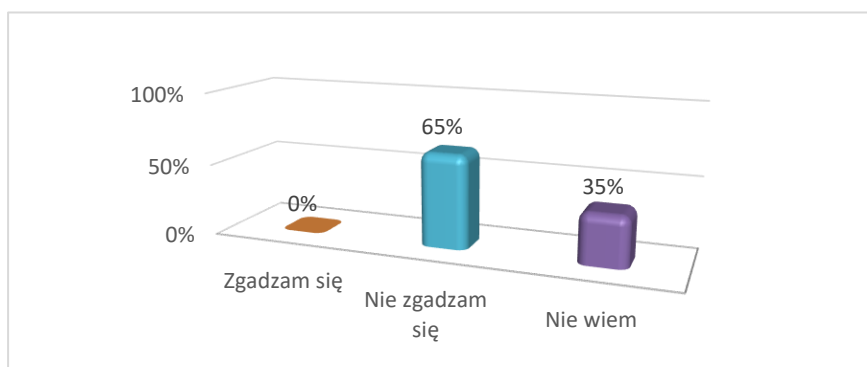
Wykres 27 Dostępność alkoholu dla osób poniżej 18 roku życia

Źródło: Diagnoza (...)

Wynik ten jednoznacznie wskazuje na wysoką świadomość sprzedawców w zakresie przestrzegania przepisów prawa i odpowiedzialności społecznej. Sprzedawców zapytano dodatkowo o liczbę punktów sprzedaży w ich okolicy. Znacząca część badanych sprzedawców (65%) nie zgadza się ze stwierdzeniem, że w ich okolicy jest zbyt wiele punktów sprzedaży napojów alkoholowych. 35% osób nie miało w tej kwestii zdania, natomiast nikt nie podzielał opinii, że takich miejsc jest za dużo.

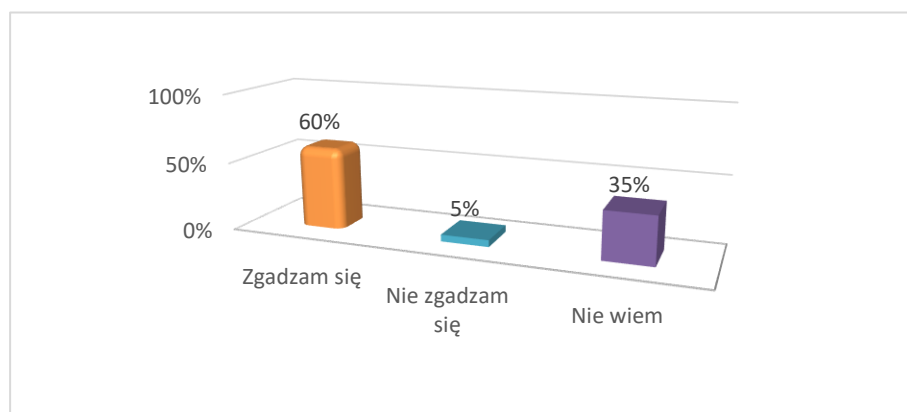
Wykres 28 Ocena liczby punktów sprzedaży napojów alkoholowych w okolicy

Źródło: Diagnoza (...)

Przeważająca część respondentów uważa (60%), że sprzedawcy napojów alkoholowych powinni uczestniczyć w szkoleniach dotyczących odpowiedzialnej sprzedaży. Wyniki prezentuje wykres nr 29.

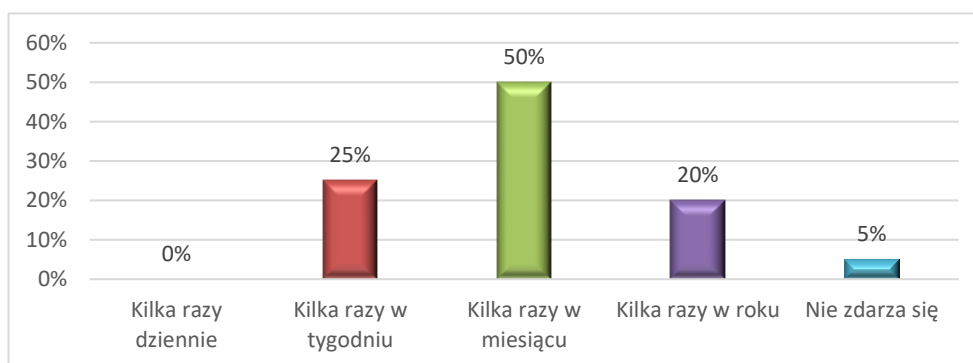
Wykres 29 Czy uważa Pan/i, że sprzedawcy winni uczestniczyć w szkoleniach związanych z odpowiedzialną sprzedażą

Źródło: Diagnoza (...)

Dane te pokazują, że istnieje silne społeczne poparcie dla podnoszenia kompetencji sprzedawców w zakresie odpowiedzialności, co może sprzyjać ograniczaniu sprzedaży nieletnim lub osobom nietrzeźwym. Sprzedawcy napojów alkoholowych w Konstantynowie Łódzkim deklarują, że przypadki próby kupna alkoholu przez osobę poniżej 18 roku życia zdarzają się najczęściej kilka razy w miesiącu (50%). Opinie respondentów prezentuje wykres zamieszczony poniżej.

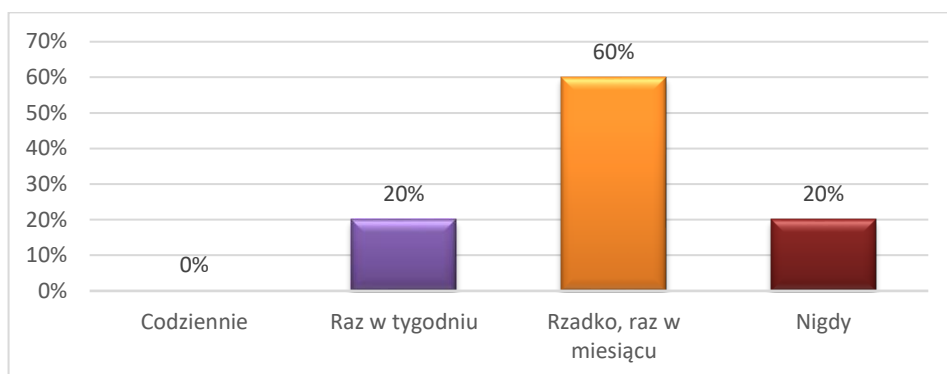
Wykres 30 Jak często zdarza się, że osoba niepełnoletnia próbuje kupić alkohol w Pana/i sklepie?

Źródło: Diagnoza (...)

W przypadku częstotliwości prób zakupu papierosów przez osoby niepełnoletnie badani deklarowali, że dzieje się to najczęściej: raz w miesiącu (60%), raz w tygodniu (20%). Wyniki prezentuje wykres zamieszczony poniżej.

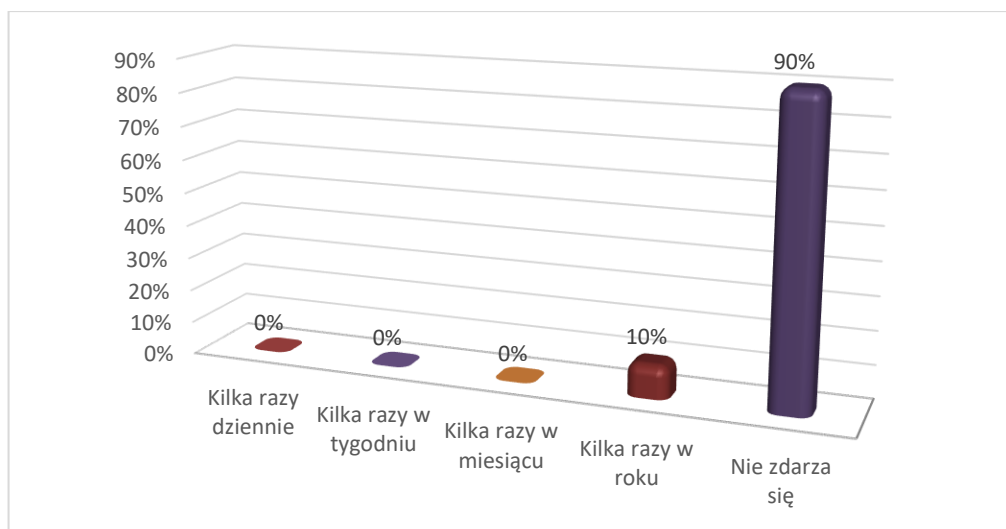
Wykres 31 Jak często zdarza się, że osoba nieletnia próbuje kupić papierosy w Pana/i sklepie?

Źródło: Diagnoza (...)

W kolejnych pytaniach poruszono kwestie spożywania alkoholu w obrębie punktów sprzedaży oraz występowania incydentów związanych z jego konsumpcją. Spożywanie alkoholu w pobliżu sklepu jest zjawiskiem rzadkim – 10% respondentów wskazało, że zdarza się to kilka razy w roku, natomiast 90% stwierdziło, że takie sytuacje nie występują. Wyniki badań przedstawia wykres nr 32.

Wykres 32 Jak często zdarza się, że ktoś spożywa alkohol w obrębie Pana/Pani sklepu?

Źródło: Diagnoza (...)

Nieprzyjemne zdarzenia związane ze spożywaniem alkoholu w obrębie sklepu miały miejsce w ciągu ostatnich trzech miesięcy, jak przyznało 10% ankietowanych sprzedawców. Opinie respondentów przedstawia wykres zamieszczony poniżej.

Wykres 33 Czy zdarzyło się w ciągu ostatnich 3 miesięcy jakieś nieprzyjemne zajście związane z używaniem alkoholu w obrębie sklepu?

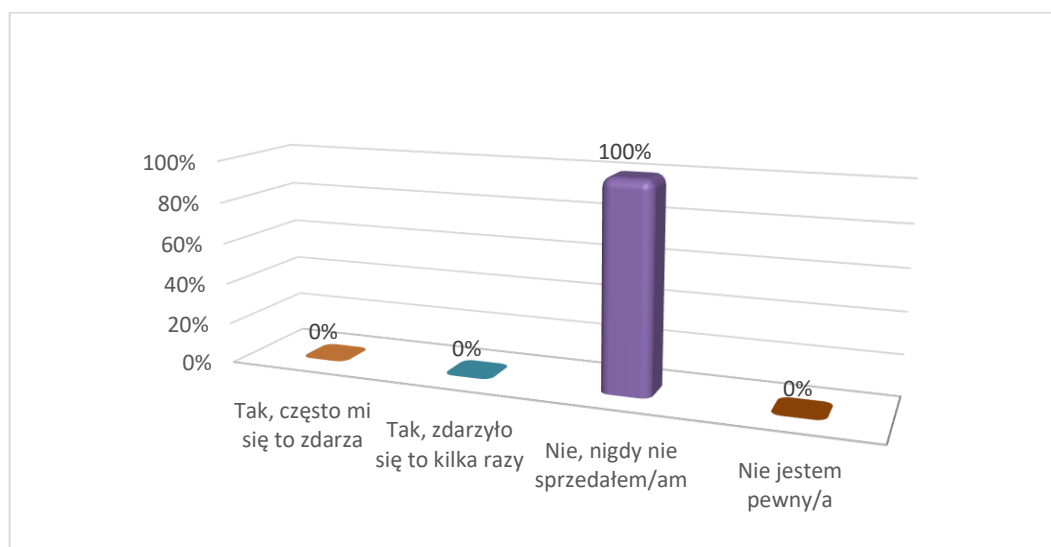

Źródło: Diagnoza (...)

Jednocześnie wszyscy (100%) potwierdzili, że osoby nietrzeźwe podejmują próby zakupu alkoholu.

Sprzedawcy napojów alkoholowych z Konstantynowa Łódzkiego w 100% deklarują, że nigdy nie sprzedali alkoholu osobie, która budziła wątpliwości co do pełnoletniości. W przypadku wątpliwości co do wieku, wszyscy badani zawsze sprawdzają dokument potwierdzający wiek kupującego. Odpowiedzi respondentów prezentuje wykres nr 34.

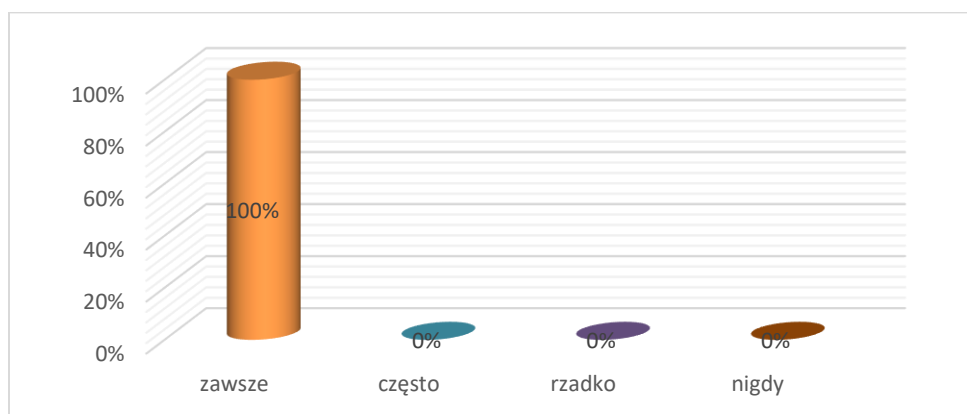
Wykres 34 Czy kiedykolwiek sprzedał Pan/i alkohol osobie, o której wiedział Pan/i, że jest nieletnia?

Źródło: Diagnoza (...)

Respondentów zapytano również o postępowanie w przypadku wątpliwości co do wieku kupującego. Odpowiedzi prezentuje wykres zamieszczony poniżej.

Wykres 35 W przypadku wątpliwości, jak często pyta Pan/Pani o dowód potwierdzający pełnoletniość klienta?

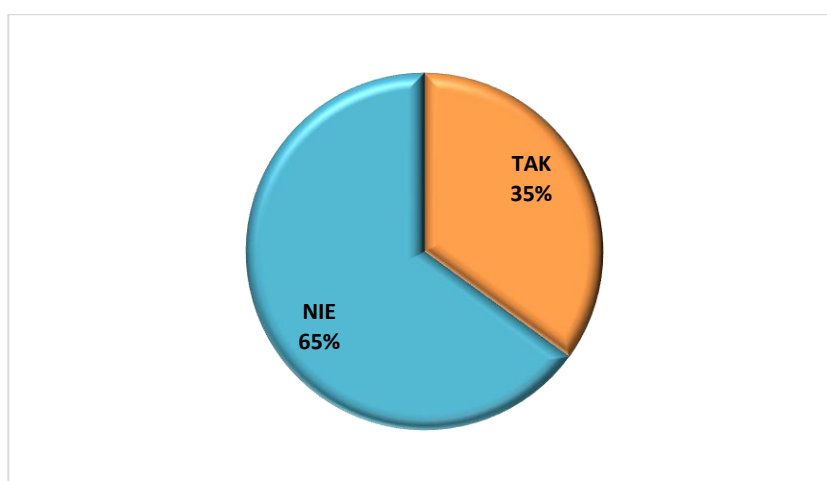

Źródło: Diagnoza (...)

W takich sytuacjach 100% badanych deklaruje, że zawsze sprawdza dokument potwierdzający pełnoletniość klienta. **Podkreślić w tym miejscu należy, że sprzedaż alkoholu osobom nieletnim grozi grzywną oraz możliwością utraty zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.**

Ostatnie badane zagadnienie dotyczyło subiektywnej oceny sprzedawców alkoholu w Konstantynowie Łódzkim, na temat wzrostu sprzedaży alkoholu na przestrzeni ostatniego roku/dwóch lat – 35% jest zdania, że taki wzrost nastąpił. Wyniki badań przedstawia wykres zamieszczony poniżej.

Wykres 36 Czy zauważył Pan/Pani wzrost sprzedaży

Źródło: Diagnoza (...)

4 Problemy Społeczne w środowisku dzieci i młodzieży

Środowisko dzieci i młodzieży stanowi szczególnie wrażliwą część społeczności lokalnej, narażoną na różnorodne zagrożenia wynikające zarówno z czynników

rodzinnych, jak i wpływów rówieśniczych czy otoczenia społecznego. Współczesne problemy, takie jak uzależnienia, przemoc rówieśnicza, zaniedbania wychowawcze czy trudności w funkcjonowaniu emocjonalnym, mają istotny wpływ na prawidłowy rozwój młodego pokolenia. Analiza tych zjawisk pozwala na identyfikację obszarów wymagających wsparcia oraz wypracowanie skutecznych działań profilaktycznych i pomocowych.

4.1 Metodologia i cel badania

Badanie w szkołach podstawowych na terenie Konstantinowa Łódzkiego przeprowadzono metodą CAWI (Computer-Assisted Web Interview), czyli wspomaganego komputerowo wywiadu realizowanego za pośrednictwem strony internetowej. Wykorzystano narzędzie badawcze CORIGO, rekomendowane przez Ośrodek Rozwoju Edukacji (ORE). Jest to technika stosowana w ilościowych badaniach rynku i opinii publicznej, polegająca na samodzielnym wypełnieniu ankiety w formie elektronicznej przez respondenta. Zastosowanie tej metody umożliwia efektywne badanie postaw uczniów – forma internetowa jest dla dzieci i młodzieży atrakcyjna, a jednocześnie pozwala na zapewnienie kompletności odpowiedzi na wszystkie pytania. Ankieta skierowana do uczniów zawierała 36 pytań.

Podstawowym celem badania była analiza postaw i przekonań wobec:

- alkoholu,
- papierosów,
- narkotyków i dopalaczy, a także zagadnień związanych z uzależnieniami behawioralnymi, spożywaniem napojów energetyzujących oraz sposobami spędzania czasu wolnego przez uczniów.

4.2 Charakterystyka grupy badawczej

W badaniu wzięli udział uczniowie Szkół Podstawowych z terenu Konstantinowa Łódzkiego w przedziale klasy od V do VIII. Liczebność grupy wynosiła 370 uczniów. Największy odsetek badanych uczniów (49%) pochodzi ze Szkoły Podstawowej nr 5 im. I Armii Wojska Polskiego. Kolejne grupy stanowili uczniowie Szkoły Podstawowej nr 1 im. Królowej Jadwigi (30%) oraz Szkoły Podstawowej nr 2 im. Bolesława Ścibiorskiego (15%). Znacznie mniejszy udział

w badaniu miały: Zespół Szkół Specjalnych nr 4 im. M. Grzegorzewskiej – 5% oraz Szkoła Podstawowa nr 6 w Zakładzie Poprawczym i Schronisku dla Nieletnich – 1%.

4.3 Wyniki badań środowiska dzieci i młodzieży

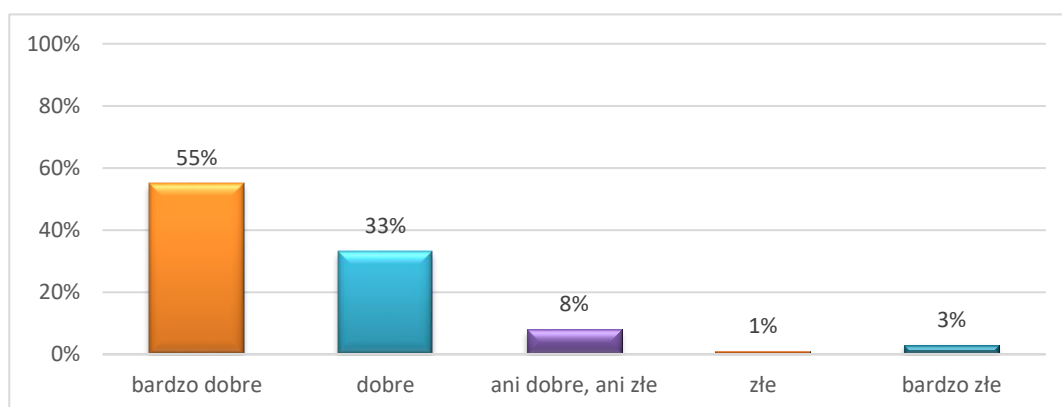
W tej części przedstawiono wyniki analizy postaw, zachowań i relacji w środowisku dzieci i młodzieży z terenu Konstantynowa Łódzkiego. Badanie objęło kluczowe obszary funkcjonowania młodych osób, w tym relacje rodzinne, szkolne oraz rówieśnicze, które mają istotny wpływ na rozwój emocjonalny i społeczne postawy uczniów.

4.3.1 Relacje z rodzicami, nauczycielami oraz rówieśnikami

Relacje z najbliższym otoczeniem odgrywają fundamentalną rolę w kształtowaniu postaw i zachowań dzieci i młodzieży. W badaniu oceniono jakość więzi rodzinnych, poziom wsparcia ze strony nauczycieli oraz charakter kontaktów z rówieśnikami. Analiza tych danych pozwala zrozumieć, w jakim stopniu środowisko wspiera prawidłowy rozwój młodego pokolenia oraz jakie obszary wymagają działań profilaktycznych. Rozwijanie pozytywnych relacji międzyludzkich w okresie dorastania jest jednym z kluczowych elementów sprzyjających skuteczności programów profilaktycznych. Czynnikiem chroniącym przed podejmowaniem zachowań ryzykownych i niepożądanych u dzieci i młodzieży są niewątpliwie dobre relacje z osobami dorosłymi, którzy stanowią mogą dla nich oparcie i źródło wiedzy.

Badana młodzież - deklaruje bardzo dobre lub dobre relacje z opiekunami – łącznie 88%. Wyniki badań prezentuje wykres zamieszczony poniżej.

Wykres 37 Jak oceniasz swoje relacje z rodzicami/opiekunami?

Źródło: Diagnoza (...)

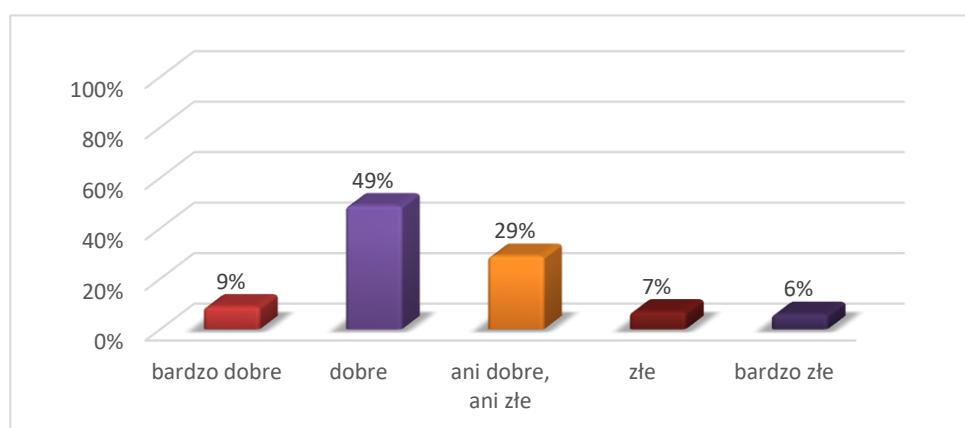
Pozytywne relacje rodzinne i umiejętne postępowanie wychowawcze rodziców jest jednym z silniejszych czynników chroniących dorastające dzieci przed angażowaniem się w zachowania ryzykowne/ problemowe.

Klimat szkoły jest jednym z kluczowych elementów środowiska społecznego, które w znaczący sposób wpływają na procesy socjalizacyjne i rozwojowe uczniów. Liczne badania potwierdzają, że pozytywny klimat szkoły stanowi istotny czynnik wspierający sukces edukacyjny dzieci i młodzieży oraz chroniący przed zachowaniami ryzykownymi. Dobry klimat sprzyja adaptacji uczniów do wymagań szkolnych, wiąże się z lepszymi wynikami w nauce, wyższą motywacją, większym zaangażowaniem w zajęcia, lepszą frekwencją oraz niższym odsetkiem rezygnacji z nauki.

Badacze wskazują również na związek pozytywnego klimatu szkoły z korzystnymi postawami wobec nauki, działalności prospołecznej, a także z poczuciem własnej wartości i satysfakcją z siebie. Wyniki badań pokazują, że uczniowie postrzegający swoje relacje ze szkołą i nauczycielami jako pozytywne rzadziej przejawiają zachowania ryzykowne, takie jak używanie substancji psychoaktywnych, stosowanie przemocy, ryzykowne zachowania seksualne czy zaburzenia emocjonalne i zachowania²⁵.

Ważnym elementem klimatu szkoły jest jakość kontaktów z nauczycielami. Jak wynika z przeprowadzonych badań, większość uczniów ocenia swoje relacje z nauczycielami jako bardzo dobre lub dobre – łącznie 58%, co prezentuje wykres zamieszczony poniżej.

Wykres 38 Jak oceniasz swoje relacje z nauczycielami?

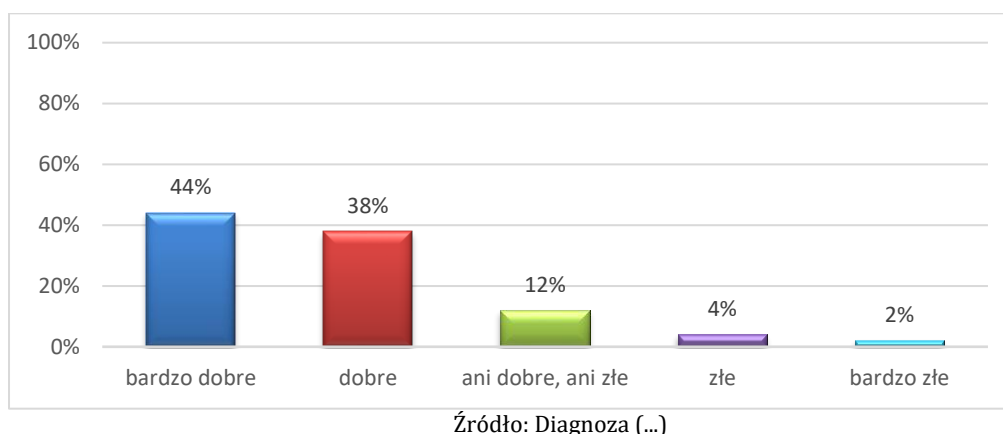

Źródło: Diagnoza (...)

²⁵ Diagnoza (...), K. Ostaszewski, *Zachowania ryzykowne młodzieży w perspektywie mechanizmów resilience*, Warszawa 2014.

Kolejnym istotnym elementem są relacje z **rówieśnikami** – badana młodzież relacje z rówieśnikami oceniają w większości **bardzo dobrze lub dobrze – łącznie 82%**. Wyniki badań prezentuje wykres zamieszczony poniżej.

Wykres 39 Jak oceniasz swoje relacje z rówieśnikami?

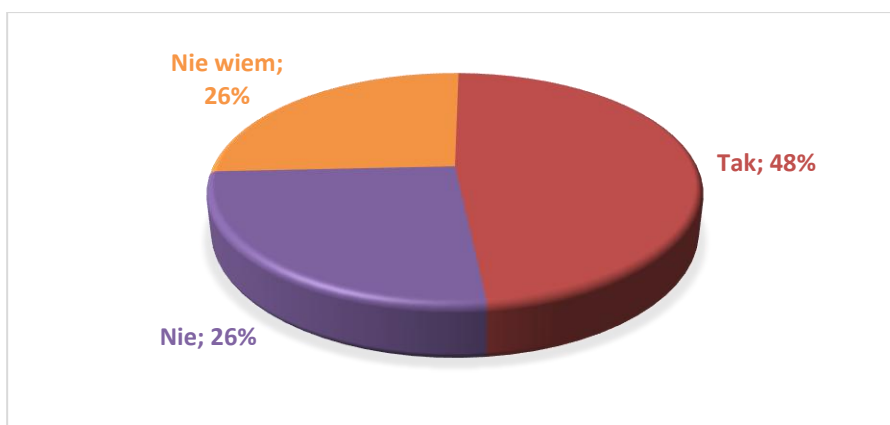
Powyższe wyniki wskazują na korzystną atmosferę wychowawczą oraz przyjazne środowisko szkolne miasta, co stanowi niezwykle istotny czynnik chroniący przed podejmowaniem zachowań ryzykownych i niepożądanych u dzieci i młodzieży.

4.3.2 Substancje psychoaktywne: alkohol

Ekspansja i globalizacja mediów i rynków w dużym stopniu kształtuje poglądy i wartości młodzieży, jej wybory i zachowania. Młodzi ludzie w obecnej rzeczywistości mają więcej swobody, większe możliwości i częściej dysponują własnymi środkami pieniężnymi. Jednocześnie, grupa ta jest coraz bardziej narażona na oddziaływanie presji zewnętrznej, technik sprzedaży i marketingu, których agresywność w odniesieniu do towarów konsumpcyjnych i potencjalnie szkodliwych substancji, takich jak alkohol i inne substancje psychoaktywne, stale rośnie.

W pierwszej kolejności uczniowie zostali poproszeni o subiektywną ocenę, czy ich rówieśnicy spożywają alkohol. Wśród ogółu respondentów **48% uczniów przyznało, że ich rówieśnicy piją alkohol**. Wyniki badań prezentuje wykres zamieszczony poniżej.

Wykres 40 Czy Twoim zdaniem osoby w Twoim wieku piją alkohol?

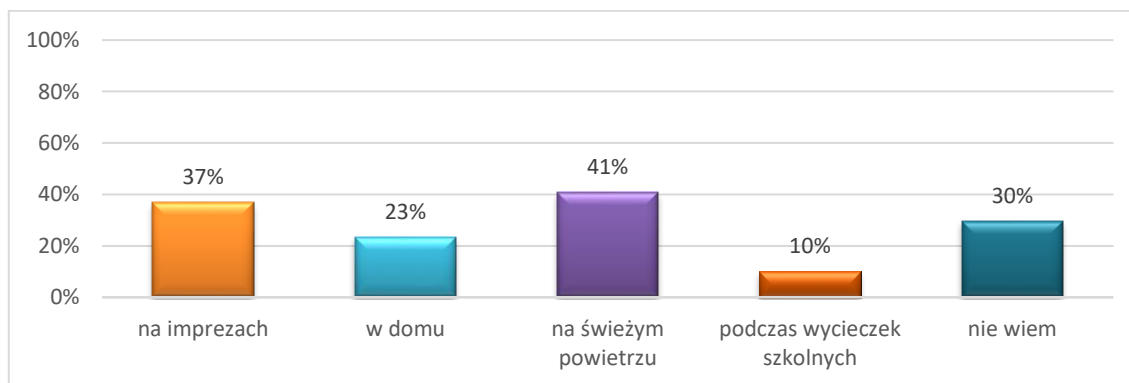

Źródło: Diagnoza (...)

Następnie badanych zapytano o to, w jakich miejscach ich koledzy/koleżanki spożywają alkohol (respondenci mogli zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź). Najczęściej wskazywanym miejscem występowania zachowań ryzykownych jest przestrzeń otwarta – na świeżym powietrzu (41%) oraz imprezy (37%), co podkreśla rolę środowiska rówieśniczego i miejsc poza kontrolą dorosłych. Niski odsetek wskazań dotyczących domu (23%) oraz wycieczek szkolnych (10%) sugeruje, że problem jest mniej związany z przestrzenią domową i szkolną.

Wyniki pokazuje wykres zamieszczony poniżej.

Wykres 41 Gdzie miało to miejsce?

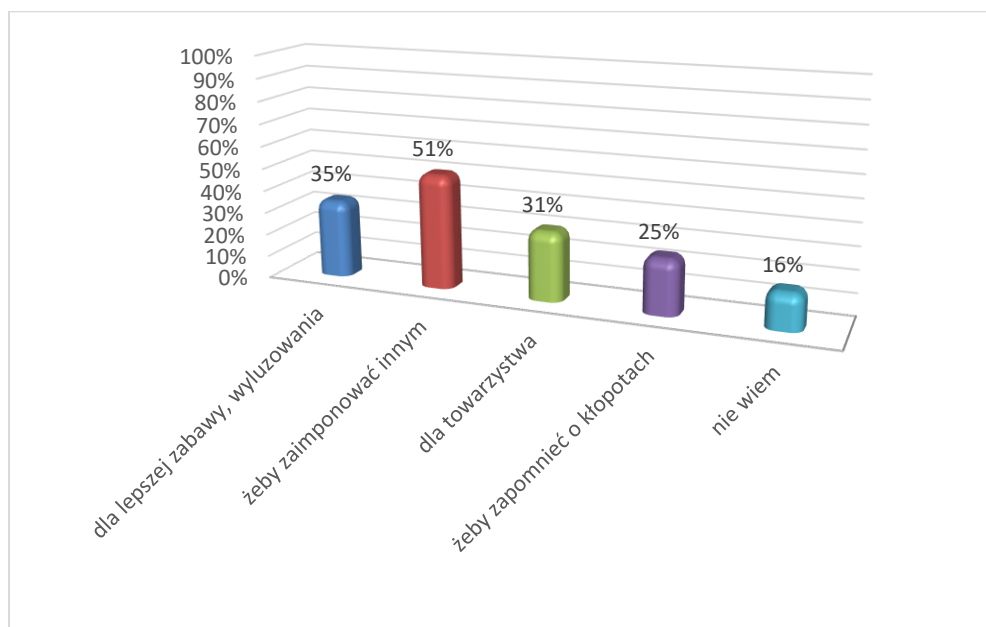
Źródło: Diagnoza (...)

Wysoki udział odpowiedzi „nie wiem” (30%) może świadczyć o ograniczonej świadomości lub niechęci do ujawniania informacji.

Jeżeli chodzi o przyczyny z jakich młodzi ludzie sięgają po alkohol (uczniowie mogli zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź), **respondenci wskazywali najczęściej na chęć zaimponowania innym (51%)**. Należy zwrócić szczególną uwagę, iż może to świadczyć, że młodzież ma problem z presją grupy oraz asertywną postawą wobec sytuacji namawiania do spożywania alkoholu. Duża część

respondentów mówi także dla lepszej zabawy (35%), dla towarzystwa (31%) oraz, co niepokojące, aby zapomnieć o kłopotach (25%). Obrazuje to wykres zamieszczony poniżej.

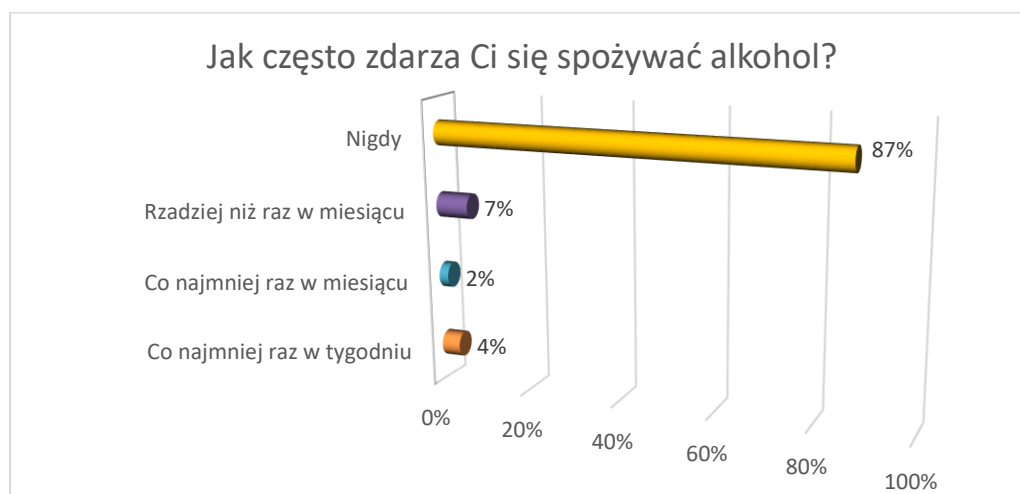
Wykres 42 Dlaczego Twoim zdaniem rówieśnicy sięgają po alkohol?

Źródło: Diagnoza (...)

W celu zbadania ilu uczniów ma za sobą inicjację alkoholową – zapytano o to jak często zdarza się im pić alkohol. Jak pokazują deklaracje respondentów, **inicjację alkoholową ma za sobą 13% uczniów szkół podstawowych miasta Konstantynowa Łódzkiego**. Wyniki badań przedstawia wykres zamieszczony poniżej.

Wykres 43 Jak często zdarza Ci się spożywać alkohol?

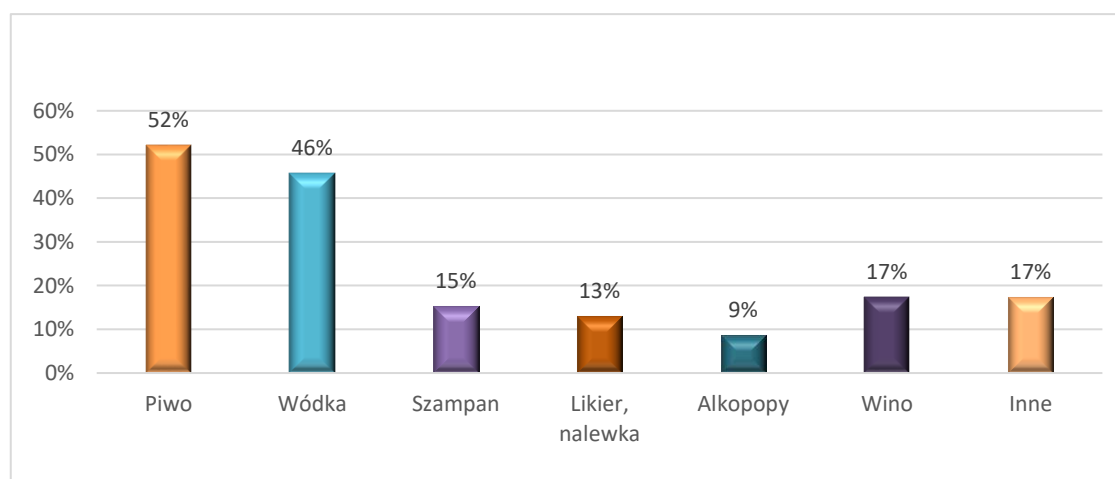
Źródło: diagnoza (...)

Wyniki badań prowadzonych w ramach programów profilaktycznych realizowanych w szkołach podstawowych potwierdzają również, że młodzież szkolna sięga po alkohol. Analizy wskazują, że istotnym czynnikiem wpływającym na takie zachowania jest reklama, która w dużej mierze kierowana jest do młodych odbiorców. W społeczeństwie wciąż funkcjonuje mit „piwo to nie alkohol”, łatwo przyswajany przez młodzież, co sprzyja obniżaniu wieku inicjacji alkoholowej.

Z obserwacji osób prowadzących programy wynika również, że motywacje chłopców i dziewcząt różnią się. U chłopców sięganie po alkohol często wiąże się z brakiem wsparcia w radzeniu sobie z problemami dorastania i kształtowania tożsamości. W ostatnich latach odnotowano także znaczący wzrost zachowań ryzykownych wśród dziewcząt.

Zgodnie z europejskim standardem, doświadczenia związane z używaniem alkoholu w ciągu 30 dni przed badaniem są wskaźnikiem bieżącego używania. Następnie w ramach diagnozy zapytano uczniów (pytanie wielokrotnego wyboru) o rodzaj wypijanego alkoholu. **Uczniowie szkół podstawowych deklarujący spożywanie alkoholu wskazywali, że najczęściej sięgają po piwo (52%) oraz wódkę (46%).** Szczegółowy rozkład deklaracji przedstawia poniższy wykres.

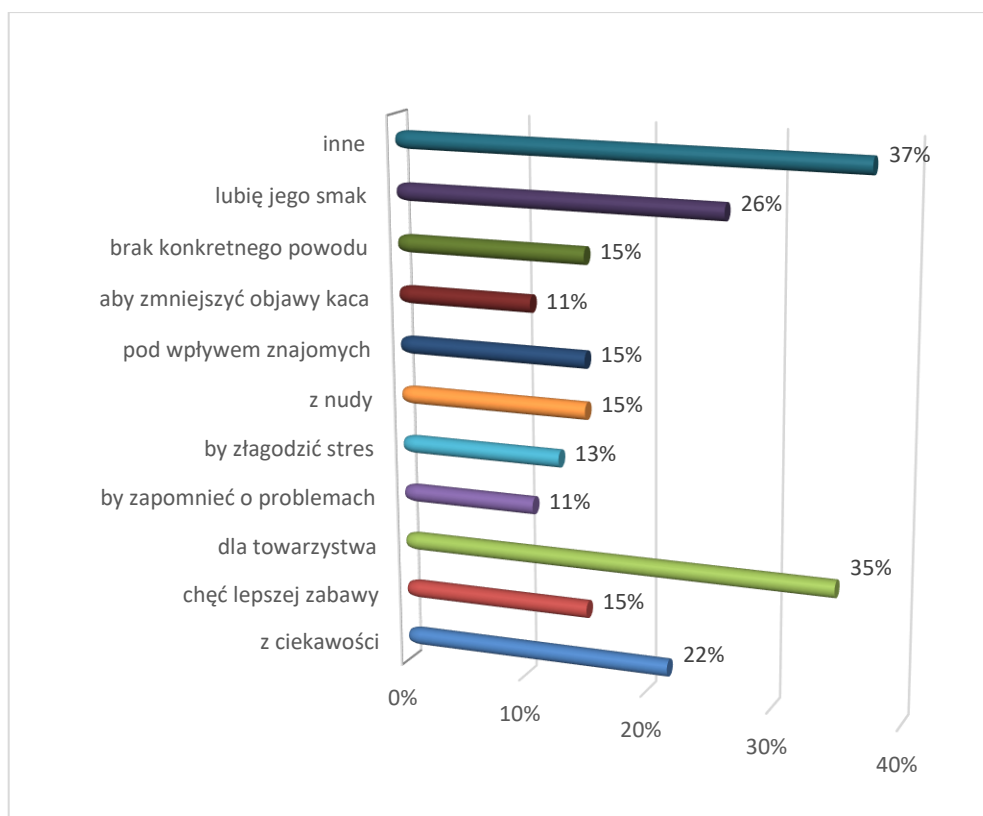
Wykres 44 Jaki rodzaj alkoholu pijesz?

Źródło: diagnoza (...)

Wśród powodów z jakich sięgają po alkohol uczniowie, wskazywali na różnorodne przyczyny wskazując głównie na: ciekawość, chęć lepszej zabawy, dla towarzystwa czy pod wpływem znajomych oraz bez powodu. Respondenci mogli zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź. Wyniki badań prezentuje wykres zamieszczony poniżej.

Wykres 45 Z jakich powodów sięgasz po alkohol?

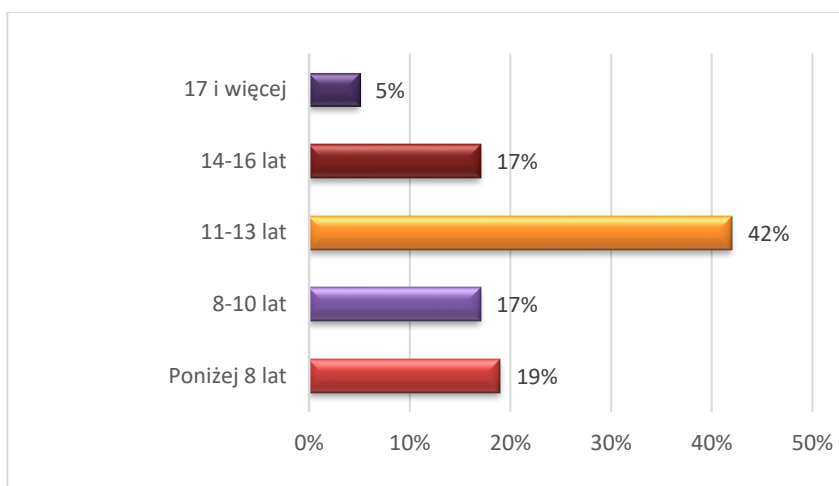
Źródło: Diagnoza (...)

Wczesna inicjacja alkoholowa w gronie rówieśników czy w środowisku rodzinnym, gdzie rodzice dodatkowo dają przyzwolenie na próbowanie/picie alkoholu przez swoje dzieci, zwiększa ryzyko pojawienia się u nich w przyszłości potencjalnych problemów związanych ze spożywaniem alkoholu. Ponadto, takie przyzwalające postawy rodziców oraz wczesna intoksykacja alkoholowa są jednymi z wielu czynników zwiększających ryzyko pojawienia się zachowań problemowych u adolescenta. Dodajmy, że Polska uważana jest za kraj, w którym dominuje duże przyzwolenie dla intoksykacji alkoholowej, a sama konsumpcja alkoholu jest na porządku dziennym²⁶.

Uczniowie deklarujący spożycie alkoholu zostali zapytani, w jakim wieku pili go po raz pierwszy. Najwięcej uczniów – 42% – po raz pierwszy sięgnęło po alkohol w wieku 11–13 lat. Niepokojące jest to, że aż 19% badanych zadeklarowało spożycie przed ukończeniem 8. roku życia, a kolejne 17% w przedziale 8–10 lat. W grupie starszych uczniów 17% wskazało wiek 14–16 lat, a jedynie 5% miało pierwszy kontakt z alkoholem dopiero po 17. roku życia.

²⁶ D. Dolata, *Picie kontrolowane – propozycja strategii pomocowych dla młodych dorosłych*, „Kultura-Społeczeństwo- Edukacja Nr 2 (6) 2014, Poznań 2004.

Wykres 46 W jakim wieku spożyłeś alkohol po raz pierwszy?

Źródło: Diagnoza (...)

Dane te wskazują na wczesną inicjację alkoholową, co wymaga zdecydowanych działań profilaktycznych, szczególnie wśród młodszych dzieci. Wśród uczniów szkół podstawowych 57% ma świadomość, że każdy może się uzależnić, a 28% nie ma w tej kwestii zdania. Niepokojący jest jednak fakt, że 13% badanych zgodziło się ze stwierdzeniem „**piwo to nie alkohol**”, a kolejne 25% również nie ma zdania. Oznacza to, że znaczna część uczniów nie jest świadoma wpływu alkoholu na zdrowie i samopoczucie, co może sprzyjać bagatelizowaniu ryzyka i obniżaniu wieku inicjacji alkoholowej.

Kolejne pytanie dotyczyło dostępności alkoholu na terenie Konstantynowa Łódzkiego. Okazuje się, że alkohol jest stosunkowo łatwo dostępny dla uczniów – 19% respondentów przyznało, że zna miejsca w swojej okolicy, gdzie osoba niepełnoletnia może bez problemu kupić alkohol. Wysoki udział odpowiedzi „nie mam zdania” (43%) sugeruje, że dla części uczniów temat dostępności alkoholu jest mało istotny albo nie posiadają wystarczających informacji, aby wyrazić opinię.

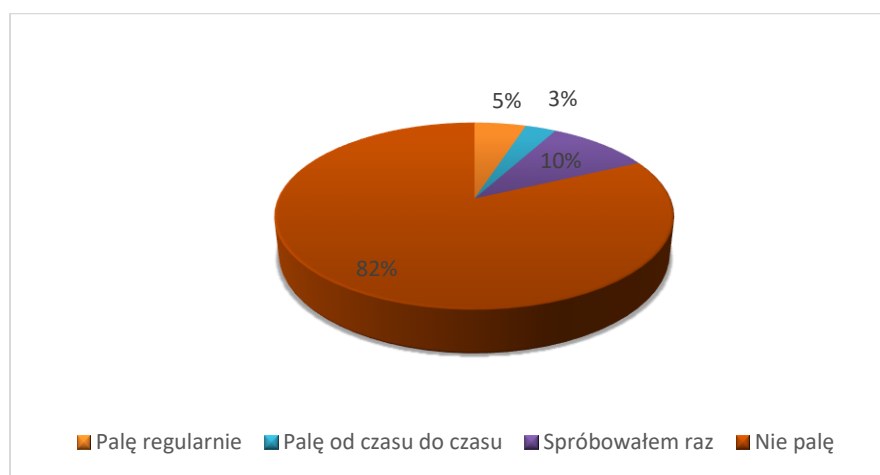
4.3.3 Substancje psychoaktywne: papierosy

Pomimo spadku popularności, papierosy pozostają atrakcyjną używką wśród młodzieży. Motywy sięgania po papierosy przez młodzież są zróżnicowane, jednak najczęściej wynikają z chęci podkreślenia swojej dorosłości oraz wyróżnienia się w grupie rówieśniczej. W okresie adolescencji młodzi ludzie poszukują własnych wzorców postępowania, często naśladowując zachowania dorosłych lub starszych kolegów, zwłaszcza gdy postrzegają ich jako autorytety. Istotne znaczenie ma

również społeczne podejście do palenia tytoniu. Z jednej strony prowadzone są szeroko zakrojone kampanie informujące o szkodliwości palenia i zachęcające do jego rzucenia, z drugiej – problem uzależnienia od nikotyny bywa bagatelizowany, a nawet nie jest traktowany w kontekście choroby. Taka postawa stanowi wyraz wyraźnej niekonsekwencji.

W badaniu zapytano uczniów, czy ich rówieśnicy palą papierosy oraz czy sami kiedykolwiek próbowali. **Jak wynika z przeprowadzonych badań, uczniowie często nie wiedzą, czy ich rówieśnicy palą papierosy - 21% wskazań. Jednakże 65% uczniów wskazało, że osoby w ich wieku palą papierosy.** Pozostałe 14% uczniów odpowiedziało, że ich rówieśnicy nie palą wyrobów tytoniowych. Następnie zapytano ankietowanych o to, czy sami palą papierosy. Inicjację nikotynową ma za sobą 18%²⁷ uczniów, z czego 10% uczniów deklaruje, że spróbowali palenia tylko raz. Wyniki prezentuje wykres nr 47.

Wykres 47 Czy palisz papierosy?

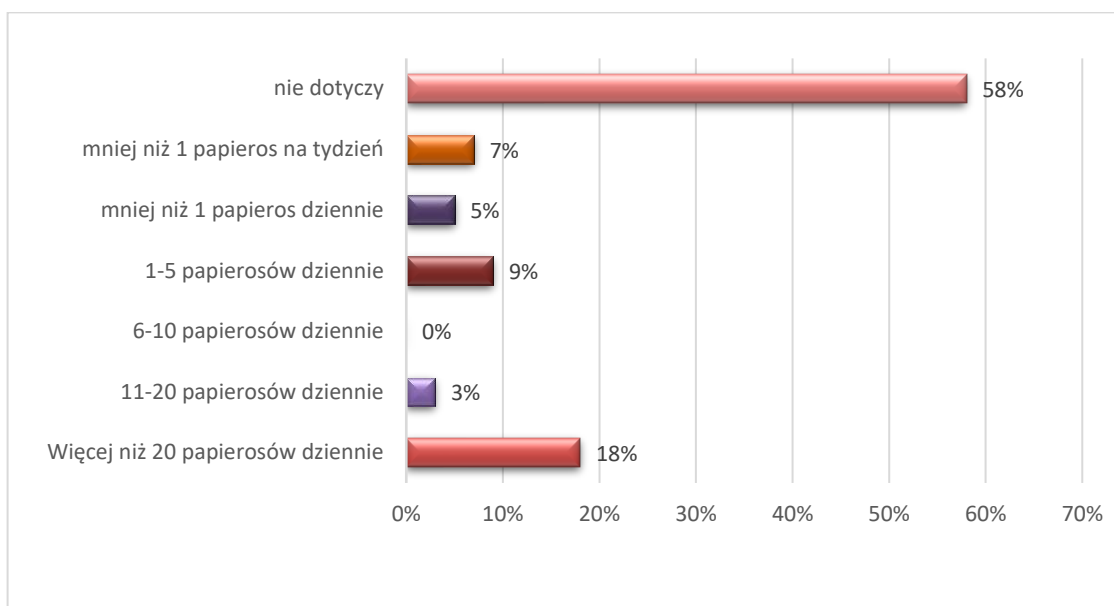

Źródło: Diagnoza (...)

W ciągu 30 dni przed badaniem ponad połowa (58%) wskazała, że pytanie ich nie dotyczy (nie palą). Natomiast **18% paliło więcej niż 20 papierosów dziennie**, a 9% – od 1 do 5 papierosów dziennie. Pozostałe odpowiedzi dotyczyły okazjonalnego palenia. Wyniki przedstawia wykres zamieszczony poniżej.

²⁷ Suma odpowiedzi: „palę regularnie”, „palę od czasu do czasu” oraz „spróbowałem raz”.

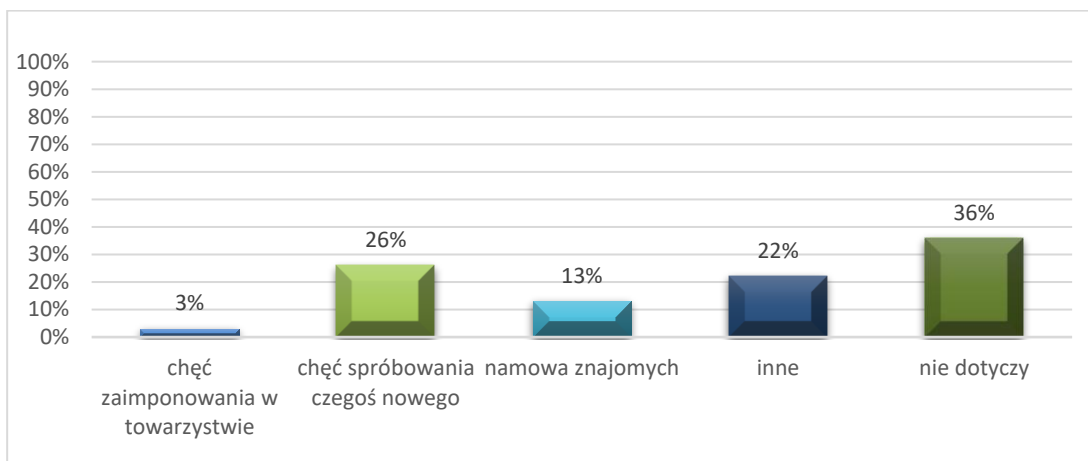
Wykres 48 Jak często paliłeś/paliłaś papierosy w ciągu ostatnich 30 dni?

Źródło: Diagnoza (...)

Najczęściej wskazywane powody sięgania po papierosy to **chęć spróbowania czegoś nowego (26%)** oraz **namowa znajomych (13%)**. Wyniki obrazuje wykres nr 49.

Wykres 49 Co skłoniło Cię do palenia papierosów?

Źródło: Diagnoza(...)

Badania ESPAD 2024 pokazują, że choć **tradycyjne papierosy tracą na popularności**, problem używania nikotyny wśród młodych ludzi pozostaje poważny. Zjawisko to zmienia swoją formę – **dominują e-papierosy i podgrzewacze tytoniu**, które są postrzegane przez młodzież jako mniej szkodliwe, co stanowi istotne wyzwanie dla profilaktyki.

4.3.4 Substancje psychoaktywne: narkotyki i dopalacze

Kontakt młodzieży z narkotykami i dopalaczami stanowi poważne wyzwanie profilaktyczne w środowisku szkolnym i lokalnym. Okres dorastania sprzyja podejmowaniu zachowań ryzykownych, w tym eksperymentowaniu z substancjami psychoaktywnymi – z ciekawości, potrzeby akceptacji rówieśniczej czy w odpowiedzi na trudności emocjonalne. Dlatego tak ważne jest monitorowanie skali tego zjawiska, identyfikowanie czynników ryzyka oraz podejmowanie systematycznych działań edukacyjnych i profilaktycznych ukierunkowanych na ochronę zdrowia psychicznego i fizycznego uczniów. ESPAD to międzynarodowy projekt realizowany od 1995 r., badający używanie alkoholu, narkotyków i innych substancji psychoaktywnych przez młodzież w wieku **15–16 lat i 17–18 lat**. Badanie odbywa się co cztery lata i pozwala śledzić trendy w Europie i Polsce.

Z badań przeprowadzonych w Polsce - EPSAD 2024²⁸ wynika, że:

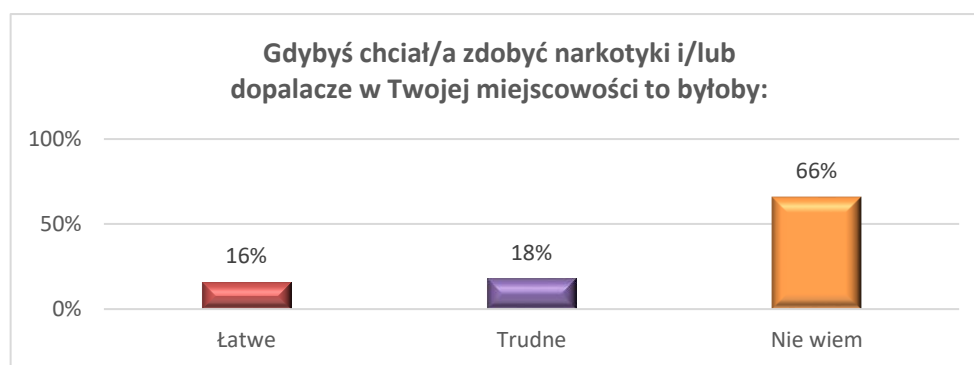
- **Marihuana i haszysz** – najczęściej używane nielegalne substancje:
 - **17% uczniów w wieku 15–16 lat** przyznało, że kiedykolwiek używało marihuany.
 - **33% uczniów w wieku 17–18 lat** deklaruje kontakt z marihuaną lub haszyszem.
- **Inne narkotyki** (amfetamina, kokaina, ecstasy) – poniżej 5% w obu grupach wiekowych.
- **Dopalacze** – używanie w ciągu ostatnich 12 miesięcy:
 - **3,6% w grupie 15–16 lat,**
 - **5,2% w grupie 17–18 lat.**
- **Leki uspokajające i nasenne bez recepty** – bardzo niepokojący trend:
 - **Co czwarty nastolatek (ok. 25%) w wieku 15–18 lat** przyznał się do ich używania w celu odurzenia lub zmiany nastroju.
- **Łączenie alkoholu z narkotykami:**
 - 7,5% młodszych i 10,9% starszych uczniów deklaruje jednoczesne używanie alkoholu i leków.
 - 9,1% młodszych i 19,1% starszych – alkoholu z marihuaną.

²⁸ Używanie substancji psychoaktywnych przez polską młodzież: Raport ESPAD 2024, <https://kcipu.gov.pl/uzywanie-substancji-psychoaktywnych-przez-polska-mlodziez/>

By móc bliżej się przyjrzeć zjawisku zażywania substancji psychoaktywnych na terenie Konstantynowa Łódzkiego, młodzi respondenci zapytani zostali czy osoby w ich wieku mają kontakt z narkotykami albo dopalaczami. **Wyniki badań wskazują, że niektórzy uczniowie mogą przejawiać problemy związane z przyjmowaniem narkotyków:** 24% uczniów wskazuje, że ich rówieśnicy mają kontakt z narkotykami albo z dopalaczami, a **6% przyznało, że sami je stosowali.**

W ocenie dostępności tych substancji **66% uczniów nie potrafiło określić, czy zdobycie narkotyków byłoby łatwe czy trudne.** Wyniki badań przedstawia wykres zamieszczony poniżej.

Wykres 50 Dostępność narkotyków na terenie Konstantynowa Łódzkiego

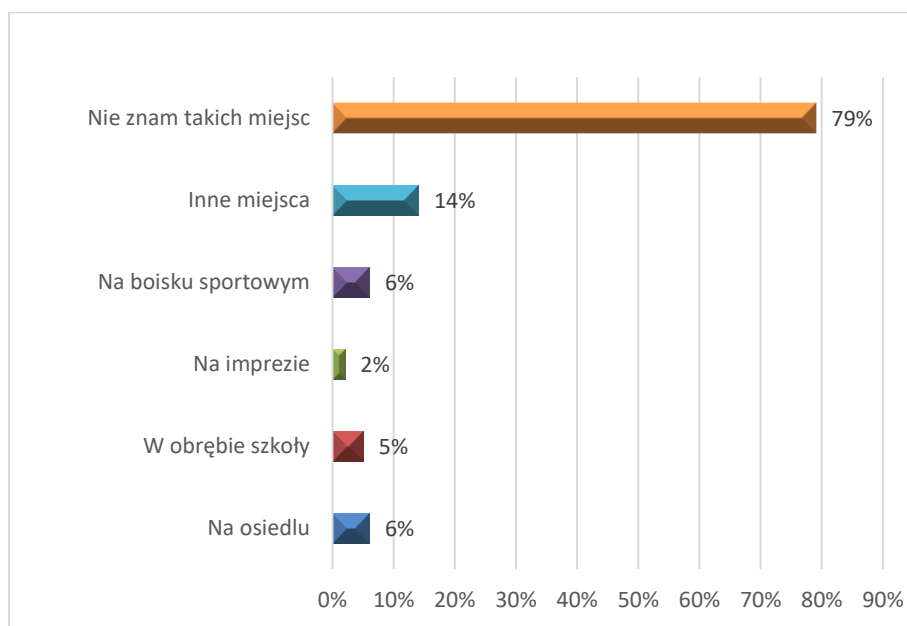

Źródło: Diagnoza (...)

Jednakże, **16% uczniów twierdzi, że byłoby to łatwe, a 18% uczniów zaznaczyło, że byłoby to trudne.** Może to oznaczać, że ci uczniowie lub ich znajomi dokonywali już próby zakupu narkotyków lub dopalaczy. Może to oznaczać, że ci uczniowie lub ich znajomi dokonywali już próby zakupu narkotyków lub dopalaczy.

Kolejno, zapytano uczniów (pytanie wielokrotnego wyboru), czy znają w swojej miejscowości miejsca, w których można kupić narkotyki lub dopalacze. Większość badanych nie posiada takiej wiedzy (79%), **aczkolwiek pojawiły się odpowiedzi uczniów wskazujące, gdzie można nabyć te substancje.** Dane prezentuje wykres zamieszczony poniżej.

Wykres 51 Czy znasz miejsca w swojej miejscowości, gdzie można kupić narkotyki lub dopalacze?

Źródło: diagnoza (...)

Warto podkreślić, że w przypadku narkotyków nie można mówić o bezpiecznej dla organizmu dawce ani o racjonalnym, kontrolowanym ich używaniu. Nawet jednorazowe zażycie substancji psychoaktywnej może prowadzić do uzależnienia, co tym bardziej podkreśla znaczenie faktu, że prawdopodobnie żaden z młodych ludzi nie miał z nimi kontaktu.

Podsumowując, należy zaznaczyć, że młodzież potrzebuje rzetelnych informacji na temat substancji psychoaktywnych oraz ich szkodliwego wpływu na organizm człowieka. Przed rozpoczęciem działań profilaktycznych warto również zweryfikować faktyczny poziom wiedzy uczniów w tym zakresie.

4.4 Spożywanie napojów energetyzujących przez dzieci i młodzież

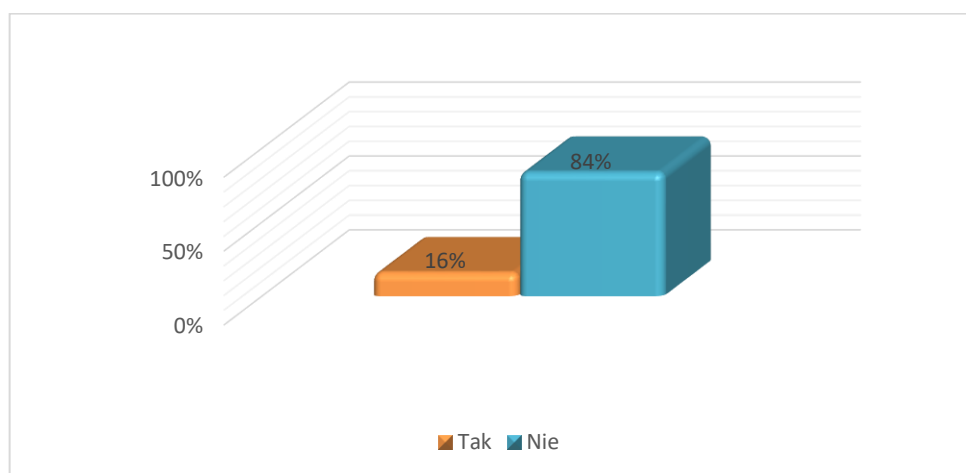
Napoje energetyzujące są jedną z najpopularniejszych używek wśród dorosłych, młodzieży, a nawet dzieci. W Polsce potocznie nazywane „energetykami”, w rzeczywistości nie stanowią istotnego źródła energii. W języku angielskim określa się je mianem „energy drinks” lub „stimulant drinks”, co lepiej oddaje ich funkcję – mają one pobudzać organizm, zmniejszać uczucie zmęczenia, poprawiać samopoczucie i krótkotrwale zwiększać wydolność. Produkty te są przeznaczone dla osób dorosłych, jednak coraz częściej sięgają po nie osoby niepełnoletnie.

Często napoje energetyzujące mylone są z napojami izotonicznymi, które również cieszą się dużą popularnością wśród młodzieży. Napoje izotoniczne zostały stworzone z myślą o osobach aktywnych fizycznie, aby chronić organizm przed odwodnieniem i uzupełniać elektrolity utracone w trakcie intensywnego wysiłku. Ich skład jest dostosowany do fizjologii człowieka – stężenie rozpuszczonych cząstek jest zbliżone do tego we krwi, co ułatwia wchłanianie. W przeciwieństwie do izotoników, napoje energetyzujące zawierają duże ilości cukru, kofeiny i tauryny, a ich działanie polega głównie na pobudzeniu organizmu. Izotoniki natomiast dostarczają mikro- i makroelementów oraz witamin, zapobiegają odwodnieniu i wspierają regenerację.

Napoje energetyzujące, określane również jako „energy drinki” czy „napoje wysokooktanowe”, to gazowane napoje bezalkoholowe o działaniu stymulującym. Wzbogacane są o substancje mające poprawić sprawność fizyczną i psychofizyczną oraz zwiększyć koncentrację. Najczęściej zawierają kofeinę, taurynę i znaczne ilości cukru. Niestety, ich spożycie wśród coraz młodszych osób systematycznie rośnie, co budzi poważne obawy z punktu widzenia zdrowia publicznego.

W ramach diagnozy zbadane zostały przekonania uczniów Konstantynowa Łódzkiego dotyczące napojów energetyzujących, aby lepiej zrozumieć skalę zjawiska i opracować skuteczne działania profilaktyczne. Pośród ankietowanych 16% uczniów jest zdania, że napoje energetyczne są zdrowe. Co więcej, 27% uczniów deklaruje, że pije napoje energetyczne. Wyniki badań przedstawia wykres nr 52.

Wykres 52 Czy Twoim zdaniem napoje energetyczne są zdrowe?

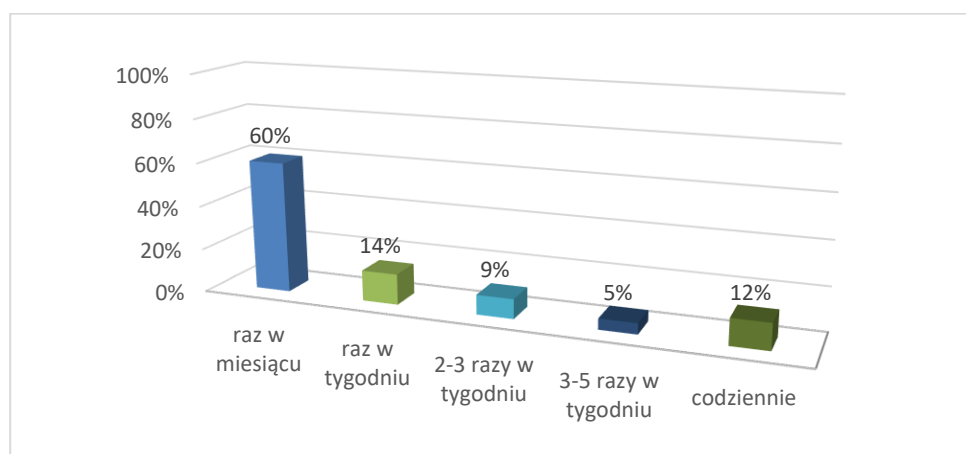

Źródło: diagnoza (...)

Analiza odpowiedzi uczniów Konstantynowa Łódzkiego na pytanie „**Czy pijesz/zdarza Ci się pić napoje energetyczne typu Redbull, Burn, Tiger**” pokazuje, że większość z nich nie sięga po napoje energetyzujące typu Red Bull, Burn czy Tiger. Aż 73% respondentów zadeklarowało, że nie pije takich napojów, natomiast 27% przyznało, że zdarza im się je spożywać. Wynik ten wskazuje, że choć grupa sięgająca po „energetyki” jest mniejszościowa, problem ten wciąż wymaga uwagi, zwłaszcza w kontekście rosnącej popularności tych produktów wśród młodzieży.

Uczniowie deklarujący spożywanie napojów energetycznych, najczęściej wskazywali, że piją je raz w miesiącu (60%). Pojawiały się również odpowiedzi uczniów mówiące o przyjmowaniu tych napojów 2-3 razy w tygodniu (9%) oraz codziennie (12%). Wykres zamieszczony poniżej przedstawia wyników badań.

Wykres 53 Ile wypijasz tego typu napojów w miesiącu?

Źródło: Diagnoza (...)

Dane te pokazują, że choć regularne picie napojów energetyzujących dotyczy stosunkowo niewielkiej części młodzieży, problem ten wymaga uwagi ze względu na potencjalne skutki zdrowotne częstego ich stosowania.

4.5 Uzależnienia behawioralne: Internet, smartfon, hazard

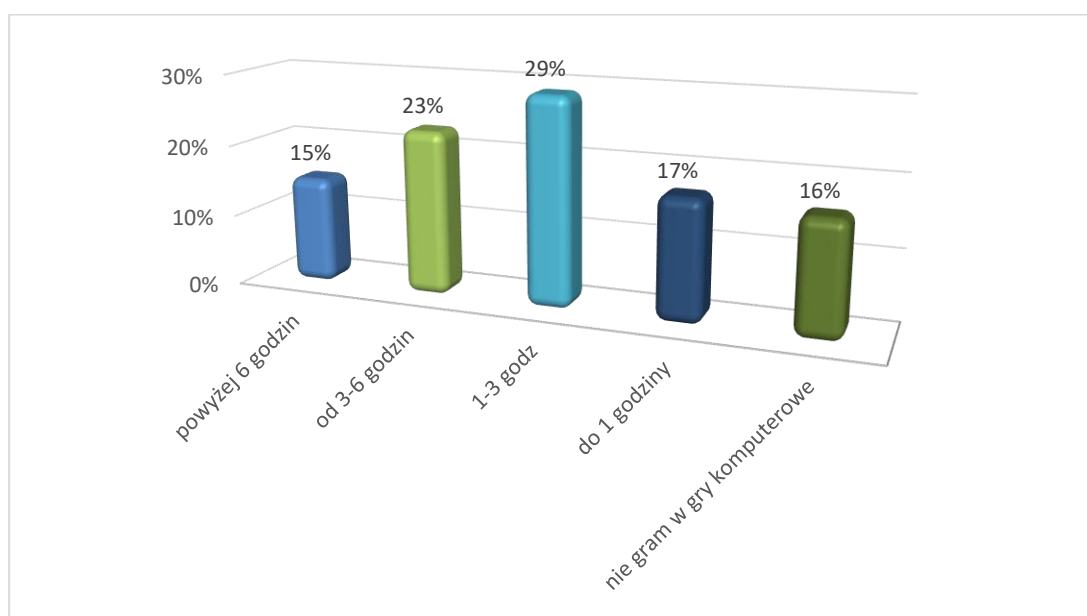
Problematyka nieprawidłowego korzystania z Internetu i komputera (w tym, nadużywanie) staje się coraz powszechniejszym zagadnieniem. Komputer i Internet oferują szeroki wachlarz aktywności – zarówno prorozwojowych (dostęp do wiedzy), jak i patologicznych (m.in. dostęp do treści pornograficznych).

Jedną z najbardziej rozpowszechnionych aktywności, które można wykonywać będąc online, jest granie w gry czy korzystanie z portali

społecznościach. Mimo że odpowiedzialne korzystanie z komputera i Internetu, nawet przez dzieci, niesie ze sobą wiele korzyści, to należy jednak zwrócić uwagę na potencjalne zagrożenia wynikające z nadmiernego, pozbawionego kontroli zaangażowania. Poza skrajnymi przykładami niebezpieczeństwa, jakie wiąże się z nielegalnym użytkowaniem Internetu, pozostaje obszar związany z negatywnymi konsekwencjami dla rozwoju psychospołecznego dzieci i młodzieży. Spędzanie coraz większej ilości czasu przed monitorem komputera ma konsekwencje dla zdrowia fizycznego, ale także dla rozwoju emocjonalnego i społecznego.²⁹

Uczniowie szkół podstawowych Konstanczyna Łódzkiego najczęściej spędzają przed komputerem do 4 godzin dziennie (23%) oraz co niepokojące nawet powyżej 6 godzin dziennie (18%). W przypadku korzystania ze smartfonu uczniowie deklarują najczęściej czas pomiędzy 2 a 3 godziny dziennie (38%). Niepokojące są deklaracje 31% uczniów mówiące o korzystaniu ze smartfonu powyżej 5 godzin dziennie. Uczniowie zostali zapytani, ile czasu w ciągu dnia poświęcają na granie w gry komputerowe. Odpowiedzi przedstawia wykres nr 54.

Wykres 54 Ile czasu w ciągu dnia poświęcasz na granie w gry komputerowe?

Źródło: Diagnoza (...)

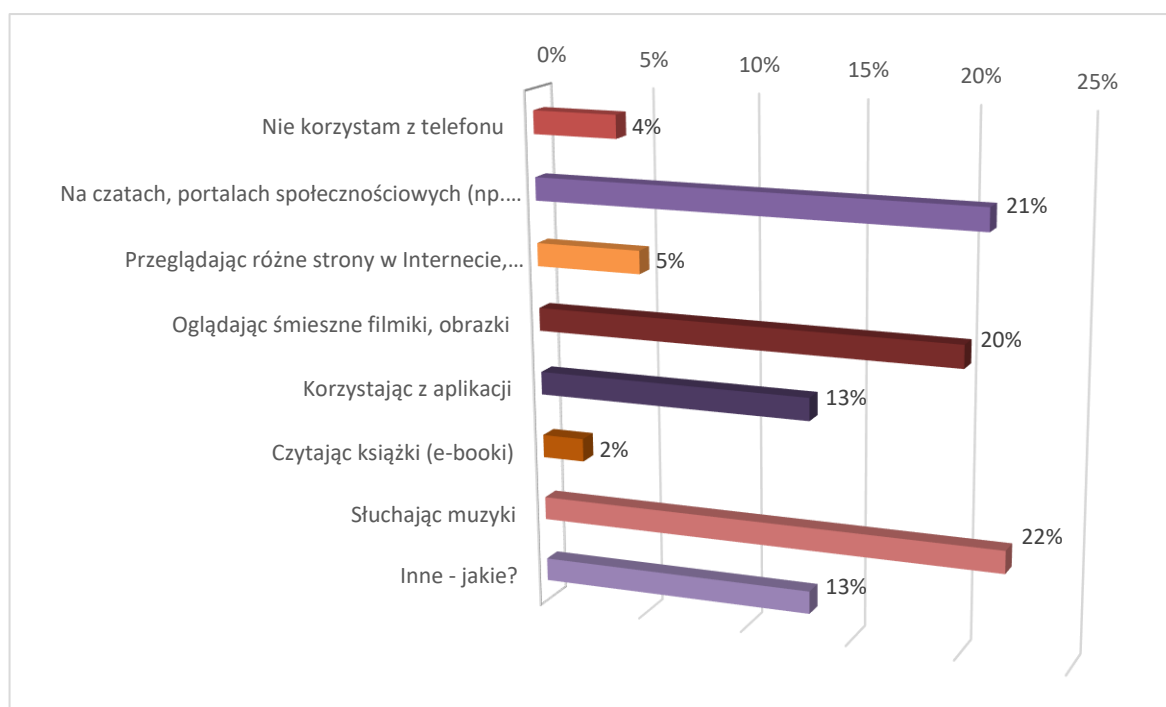
Optymistyczne są wskazania 16% uczniów mówiące, że nie grają w gry komputerowe. Należy tutaj zaznaczyć, że dzieci i młodzież, tak samo jak dorośli, nie zawsze potrafią dokonać „uczciwej” samooceny swoich negatywnych

²⁹ Rowicka M., *Uzależnienia behawioralne. Praktyka i teoria*, Minister Zdrowia, Krajowe Biuro do spraw Przeciwdziałania Narkomanii, Warszawa 2015

przyzwyczajień czy nawyków, dlatego należy mieć na uwadze, że ten odsetek w rzeczywistości może być jeszcze wyższy.

Jeżeli chodzi o **powody korzystania telefonu** uczniowie wskazywali kolejno na: portale społecznościowe (21%), słuchanie muzyki (22%) oraz oglądanie tzw. memów (20%). Łącznie **74% uczniów deklaruje, że brak dostępu do Internetu nie miałby dla nich znaczenia lub też wpływ ten byłby niewielki**. Aczkolwiek, spora część uczniów, przyznaje, że **odczułaby brak dostępu do Internetu – 14%**. Jednocześnie 12% uczniów stwierdziła, że **korzystanie z Internetu jest dla nich na tyle istotne, że brak takiej możliwości odczuliaby bardzo negatywnie**. Wyniki prezentuje wykres nr 55.

Wykres 55 Na co poświęcasz najwięcej czasu korzystając z telefonu?

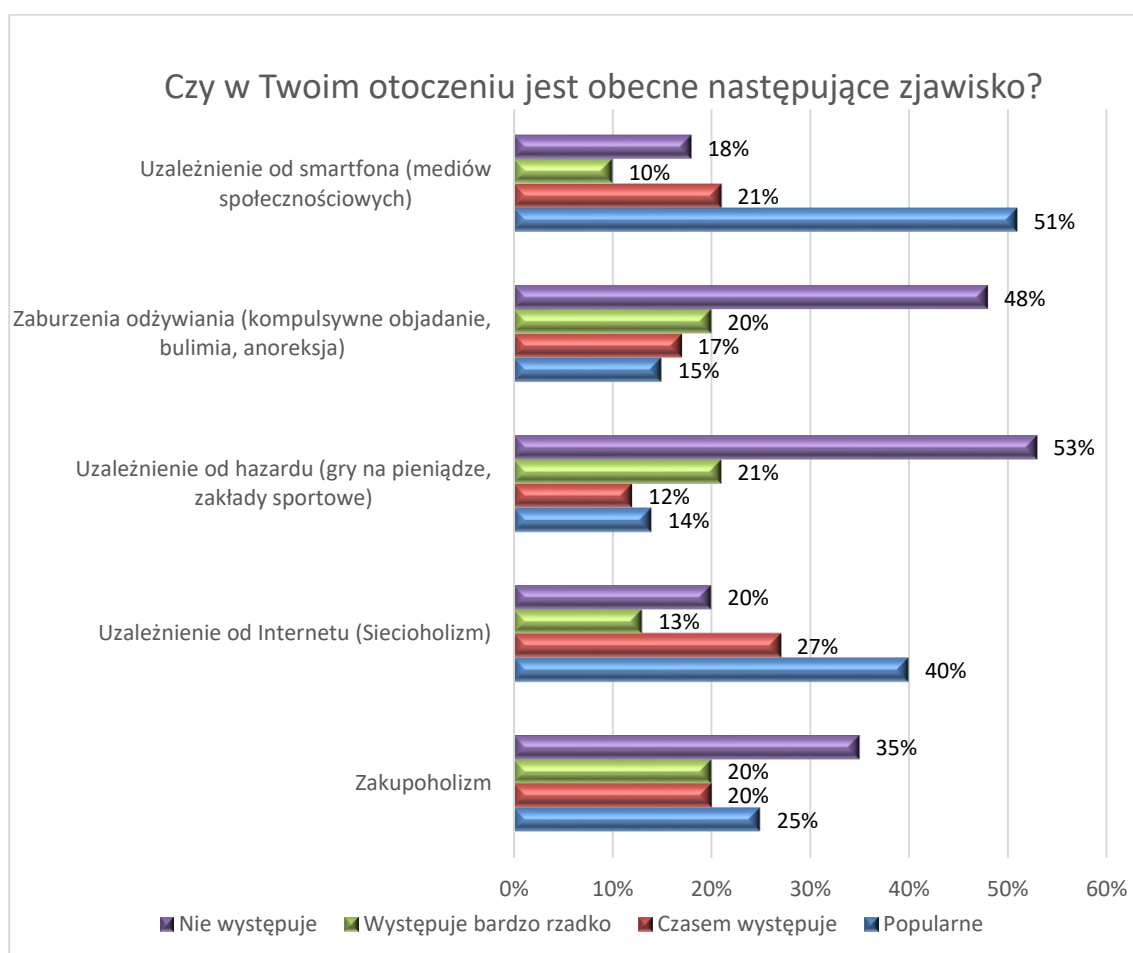

Źródło: Diagnoza (...)

Wyniki badania ESPAD 2024 wskazują, że hazard nie jest już wyłącznie domeną dorosłych – aktywność w grach losowych na pieniądze pojawia się również wśród młodzieży. Uczniowie podejmują tego typu działania często w sposób incydentalny lub eksperymentalny, jednak nawet jednorazowy udział w grach hazardowych może stanowić czynnik ryzyka w kontekście dalszych zachowań problemowych. Najczęściej wskazywaną formą hazardu wśród młodzieży pozostaje gra w Lotto, natomiast coraz większą dostępność i popularność zyskują również formy cyfrowe, takie jak gry online z elementem ryzyka finansowego czy

zakłady sportowe. Badanie pokazuje, że młodzież nie zawsze rozpoznaje granicę między zabawą a ryzykownym zachowaniem – część uczniów nie informuje o swoich działaniach dorosłych, a świadomość zagrożeń związanych z hazardem jest ograniczona³⁰. **Badani uczniowie w sporej większości (69%) nie mają doświadczenia z hazardowymi grami na pieniądze. Jednakże, 31% uczniów miało do czynienia z taką formą hazardu.** Uczniowie zostali także poproszeni o ocenę powszechności występowania niektórych uzależnień behawioralnych w ich otoczeniu. **Za najbardziej powszechne³¹ uczniowie uznali:** uzależnienie od smartfon i mediów społecznościowych (72%) oraz uzależnienie od Internetu (67%). **Natomiast jako najrzadziej występujące³² uzależnienie behawioralne badani ocenili** uzależnienie od hazardu (26%) oraz zaburzenia odżywiania (32%).

Szczegółowy rozkład deklaracji przedstawia poniższy wykres.

Źródło: Diagnoza (...)

³⁰ ESPAD 2024 – European School Survey Project on Alcohol and Other Drugs. Polska edycja badania zrealizowana w 2024 r. przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom (KCPU), raport dostępny na stronie: www.kcpu.gov.pl.

³¹ Suma odpowiedzi: popularne i czasem występuje

³² Suma odpowiedzi: nie występuje i występuje bardzo rzadko

Wyniki te pokazują, że cyfrowe uzależnienia są postrzegane jako dominujące wśród młodzieży, podczas gdy problemy związane z hazardem czy odżywianiem są oceniane jako mniej rozpowszechnione.

4.6 Przemoc i cyberprzemoc

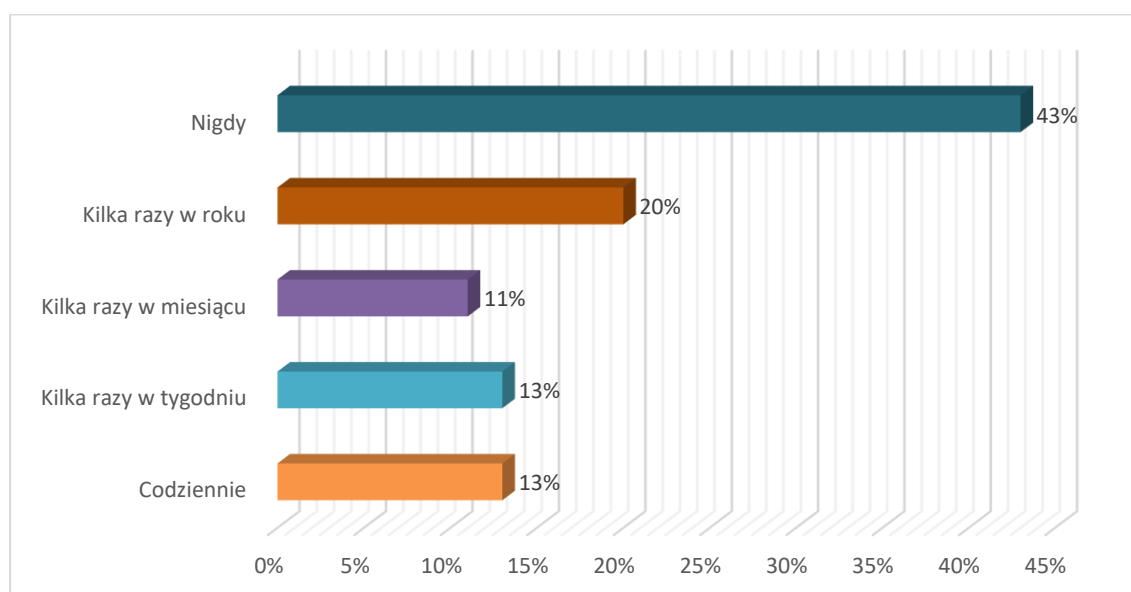
Zjawisko przemocy w środowisku młodych ludzi staje się problemem coraz bardziej aktualnym i wymagającym podjęcia odpowiednich rozwiązań. Agresja ujawniająca się w szkole często ma swoje źródła w przemocy domowej, kiedy rodzice uczą swoje dzieci niewłaściwych wzorców reagowania i podejmowania kontaktów z innymi ludźmi. Przeprowadzone ankiety w Konstantynowie Łódzkim pozwalają przyjrzeć się dokładniej nasileniu zjawiska agresji w środowisku szkolnym.

W ankiecie wytłumaczono uczniom, że przemoc może mieć formę fizyczną (np. bicie, popychanie) lub psychiczną (np. przezywanie, straszenie, wykluczanie z grupy). Uczniowie zostali zapytani ich, jak często doświadczają jakichkolwiek form przemocy.

Większa część uczniów deklaruje, że nie jest osobą doświadczającą przemocy ze strony innych uczniów (43%).

Niepokojące, wydają się dane, że jest grupa uczniów, która przyznaje, że kilka razy w tygodniu doświadcza w szkole przemocy. Wyniki przedstawia wykres zamieszczony poniżej.

Wykres 56 Częstotliwość doświadczania przemocy

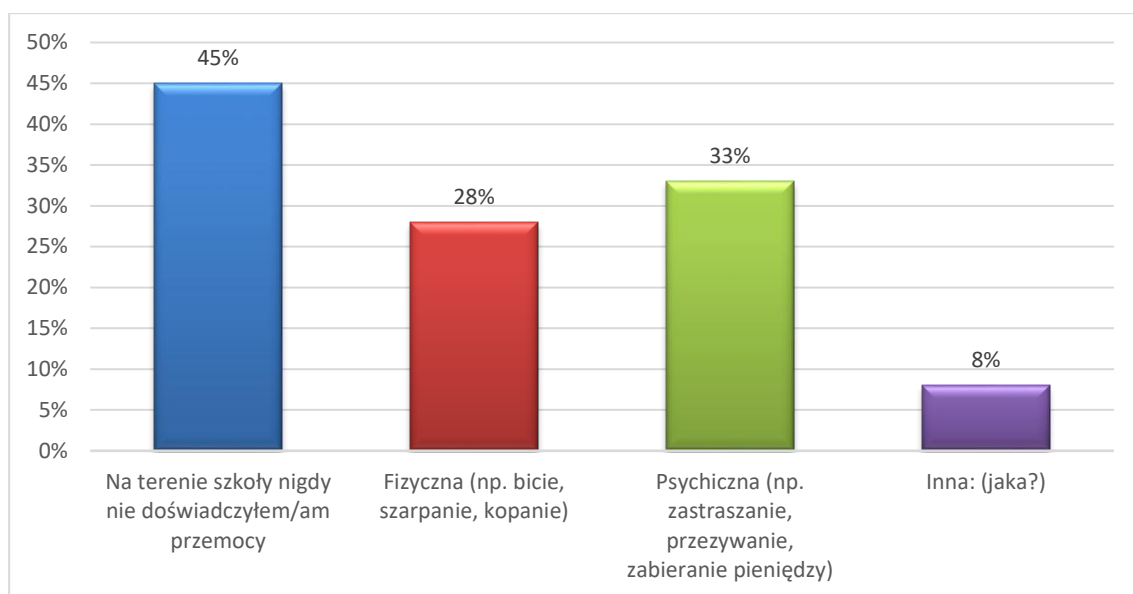

Źródło: Diagnoza (...)

Należy również zwrócić uwagę na fakt, że we wszystkich badanych grupach uczniów pojawiły się deklaracje mówiące o doświadczaniu przemocy w szkole: codziennie, kilka razy w miesiącu oraz roku.

Uczniowie zostali zapytani (pytanie wielokrotnego wyboru) również o rodzaj spotykanej przez nich przemocy w szkole. Wyniki wskazują, że uczniowie częściej doświadczają w szkole przemocy psychicznej (33%) niż fizycznej ze strony innych uczniów. Wyniki badań prezentuje wykres poniżej.

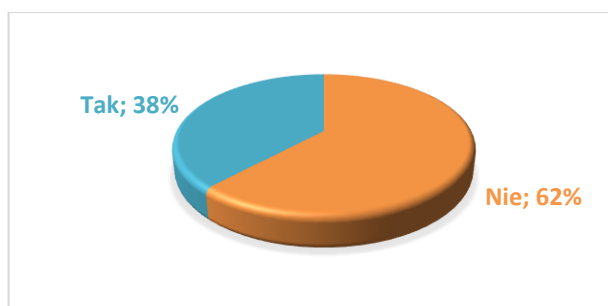
Wykres 57 Rodzaj przemocy doświadczanej w szkole

Źródło: Diagnoza (...)

Dzieci i młodzież spędzają najwięcej czasu w domu i w szkole – w związku z tym oba te środowiska powinny charakteryzować się harmonią i spokojem, które umożliwią prawidłowy rozwój młodego dorosłego. Uczniowie zostali zapytani, czy doświadczają przemocy domowej. Uzyskane wyniki wskazują, że przemoc domowa jest obecna w domach badanych uczniów (16%). Z przeprowadzonych badań wynika również, że uczniowie szkół miasta Konstantynowa Łódzkiego wskazują, iż w ich środowisku dochodzi do agresji słownej (38%). Wyniki prezentuje wykres zamieszczony poniżej.

Wykres 58 Czy spotyka Cię agresja słowna?

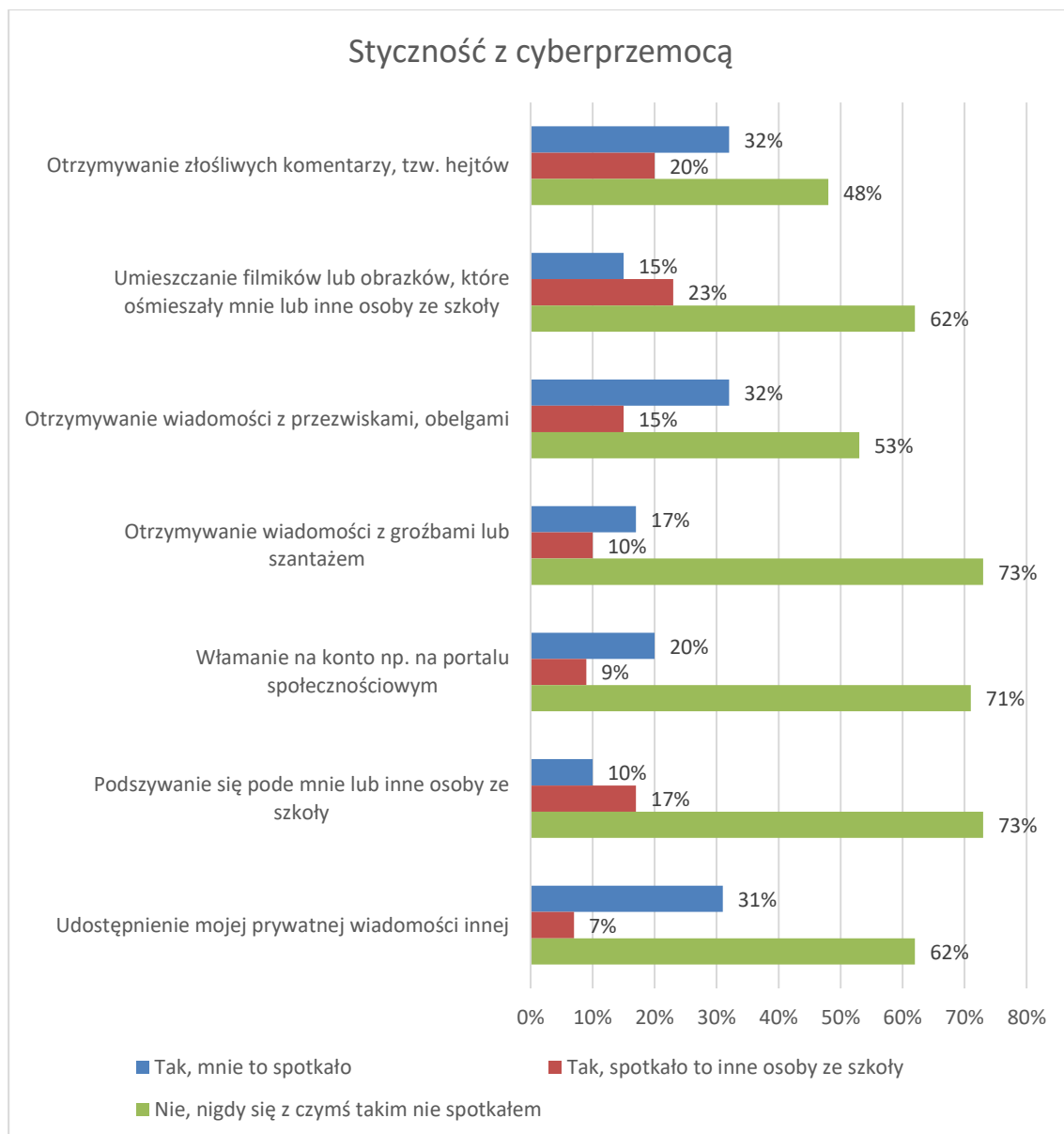

Źródło: Diagnoza (...)

Internet jako nieocenione narzędzie komunikacji, edukacji oraz rozrywki jest atrakcyjnym medium. Należy jednak pamiętać, że korzystanie z Internetu może wiązać się z występowaniem licznych zagrożeń: przestępstw internetowych, cyberbullyingu, stalkingu, sekstingu, szantażu, podszywania się, hatingu. W badaniu postanowiono sprawdzić doświadczenia związane z cyberprzemocą. Wyniki badań wskazują, że uczniom miasta Konstantynów Łódzki nie są obce wymienione poniżej doświadczenia.

Uczniowie wskazują, że 32% z nich doświadczyło w przestrzeni internetowej zjawiska hatingu, nazywanego potocznie przez uczniów „hejtowaniem”. Polega ono na otrzymywaniu obraźliwych komentarzy atakujących bezpośrednio osobę. Komentarze takie są widoczne publicznie w serwisach społecznościowych i często występują w formie zmasowanej – jeden negatywny komentarz powoduje falę kolejnych. Dla dorastającej młodzieży doświadczenie hatingu może być niezwykle traumatyczne. Okres dojrzewania jest czasem, gdy środowisko rówieśnicze stanowi najmocniejszy punkt odniesienia. Odrzucenie, a wręcz nienawiść ze strony innych młodych osób może stanowić zagrożenie dla poczucia własnej wartości i rozwijającej się tożsamości.

Uczniowie dość często otrzymywali wiadomości z obelgami (32%) oraz często została udostępniana ich prywatna korespondencja (31%). Wyniki prezentuje wykres poniżej.

Źródło: Diagnoza (...)

Wskazuje to na konieczność szerokiej edukacji z zakresu bezpiecznego korzystania z Internetu: wspierania świadomości prawnej, umiejętności ochrony przed niebezpiecznymi sytuacjami, wiedzy dotyczącej ochrony własnych danych.

4.7 Czas wolny

Czas wolny to czas, który pozostaje do dyspozycji dziecka po wypełnieniu obowiązków szkolnych i domowych, na odpoczynek, regenerację fizyczną i psychiczną organizmu, ale także na zabawę oraz rozwój zdolności i zainteresowań. Największy wpływ na sposób organizowania czasu wolnego przez dzieci ma rodzina,

a dokładniej wzorce, jakie w niej panują. To na rodzicach więc spoczywa największy obowiązek rozwijania u swoich pociech umiejętności wykorzystywania czasu wolnego. Wspólne spędzanie czasu, gry i zabawy w gronie rodziny, wspólne spacerowanie i rozmowy pozwalają nie tylko na wspaniałe spędzenie popołudnia czy wieczoru, ale też pozwalają dziecku wykształcić nawyk przyjemnego spędzania czasu wolnego. Im młodsze dziecko, tym większy wpływ mają na jego rozwój osoby znaczące oraz wzorce przez nie przekazywane.

Zapytano uczniów z kim spędzają najczęściej czas wolny.

Uczniowie najwięcej czasu spędzają ze znajomymi z klasy/szkoły (30%) oraz samotnie (24%). Deklaracja, że najwięcej czasu uczniowie spędzają ze znajomymi z klasy lub szkoły może świadczyć o pozytywnym zakorzenieniu relacji rówieśniczych w środowisku szkolnym. To cenne, ponieważ przynależność do grupy i akceptacja ze strony rówieśników pełnią kluczową rolę w rozwoju społecznym młodych osób.

Jednocześnie **relatywnie wysoki odsetek uczniów spędzających czas wolny samotnie** może budzić pewien niepokój. Samodzielnie spędzany czas oczywiście nie musi oznaczać problemu – może służyć odpoczynkowi, rozwijaniu pasji czy regeneracji. Jednak na poziomie diagnostycznym warto rozważyć, czy za tą samotnością nie kryją się trudności społeczne, takie jak: brak poczucia przynależności, niska samoocena, odrzucenie przez grupę rówieśniczą czy trudności w budowaniu relacji interpersonalnych.

Wrogi klimat w rodzinie, przemoc w domu, nadużywanie alkoholu przez jednego lub dwoje rodziców zaliczane są do rodzinnych czynników ryzyka, które wśród dzieci i młodzieży rozwijają tzw. zachowania ryzykowne³³. Do innych, równie ważnych czynników zalicza się indywidualne (np. trudny temperament, niższy poziom funkcjonowania poznawczego) czy też środowiskowe (np. wysoki poziom bezrobocia, przestępczość, niski poziom edukacji w szkole). Zachowania ryzykowne, na przykład zachowania agresywne czy sięganie po substancje psychoaktywne, pełnią określoną funkcję w życiu młodych ludzi np. radzenia sobie ze stresem, przynależności do określonej grupy rówieśniczej. Zachowania te mogą

³³ A. Dzielska, Zachowania ryzykowne, W-wa 2017, s 3-7, Rodzina w systemie wsparcia i pomocy osobom z problemem alkoholowym.

być źródłem negatywnych przeżyć i rzutować na ich dalsze funkcjonowanie w społeczeństwie³⁴.

5 Zasoby, Instytucje i ich działania

W planowaniu oraz prowadzeniu działań ukierunkowanych na profilaktykę i rozwiązywanie problemów wynikających z uzależnień – zarówno od środków psychoaktywnych, jak i uzależnień behawioralnych – kluczowe znaczenie ma **rzetelne rozpoznanie skali zjawiska na terenie gminy**. Niezbędne jest zatem analizowanie wzorów zachowań związanych z zażywaniem substancji psychoaktywnych, struktury spożycia alkoholu, a także konsekwencji społecznych i rodzinnych, jakie te zjawiska generują. Tylko na tej podstawie możliwe jest dostosowanie działań profilaktycznych i interwencyjnych do realnych potrzeb społeczności lokalnej.

Realizacja **GPPiRPA** oraz **PN** powinna przyczyniać się do:

- ograniczania ogólnego poziomu spożycia napojów alkoholowych,
- kształtowania bardziej odpowiedzialnych wzorów konsumpcji,
- przeciwdziałania używaniu środków psychoaktywnych,
- promowania postaw sprzyjających trzeźwości i zdrowemu stylowi życia w środowisku lokalnym,
- podejmowania działań zmierzających do minimalizowania oraz usuwania negatywnych następstw nadużywania alkoholu i innych substancji, ze szczególnym uwzględnieniem środowisk zagrożonych, takich jak rodziny dotknięte przemocą domową,
- wspierania osób indywidualnych, a także organizacji i instytucji zajmujących się profilaktyką i pomocą w obszarze uzależnień.

Warto podkreślić, że różne rodzaje uzależnień mają ze sobą wiele wspólnych elementów. Niezależnie od tego, czy mamy do czynienia z alkoholizmem, narkomanią czy uzależnieniami behawioralnymi (np. od hazardu czy nowych technologii), obserwuje się podobne mechanizmy rozwoju choroby, zbliżony przebieg uzależnienia, jak również zbieżne **czynniki ryzyka** i **czynniki chroniące**. To wskazuje na potrzebę traktowania problemów uzależnień w sposób

³⁴ Tamże

zintegrowany i systemowy, a także na konieczność podejmowania działań profilaktycznych, które będą oddziaływać zarówno na poziomie jednostki, jak i całej społeczności lokalnej.

5.1 Konstantynowskie Centrum Pomocy Rodzinie (KCPR)

Osoby i rodziny z terenu naszego miasta, które borykają się z problemami uzależnienia od alkoholu, narkotyków, a także zjawiskiem przemocy w rodzinie, mają możliwość korzystania z szerokiej oferty wsparcia udzielanego przez specjalistów zatrudnionych w **Konstantynowskim Centrum Pomocy Rodzinie (KCPR)**. W ramach działalności **Punktu konsultacyjno-informacyjnego** funkcjonującego przy Centrum, mieszkańcy mogą bezpłatnie uzyskać pomoc w formie porad i konsultacji psychologicznych dotyczących używania środków psychoaktywnych oraz problemów wynikających z ich stosowania.

Dla osób pijących w sposób szkodliwy, ryzykowny bądź uzależnionych, organizowane są spotkania **grupy edukacyjno-motywującej** oraz **grup wsparcia**, których głównym celem jest:

- dostarczanie rzetelnej wiedzy o chorobie alkoholowej i mechanizmach jej nawrotów,
- edukacja na temat uzależnień i współuzależnienia,
- motywowanie do podjęcia leczenia odwykowego,
- wzmacnianie postaw abstynenckich oraz wspieranie w procesie rozwoju osobistego.

Liczbę osób korzystających z pomocy psychologicznej oraz liczbę udzielonych porad w KCPR z powodu nadużywania alkoholu przedstawia tabela zamieszczona poniżej.

Tabela 13 Liczba udzielonych porad przez Konstantynowskie Centrum Pomocy Rodzinie w latach 2022–2024

2022 rok		2023 rok		2024 rok	
Liczba osób	Liczba porad	Liczba osób	Liczba porad	Liczba osób	Liczba porad
256	1803	266	1407	277	1414

Źródło: dane Konstantynowskie Centrum Pomocy Rodzinie

KCPR odgrywa kluczową rolę w zapewnianiu wsparcia osobom potrzebującym, gromadząc i aktualizując dane na temat dostępnych zasobów pomocy.

Szczególne znaczenie w działaniach gminy ma **udzielanie pomocy dzieciom wychowującym się w rodzinach z problemem alkoholowym**. Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z 2011 roku, **placówki wsparcia dziennego** stanowią jeden z kluczowych instrumentów pomocy w opiece i wychowaniu dzieci z rodzin dysfunkcyjnych.

Na terenie miasta taką rolę pełni **Placówka Wsparcia Dziennego**, prowadzona w formie opiekuńczej przez Konstantynowskie Centrum Pomocy Rodzinie. Jej celem jest nie tylko bezpośrednia opieka i wychowanie dzieci, ale także wsparcie całej rodziny w procesie wychowawczym. W placówce realizowane są różnorodne formy pomocy: zapewnianie opieki, wsparcia edukacyjnego i pomocy w nauce, organizacja czasu wolnego, zajęcia rozwojowe i sportowe, dożywianie, a także wyjazdy na kolonie letnie z programem profilaktycznym.

Z pomocy tej skorzystało:

- w 2022 roku – 25 dzieci,
- w 2023 roku – 25 dzieci,
- w 2024 roku – 30 dzieci.

Na zajęcia kierują podopiecznych pedagodzy szkolni, wychowawcy, pracownicy MOPS oraz kuratorzy sądowi, co świadczy o ścisłej współpracy instytucji w zakresie wspierania najmłodszych mieszkańców gminy.

Istotnym elementem realizacji zadań wynikających z **ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi** jest również działalność **Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (GKRPA)**. Komisja ta, mająca swoją siedzibę w Konstantynowskim Centrum Pomocy Rodzinie, odgrywa ważną rolę w opiniowaniu wniosków o wydanie zezwoleń na sprzedaż alkoholu, prowadzeniu działań kontrolnych, a także w koordynowaniu lokalnych działań profilaktycznych.

W ramach realizacji Gminnego Programu Komisja ściśle współpracuje z:

- Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej,
- Policją,
- Poradnią Zdrowia Psychicznego,
- Ośrodkami Zdrowia,
- Sądem Rejonowym,
- placówkami oświatowymi,

- organizacjami pozarządowymi.

Dzięki temu możliwe jest prowadzenie spójnej, międzyinstytucjonalnej polityki w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień, a także skuteczniejsze wspieranie rodzin i osób dotkniętych tymi problemami.

5.2 Punkt nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego i mediacji

Na terenie Konstantynowa Łódzkiego funkcjonuje **Punkt nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz mediacji**, którego działalność stanowi ważny element lokalnego systemu wsparcia mieszkańców. Pomoc świadczona jest przez członków **Okręgowej Rady Adwokackiej w Łodzi** oraz **Okręgowej Izby Radców Prawnych w Łodzi**, co gwarantuje wysoki poziom merytoryczny i profesjonalny charakter udzielanych usług.

Punkt mieści się w dwóch lokalizacjach:

- w **Konstantynowskim Centrum Pomocy Rodzinie**,
- w **Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Konstantynowie Łódzkim**, w Dziale Pomocy Środowiskowej.

W ramach działalności punktu mieszkańcy mogą skorzystać z bezpłatnych porad prawnych i obywatelskich, obejmujących m.in.:

- wyjaśnianie obowiązujących przepisów prawa i wskazywanie możliwych rozwiązań problemów,
- sporządzanie projektów pism, wniosków i odwołań kierowanych do sądów, urzędów czy innych instytucji,
- przygotowywanie do udziału w postępowaniach mediacyjnych oraz pomoc w polubownym rozwiązywaniu sporów.

Dzięki funkcjonowaniu tego punktu mieszkańcy Konstantynowa Łódzkiego zyskują możliwość uzyskania profesjonalnego wsparcia prawnego, które w wielu przypadkach stanowi nieocenioną pomoc w sytuacjach trudnych życiowo, a jednocześnie pozwala ograniczyć koszty związane z korzystaniem z odpłatnych usług prawników.

5.3 Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Konstantynowie Łódzkim

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej (MOPS) swoje działania realizuje w oparciu o ustawę o pomocy społecznej³⁵ oraz inne zadania zlecone gminie i zadania własne gminy, tj. w szczególności w ramach ustaw o: ochronie zdrowia psychicznego, wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, pomocy państwa w wychowaniu dzieci, świadczeniach zdrowotnych finansowanych ze środków publicznych, świadczeniach rodzinnych, pomocy osobom uprawnionym do alimentów czy prawo energetyczne. W 2024 roku MOPS objął wsparciem 258 rodzin, w tym między innymi z powodu:

- ✓ alkoholizmu 8 rodzin, w tym liczba osób w rodzinach 8
- ✓ uzależnienia od narkotyków 3 rodziny, w tym liczba osób w rodzinach 3,
- ✓ bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego 19 rodzin, w tym liczba osób w rodzinach 60,
- ✓ bezrobocia 81 rodzin, w tym liczba osób w rodzinach 140,
- ✓ niepełnosprawności 125 rodzin, w tym liczba osób w rodzinach 155.

Rodziny niewydolne wychowawczo, obarczone uzależnieniami, przemocą domową, przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, na wniosek pracowników socjalnych lub w drodze postanowienia sądu obejmowane są wsparciem ze strony asystenta rodziny, który prowadzi pracę z rodzinami w celu przywrócenia rodzinie zdolności do wypełniania tych funkcji. MOPS w Konstantynowie Łódzkim zatrudnia 2 asystentów rodziny, którzy swoim wsparciem w 2024 roku objęli 23 rodziny (34 osoby dorosłe i 37 dzieci).

Integrowanie i koordynowanie działań w zakresie przeciwdziałania zjawisku przemocy w rodzinie na terenie gminy podejmuje **Zespół Interdyscyplinarny** funkcjonujący przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Konstantynowie Łódzkim. W skład zespołu wchodzi przedstawiciele GKRPA, ośrodka pomocy społecznej, policji, oświaty, ochrony zdrowia, organizacji pozarządowych oraz kuratorzy sądowi.

5.4 Poradnia Zdrowia Psychicznego w Konstantynowie Łódzkim

³⁵ T.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1214

Na terenie Konstantynowa Łódzkiego funkcjonuje **NZOZ Poradnia Zdrowia Psychicznego przy Spółdzielni Inwalidów „ZGODA”**, która świadczy pomoc osobom zmagającym się z różnorodnymi zaburzeniami i chorobami psychicznymi, w tym także osobom dotkniętym problemami uzależnień. Poradnia stanowi ważny element lokalnego systemu wsparcia, zapewniając mieszkańcom dostęp do specjalistycznej opieki medycznej w miejscu zamieszkania. Jednocześnie osoby wymagające bardziej kompleksowej terapii, w tym leczenia odwykowego, kierowane są również do placówek specjalistycznych zlokalizowanych poza terenem Konstantynowa Łódzkiego. Mieszkańcy mogą korzystać bezpłatnie z oferty ośrodków leczenia uzależnień m.in. w **Łodzi, Pabianicach, Zgierzu oraz Aleksandrowie Łódzkim**, gdzie dostępne są zarówno formy terapii ambulatoryjnej, jak i stacjonarnej. Ścisłą współpracę z tymi instytucjami prowadzi **Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (GKRPA)**, która kieruje do wskazanych placówek osoby zobowiązane do podjęcia leczenia odwykowego, a także osoby dobrowolnie poszukujące pomocy. Komisja na bieżąco aktualizuje bazę danych obejmującą adresy i oferty profesjonalnych placówek pomocowych działających na terenie gminy, powiatu oraz województwa, co ułatwia skuteczne kierowanie mieszkańców do odpowiednich form terapii i wsparcia.

Mieszkańcy Konstantynowa Łódzkiego mogą korzystać z placówek leczenia uzależnień. Według informacji uzyskanych z placówek leczenia uzależnień wynika, że nasi mieszkańcy systematycznie korzystają z terapii w tych placówkach. Wyniki prezentuje tabela nr 11.

Tabela 14 Wykaz podmiotów leczniczych

Oddział Terapii Uzależnień w Wojewódzkim Szpitalu Specjalistycznym w Zgierzu, ul. Parzęczewska 35	5 osób
Specjalistyczny Psychiatryczny Zespół Opieki Zdrowotnej Oddział Terapii Uzależnień w Łodzi, ul. Aleksandrowska 159	23 osoby w tym: - od alkoholu 20 - od narkotyków – 3 osoby
Specjalistyczny Psychiatryczny Zespół Opieki Zdrowotnej Wojewódzki Ośrodek Leczenia Uzależnień w Łodzi, ul. Aleksandrowska 159	1 osoba

Instytut Medycyny Pracy Oddział Toksykologii w Łodzi, ul. Św. Teresy	Z dniem 30 czerwca 2021 r. Instytut zakończył działalność
Poradnia Leczenia Uzależnień w Pabianicach, ul. Jana Pawła II 68	4 osoby

Źródło: dane IMP, Oddział Toksykologii, WSS w Zgierzu, PLU w Pabianicach, SPZOZW w Łodzi

5.5 Organizacje społeczne

Działające od 2011 roku na terenie Konstantynowa Łódzkiego z inicjatywy trzeźwiejących alkoholików Konstantynowskie Stowarzyszenie Abstynentów „Nowe Kansas” prowadzi różne formy samopomocy oferowane osobom uzależnionym i ich rodzinom. W ramach swojej działalności mieszkańcy mają możliwość skorzystania z klubu abstynenta, wsparcia grupy samopomocowej, konsultacji z instruktorem uzależnień oraz psychologiem.

5.6 Placówki oświatowe

Na podstawie **Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2015 roku** placówki oświatowe zobowiązane są do prowadzenia systematycznej działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej oraz profilaktycznej. Na terenie gminy Konstantynów Łódzki w trzech szkołach podstawowych realizowane są **programy profilaktyczne**, które są dostosowane zarówno do potrzeb rozwojowych uczniów, jak i do specyfiki lokalnego środowiska. Programy te obejmują wszystkie treści i działania o charakterze profilaktycznym, a ich skuteczność jest stale monitorowana poprzez proces ewaluacji, co pozwala na bieżące dostosowywanie treści i metod pracy do aktualnych problemów i potrzeb. Zajęcia profilaktyczne w szkołach prowadzone są przez **wykwalfikowanych specjalistów**, posiadających odpowiednie uprawnienia do realizacji działań profilaktycznych, w tym programów rekomendowanych przez **Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom (KCPU)**. Dodatkowo pedagodzy szkolni i wychowawcy uzyskują wsparcie diagnostyczne, które ułatwia właściwe rozpoznawanie problemów wychowawczych i profilaktycznych wśród uczniów. Na terenie szkół pedagodzy i wychowawcy prowadzą również **kampanie profilaktyczne** skierowane zarówno do dzieci i młodzieży, jak i do ich rodziców. Obejmują one m.in. działania informacyjne, warsztaty, spotkania z ekspertami, a także inicjatywy angażujące całe społeczności szkolne. Ważnym elementem

edukacji profilaktycznej są także działania skierowane do najmłodszych – dzieci w wieku przedszkolnym oraz uczniów szkół podstawowych. Dla tej grupy organizowane są **ogólnomiejskie spektakle profilaktyczne**, które w atrakcyjnej formie teatralnej przekazują treści dotyczące zdrowego stylu życia, unikania używek oraz radzenia sobie z trudnymi emocjami i presją rówieśniczą. Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom rekomenduje, aby integralnym elementem lokalnych programów profilaktycznych były również **zajęcia sportowe i pozalekcyjne**, które stanowią uzupełnienie działań prowadzonych w szkołach. Aktywność fizyczna, odpowiednio zaplanowana i prowadzona, pełni funkcję ochronną wobec zachowań ryzykownych, kształtuje pozytywne wzorce spędzania czasu wolnego oraz wzmacnia postawy prozdrowotne wśród dzieci i młodzieży. Działania profilaktyczne realizowane w placówkach oświatowych obejmują zatem nie tylko programy i zajęcia dla uczniów, ale również **systematyczne podnoszenie kompetencji zawodowych nauczycieli i pedagogów szkolnych**, co zapewnia wysoki poziom jakości prowadzonych działań oraz ich długofalową skuteczność.

5.7 Komisariat Policji i Straż Miejska, Sąd Rejonowy w Pabianicach II

Wydział Karny

Policja oraz Straż Miejska realizują zadania związane z przeciwdziałaniem problemom uzależnień w granicach swoich ustawowych kompetencji. Ich działania obejmują m.in. **kontrolę przestrzegania przepisów dotyczących sprzedaży i spożywania alkoholu, interwencje w sytuacjach zagrożeń związanych z używaniem środków psychoaktywnych, a także współpracę z instytucjami wsparcia społecznego** w zakresie ochrony osób zagrożonych skutkami uzależnień. Funkcjonariusze uczestniczą również w akcjach edukacyjno-profilaktycznych, mających na celu podnoszenie świadomości mieszkańców w zakresie skutków nadużywania alkoholu i innych substancji psychoaktywnych.

Do Sądu Rejonowego w Pabianicach II Wydział Karny wpłynęło 125 spraw o przestępstwa o charakterze nietrzeźwości publicznej, 96 spraw zakończono wyrokami skazującymi. Z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi do Sądu wpłynęło 10 spraw, wydano 3 wyroki skazujące.

6 Analiza SWOT

Profilaktyka i rozwiązywanie problemów alkoholowych, przeciwdziałanie narkomanii, przemocy domowej i uzależnień behawioralnych.

Tabela 15 Analiza SWOT Problemy społeczne i uzależnienia –w Konstanczynie Łódzkim

Kategoria	Opis
Mocne strony (Strengths)	• Wysoka świadomość mieszkańców w zakresie potrzeby działań profilaktycznych (88%). • Odpowiedzialne postawy wobec alkoholu – większość dorosłych spożywa alkohol okazjonalnie i w umiarkowanych ilościach. • Niska skala palenia tytoniu wśród dorosłych (65% nie pali). • Wysoka odpowiedzialność sprzedawców alkoholu – 100% przestrzega zakazu sprzedaży nieletnim. • Pozytywne nastawienie do integracji i wsparcia psychologicznego dla rodzin.
Słabe strony (Weaknesses)	• Wysoka skala uzależnień behawioralnych i substancji psychoaktywnych w otoczeniu (nikotynizm 86%, alkoholizm 80%, sieciologizm 71%). • Duża liczba punktów sprzedaży alkoholu – 59% mieszkańców uważa, że jest ich zbyt wiele. • Brak wiedzy o miejscach pomocy – 49% badanych nie zna instytucji wspierających osoby uzależnione. • Rosnąca popularność napojów energetyzujących wśród młodzieży i błędne przekonania o ich „zdrowotności”. • Wysokie ryzyko uzależnień cyfrowych wśród dzieci i młodzieży. • Obecność przemocy w rodzinie – 28% zna osoby doświadczające przemocy, 35% podejrzewa jej występowanie.
Szanse (Opportunities)	• Silne poparcie dla działań profilaktycznych – możliwość wdrożenia programów edukacyjnych, warsztatów i konsultacji. • Współpraca z lokalnymi

Zagrożenia (Threats)

sprzedawcami alkoholu w zakresie kontroli sprzedaży i kampanii informacyjnych.

- Rozwój inicjatyw integracyjnych i zajęć dla dzieci oraz młodzieży, aby ograniczyć czas spędzany online.
- Wykorzystanie pozytywnych postaw wobec alkoholu do promowania zdrowego stylu życia.
- Możliwość realizacji ogólnopolskich kampanii profilaktycznych i lokalnych projektów edukacyjnych.
- Wysoka dostępność alkoholu w lokalnym środowisku, co może sprzyjać nadużywaniu.
- Obniżający się wiek inicjacji alkoholowej i nikotynowej oraz obecność narkotyków w środowisku uczniów.
- Duże ryzyko uzależnień cyfrowych i brak alternatywnych form spędzania czasu.
- Przemoc w rodzinie i w środowisku szkolnym.
- Niewystarczająca wiedza o możliwościach uzyskania pomocy w przypadku uzależnień.

Źródło: opracowanie własne KCPR na podstawie Diagnozy

7 Wnioski i rekomendacje

W podsumowaniu badań przeprowadzonych na terenie Konstantynowa Łódzkiego można wyróżnić kilka głównych problemów, jakie pojawiły się w opiniach mieszkańców.

- W opinii mieszkańców miasta najistotniejszymi problemami społecznymi są: zanieczyszczenie powietrza – smog (80%), uzależnienie od alkoholu (79%) oraz uzależnienia behawioralne (75%).
- Z kolei w kwestii zjawisk uzależnień bardzo powszechnymi w ich środowisku są: nikotynizm (86%), alkoholizm (80%) oraz sieciorizm (71%).
- Jak wskazują wyniki badań przeprowadzonych wśród mieszkańców 28% z respondentów zna osobiście lub ze słyszenia osoby doznające przemocy w rodzinie, a 35% ma podejrzenia, że może do tego dochodzić.

- Według opinii wyrażonych w ankiecie na temat spożywania alkoholu mieszkańcy odzwierciedlają postawy wobec picia alkoholu o niskim stopniu ryzyka – większość badanych z rozważą spożywa alkohol – najczęściej kilka razy w roku (43%) oraz kilka razy w miesiącu (25%), wypijając przy tym umiarkowane ilości alkoholu (1-2 porcje: 37%, 3-4 porcje: 20%).
- 59% badanych uważa, że w najbliższej okolicy znajdują się zbyt duża liczba punktów, gdzie można nabyć alkohol, a dla 40% jest tych miejsc odpowiednia ilość.
- 76% respondentów uważa osoby pijące alkohol za zagrażające bezpieczeństwu w lokalnym środowisku, a 49% badanych mieszkańców nie zna miejsc do których po pomoc może zgłosić się osoba uzależniona od alkoholu.
- Palenie wyrobów tytoniowych wśród dorosłych mieszkańców Konstantynowa Łódzkiego nie jest popularnym nałogiem – 65% z badanych deklaruje, że nie pali wyrobów tytoniowych, a łącznie 20% badanych pali regularnie papierosy lub e-papierosy, 15% robi to okazjonalnie.
- 74% z badanych deklaruje, że zna przynajmniej jedną osobę zażywającą substancje psychoaktywne takie jak narkotyki lub dopalacze. 26% wskazało, że nie ma w swoim otoczeniu takich osób przyjmujących substancje odurzające tj. narkotyki i dopalacze.
- Problem uzależnienia od gier hazardowych na terenie Konstantynowa Łódzkiego, nie jest rozpowszechnionym zjawiskiem - 83% respondentów przyznaje, że nie ma doświadczenia z grami hazardowymi.
- Większość respondentów (55%) nie ma tendencji do "zajadania" stresów i trudnych emocji, podczas gdy 45% przyznaje się do takiego zachowania. Co więcej, 67% badanych nie ma problemów z kontrolowaniem swoich zachowań jedzeniowych, co oznacza, że 33% doświadcza trudności w tym obszarze. Wyniki te sugerują, że problemy związane z niekontrolowanym jedzeniem w reakcji na stres dotyczą mniejszości z badanych.
- Jak wynika z przeprowadzonych badań 88% mieszkańców dostrzega potrzebę realizacji działań z zakresu profilaktyki uzależnień. Świadczyć to może o wysokim poziomie wiedzy mieszkańców na temat tego, jak istotne jest ograniczanie rozmiarów używania lub nadużywania substancji psychoaktywnych. Badani wskazali na potrzebę organizacji: wsparcia

psychologicznego dla rodzin (32%), otwartych konsultacji z terapeutą uzależnień (26%), warsztatów profilaktycznych dla uczniów (22%), udziału w ogólnopolskich kampaniach profilaktycznych (16%) oraz pomocy w integracji dzieci (4%).

Rekomendowane działania dla dorosłych mieszkańców:

- Kontynuowanie podejmowanych działań informujących o negatywnych skutkach zdrowotnych, społecznych i prawnych wynikających z nadużywania alkoholu, a także mechanizmów uzależnienia. W tym celu skuteczne mogą okazać się rozpowszechniane wśród mieszkańców ulotki, broszury lub rozmieszczone na terenie gminy plakaty i bilbordy. Aby dotrzeć do jak najszerszego grona odbiorców, warto wykorzystać przy tym nowe media. Warto również wykorzystać tablice informacyjne w miejscach publicznych.
- Przeprowadzenie kampanii informacyjnej na temat konsekwencji prowadzenia pojazdów pod wpływem alkoholu oraz podejmowanie działań mających na celu zmianę przekonań i postaw uczestników ruchu drogowego poprzez wzmacnianie postawy braku tolerancji dla spożywania alkoholu wśród osób kierujących pojazdami.
- Współpraca z Policją, na przykład w celu rozpowszechniania przez nich ulotek, broszur i materiałów edukacyjnych podczas kontroli drogowych na temat wpływu alkoholu na organizm.
- Rozpowszechnianie ulotek, broszur i plakatów, na których znajdować się będą informacje zachęcające do rzucenia palenia oraz sposoby i metody, które mogą w tym pomóc.
- Podjęcie działań profilaktycznych wykorzystując przy tym strategię informacyjną mającą na celu edukację mieszkańców z zakresu szkodliwości nikotyny na zdrowie palacza i osób w jego najbliższym otoczeniu
- Wskazane jest zwrócenie szczególnej uwagi na dostępność oraz rozpowszechnienie informacji na temat działań podejmowanych przez władze lokalne w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od narkotyków i dopalaczy, a także rozpowszechniania wiedzy o negatywnych skutkach ich zażywania.

- Należałoby mimo wszystko zwrócić większą uwagę na dostępność oraz rozpowszechnianie informacji na temat instytucji, do których może zgłosić się osoba uzależniona od hazardu, a także mechanizmów uzależnienia zarówno w środowisku dorosłych, jak i dzieci oraz młodzieży.

W podsumowaniu badań przeprowadzonych na terenie Konstantynowa Łódzkiego można wyróżnić kilka głównych problemów, jakie pojawiły się w opiniach sprzedawców napojów alkoholowych:

- Rozkład deklaracji sprzedaży alkoholu pozwala sądzić, iż sprzedawcy odpowiedzialnie podchodzą do sprzedaży alkoholu osobom niepełnoletnim. W przypadku wątpliwości, co do wieku osoby kupującej alkohol – 100% sprzedawców zawsze sprawdza dowód potwierdzający pełnoletność klienta.
- 60% z badanych uważa, że osoby pijące alkohol zagrażają bezpieczeństwu w lokalnym środowisku.
- Respondenci wskazują, że przypadki próby kupna alkoholu przez osobę poniżej 18 roku życia zdarzają się najczęściej kilka razy miesiącu (50%), kilka razy w tygodniu (25%), kilka razy w roku (20%) a 5% deklaruje, że do takich sytuacji nie dochodzi.
- 100% badanych deklaruje, że nigdy nie sprzedało alkoholu osobie niepełnoletniej.
- 90% badanych stwierdza, że nie dochodzi do sytuacji spożywania alkoholu w obrębie sklepu.
- Sprzedawcy charakteryzują się **wysoką świadomością konsekwencji picia alkoholu** – 85% badanych nie zgadza się na to, aby kobiety w ciąży piły alkohol, 85% nie zgadza się na prowadzenie pojazdów mechanicznych po spożyciu oraz 65% badanych uważa, że alkohol nie pomaga w trudnych sytuacjach życiowych.

Rekomendowane działania dla sprzedawców napojów alkoholowych:

- Przeprowadzenie kampanii informacyjnej z zakresu odpowiedzialnej sprzedaży napojów alkoholowych. Kampania informacyjna może obejmować szkolenie dla sprzedawców napojów alkoholowych (szkolenie w punktach sprzedaży alkoholu), działania edukacyjne z wykorzystaniem techniki Mystery Shopping i

dystrybucję materiałów typu plakaty i ulotki, naklejki do umieszczenia w punktach.

- Podejmowanie cyklicznych działań kontrolnych, interwencyjnych a także prewencyjno – edukacyjnych, mających na celu ograniczanie dostępności napojów alkoholowych np. wykorzystanie procedur badawczo - profilaktycznych.
- Zakup i kolportaż materiałów edukacyjnych skierowany do sprzedawców napojów alkoholowych występujących do Urzędu Miasta z wnioskiem o wydanie zezwolenia na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych.
- Rekomenduje się także zapoznanie pracowników punktów sprzedaży napojów alkoholowych z procedurą skutecznej odmowy, wzmacnianie umiejętności asertywności oraz ukazanie sposobów wspomagających współpracę sprzedawców z Policją oraz z organem kontrolnym takim jak GKRPA.

W podsumowaniu badań przeprowadzonych na terenie Konstantynowa Łódzkiego można wyróżnić kilka głównych problemów, jakie pojawiły się w opiniach dzieci i młodzieży:

- Spożywanie napojów alkoholowych przez dzieci i młodzież szkolną w mieście Konstantynów Łódzki jest obecne. 13% uczniów deklaruje, że ma za sobą inicjację alkoholową. Planując oddziaływania profilaktyczne kierowane do dzieci i młodzieży warto wykorzystywać proces uczenia się rówieśniczego. Jest to sytuacja, w której dorastający człowiek czerpie pozytywne poglądy i postawy nie tylko od nauczyciela czy pedagoga, ale głównie od swoich rówieśników. Jeśli podczas programów profilaktycznych zostaną przeprowadzone odpowiednio dobrane ćwiczenia oraz zabawy, uczniowie sami wyciągną wnioski dotyczące alkoholu i będą mieli okazję podzielić się nimi z grupą.
- Do palenia papierosów chociaż raz w życiu przyznaje się 18% uczniów. Najczęściej wskazywanymi powodami palenia papierosów przez uczniów, którzy mają za sobą inicjację nikotynową była chęć spróbowania czegoś nowego oraz namowa znajomych. Rekomenduje się podejmowanie działań budujących świadomość zagrożenia związanego z poszczególnymi używkami poprzez

warsztaty profilaktyczne, szkolenia dla nauczycieli lub pogadanki profilaktyczne dla rodziców.

- Jak wynika z badań problem zażywania substancji psychoaktywnych takich jak narkotyki czy dopalacze jest obecny wśród uczniów szkół z terenu Konstantynowa Łódzkiego. 6% uczniów deklaruje, że ma za sobą inicjację narkotykową. Ważne jest prowadzenie regularnych zajęć profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom. Najbardziej sprzyjające okoliczności do kontaktu z substancjami psychoaktywnymi stwarzają wakacje oraz czas wolny, dlatego też dzieci w tym okresie powinny zostać otoczone szczególną uwagą opiekunów i uświadamiane w kwestii niebezpieczeństw, jakie wiążą się z zażywaniem substancji psychoaktywnych. Zaleca się podjęcie obserwacji w placówkach oświatowych, w celu identyfikacji uczniów zażywających środki psychoaktywne.
- Należy zwrócić uwagę na obniżający się wiek osób sięgających po napoje energetyzujące, które stanowią duże obciążenie zdrowotne dla młodego organizmu. 16% uczniów jest zdania, że napoje energetyczne są zdrowe. Co więcej, 27% uczniów deklaruje, że pije napoje energetyczne.
- Niepokój budzi ilość czasu spędzanego na korzystaniu z komputera. Uczniowie spędzają dziennie w ten sposób najczęściej – do 4 godzin dziennie (23%) oraz co niepokojące nawet powyżej 6 godzin dziennie (18%). Oznaczać to może, że po zakończonych lekcjach i wypełnieniu obowiązków są to ich jedyne formy spędzania czasu. Należy mieć na uwadze, iż trzeba wspierać wszelkie inicjatywy rozwijające różnorodne pasje uczniów, tak aby były bardziej atrakcyjną formą spędzania czasu po szkole niż surfowanie po stronach internetowych oferujących niewiele wartościowych treści. Istotne jest, aby włączać w te działania rodziców, którzy mają możliwość nadzorowania tego, jak ich dzieci wykorzystują domowe komputery i inne urządzenia z dostępem do Internetu.
- Pozytywnie należy ocenić niską skłonność uczniów do korzystania z gier hazardowych, pomimo tego, iż internetowe gry „na pieniądze” zaczynają być coraz bardziej popularne wśród dzieci i młodzieży. Doświadczenia z taką formą „rozrywki” deklaruje 31% uczniów. Warto zaznajomić uczniów z tematyką powstawania uzależnienia od hazardu, na przykład poprzez przeprowadzenie warsztatów profilaktycznych.

- Uczniowie przyznają, że doświadczają w szkole przemocy w różnorodnych formach (fizycznej bądź psychicznej). Otrzymane wyniki mogą posłużyć za zachętę do organizowania szkolnych warsztatów, podczas których dzieci i młodzież będą miały okazję do wspólnego zastanowienia się nad alternatywnymi sposobami rozładowywania negatywnych emocji i skutecznymi sposobami rozwiązywania konfliktów, bez używania przemocy. Należy także ciągle udoskonalać szkolne systemu przeciwdziałania i reagowania na przemoc, w które włączać trzeba rodziców, od których dzieci i młodzież czerpią wzorce w zakresie stosowania przemocy, jako rozwiązania codziennych problemów.
- Uczniowie Konstantynowa Łódzkiego deklarują w zdecydowanej większości bardzo dobre lub dobre relacje z opiekunami. Zaleca się rozwijanie pozytywnego potencjału rodziny i jednocześnie wzmacnianie czynnika chroniącego, jakim jest pozytywna więź dziecka z rodzicami poprzez realizację warsztatów podnoszących kompetencje wychowawcze rodziców.
- Uczniowie przyznają, że doświadczają agresji słownej. Otrzymane wyniki mogą posłużyć za zachętę do organizowania szkolnych warsztatów, podczas których dzieci i młodzież będą miały okazję do wspólnego zastanowienia się nad alternatywnymi sposobami rozładowywania negatywnych emocji i skutecznymi sposobami rozwiązywania konfliktów, bez używania przemocy.

Rekomendowane działania dla środowiska szkolnego:

- **Organizacja spotkań, pogadanek, zajęć i warsztatów dla uczniów, które będą:**
 - wskazywały negatywne skutki picia alkoholu, palenia papierosów i uzależnienia od tych substancji,
 - uświadamiały uczniom jak uzależnienie wpływa na życie,
 - rozwijały asertywną postawę – umiejętność odmowy,
 - kształtowały postawy wolne od używek oraz promowały zdrowy styl życia, uczenie zasad bezpiecznego korzystania z Internetu,
- oraz będą miały na celu:**
 - poznanie zasad ochrony danych osobowych w Internecie przez uczniów,

- uczenie zasady stosowania ograniczonego zaufania do osób poznanych w sieci oraz postawy wzajemnego szacunku w Internecie,
 - kształtowanie w młodych ludziach czujności w stosunku do innych szczególnie nieznajomych,
 - dostarczenie uczniom wiedzy dotyczącej zarówno korzyści, jak i zagrożeń płynących z użytkowania Internetu,
 - kształtowanie postaw uczniów sprzyjających podejmowaniu racjonalnych decyzji związanych z czasem i doborem treści programów komputerowych oraz Internetu,
 - podnoszenie świadomości uczniów dotyczących ograniczeń prawnych wynikających z korzystania z sieci,
 - ukazanie wpływu hazardu na funkcjonowanie młodego człowieka,
 - poznanie alternatywnych form spędzania wolnego czasu,
 - poznanie wpływu jaki ma na życie hazard,
 - pokazanie jak budować pozytywny obraz samego siebie.
- **Poszerzanie wiedzy i kompetencji nauczycieli oraz rodziców poprzez szkolenia i spotkania otwarte w tematyce:**
- ✓ Przyczyn wchodzenia w uzależnienie, charakterystyki substancji psychoaktywnych.
 - ✓ Wskazania miejsca nauczyciela i rodzica w procesie szeroko pojętej profilaktyki uzależnień.
 - ✓ Ukazania znaczenia i oczekiwanych skutków programów profilaktycznych.
 - ✓ Sposobów wyjścia z uzależnienia.
 - ✓ Ukazania roli komunikacji w relacjach z dzieckiem i uczniem.
 - ✓ Przedstawienie mechanizmu i konsekwencji uzależnienia.
 - ✓ Zwrócenie uwagi na różne formy uzależnienia.
 - ✓ Przekazanie rzetelnej i dokładnej wiedzy o specyfice czynności uzależniających oraz ich wpływie na organizm i psychikę młodych ludzi.

- ✓ Omówienie poszczególnych uzależnień behawioralnych tj. pracoholizm, internetoholizm, jedzenioholizm, zakupoholizm i uzależnienie od hazardu, gier, zakładów, seksu.
- ✓ Omówienie: ZUI – Zespół Uzależnienia od Internetu, wpływ komputera i Internetu na młodego człowieka, rodzaje aktywności dzieci i młodzieży w sieci, zalety korzystania z Internetu.
- ✓ Najpopularniejsze zagrożenia Internetu.
- ✓ Jak chronić własne dziecko – poradnik dla wychowawców klas i nauczycieli, sposoby ochrony dzieci przed zagrożeniami w sieci.
- ✓ Nowe zagrożenia m.in: sexting – nastoletnia auto-pornografia w sieci, cyberprzemoc, era informacji i manipulacji medialnej, kampanie społeczne dotyczące zagrożeń związanych z Internetem.
- ✓ Programy pozwalające kontrolować dostęp dzieci do komputera i Internetu.

Nasuwa to zatem potrzebę kontynuacji podejmowanych działań profilaktycznych dotyczących picia alkoholu, zażywania narkotyków czy uzależnień behawioralnych oraz zapewnienie kompleksowej i interdyscyplinarnej pomocy specjalistycznej osobom i rodzinom dotkniętym uzależnieniami.

Praca winna być prowadzona wielowymiarowo: profilaktyka szkolna, ukierunkowana na wzmacnianie kompetencji psychospołecznych uczniów oraz wsparcie pedagogiczne, rodziców i opiekunów.

8 Zadania GPPiRPA oraz PN

Kluczową rolę w działaniach podejmowanych w ramach Gminnego Programu odgrywa Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Konstantynowie Łódzkim. Koordynatorem działań w ramach Gminnego Programu jest Konstantynowskie Centrum Pomocy Rodzinie sprawujące również obsługę organizacyjno-techniczną GKRPA. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Konstantynowie Łódzkim współpracuje w zakresie realizacji Gminnego Programu m. in. z placówkami oświatowymi, Policją, Poradnią Zdrowia Psychicznego, Ośrodkami Zdrowia, Sądem Rejonowym, Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Zespołem Interdyscyplinarnym oraz organizacjami pozarządowymi.

Ważną rolę w realizacji zadań wynikających z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów uzależnień oraz integracją społeczną osób uzależnionych od alkoholu, są uchwalane GPPiRPA oraz PN oraz podejmowane przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w ramach przysługujących jej uprawnień działania. Priorytetowym działaniem zapobiegającym sięganiu po środki psychoaktywne jest wzmożone edukowanie nieletnich w formie spotkań z młodzieżą, kampanii społecznych, realizacji programów profilaktycznych, itp. W prowadzeniu działań profilaktycznych na terenie miasta tak samo istotne wydają się być strategie oparte na przekazywaniu rzetelnej, adekwatnej do odbiorców wiedzy, a także te, oparte na rozwoju umiejętności psychospołecznych jak np. asertywność, poczucie własnej wartości. Nie należy zapominać, że tymi odbiorcami nie mogą być tylko dzieci i młodzież, ale także istnieje silna potrzeba angażowania rodziców, nauczycieli, pedagogów. Tylko holistyczne podejście do działań profilaktycznych może przynieść zamierzone efekty. Należy pamiętać o kontroli punktów sprzedaży oraz przekazywaniu wiedzy osobom, które dysponują alkoholem na terenie miasta. Bardzo ważne, by znały one i przestrzegały obowiązujące przepisy.

8.1 Cel główny

Celem głównym Gminnego Programu jest zapobieganie powstawaniu problemów alkoholowych i narkotykowych oraz minimalizowanie rozmiarów i natężenia tych, które aktualnie występują oraz rozwijanie zasobów niezbędnych do radzenia sobie z już istniejącymi.

Cel główny realizowany będzie w obszarach:

- Profilaktyki uniwersalnej – adresowanej do wszystkich mieszkańców Konstantynowa Łódzkiego (dzieci, młodzieży i dorosłych) bez względu na stopień indywidualnego ryzyka występowania problemów związanych z używaniem alkoholu i innych substancji psychoaktywnych.
- Profilaktyki selektywnej – adresowanej do grup o podwyższonym ryzyku wystąpienia problemów związanych z używaniem alkoholu i innych

substancji psychoaktywnych (np. dzieci z rodzin z problemem alkoholowym).

- Profilaktyki wskazującej – adresowanej do grup lub osób, które wykazują symptomy problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, ale nie spełniają kryteriów diagnostycznych picia szkodliwego lub uzależnienia; redukcja szkód.
- Rehabilitacji – poprzez wsparcie psychologiczne, socjalne i społeczne oraz wspieranie działalności środowisk abstynenckich.

8.2 Cele szczegółowe, zadania, działania, termin realizacji, wskaźniki

1. Cel szczegółowy: <i>Zmniejszenie rozmiarów aktualnie występujących problemów alkoholowych i narkotykowych poprzez zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej osobom uzależnionym i osobom zagrożonym uzależnieniem</i>			
Zadanie, Realizatorzy	Działania	Okres realizacji	Wskaźniki
1. Świadczenie kompleksowej pomocy dla osób uzależnionych i ich rodzin Realizator: Konstantynowskie Centrum Pomocy Rodzinie (KCPR).	1. Prowadzenie Punktu konsultacyjno - informacyjnego dla osób uzależnionych i ich rodzin 2. Zapewnienie wsparcia dla osób uzależnionych od alkoholu oraz osób zagrożonych uzależnieniem.	Lata 2026 - 2029	• Liczba osób korzystających z porad i konsultacji. • Liczba udzielonych porad i konsultacji indywidualnych. • Rodzaj prowadzonych działań.
Realizator: KCPR	3. Prowadzenie grupy edukacyjno-motywacyjnej dla osób z problemem alkoholowym.	Lata 2026 - 2029	• Liczba osób uczestniczących w zajęciach grupowych. • Liczba zajęć grupowych dla osób uzależnionych.

	4. Prowadzenie grupy wsparcia dla osób współuzależnionych.		
Realizator: KCPR	5. Udostępnianie pomieszczeń Centrum dla grup samopomocowych.	Lata 2026 - 2029	• Liczba spotkań.
6. Poszerzenie oferty leczenia odwykowego Realizator: KCPR, zakłady lecznicze	7. Dofinansowanie programów opieki poszpitalnej dla osób uzależnionych po odbyciu leczenia szpitalnego.	Lata 2026 - 2029	• Liczba osób uczestniczących w programie opieki poszpitalnej.
8. Podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osób uzależnionych od alkoholu, które powodują rozkład życia rodzinnego, demoralizują małoletnich, uchylają się od obowiązku zaspokajania potrzeb rodziny albo systematycznie zakłócają spójność lub porządek publiczny, obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu. Realizator: GKRPA	1. Przyjmowanie zgłoszeń o przypadkach wystąpienia nadużywania alkoholu powodujących rozpad życia rodzinnego, demoralizację małoletnich, zakłócanie spokoju lub porządku publicznego, uchylanie się od obowiązku zaspokajania potrzeb rodziny.	Lata 2026 - 2029	• Liczba osób objętych działaniami komisji. • Liczba wniosków złożonych do Gminnej Komisji o zobowiązanie do leczenia odwykowego.
	2. Prowadzenie rozmów interwencyjno – motywacyjnych ze zgłoszonymi, przez rodzinę lub instytucje, osobami.		• Liczba osób zaproszonych na rozmowę; • Liczba przeprowadzonych rozmów.
	3. Kierowanie osób, które nie zgłosiły się dobrowolnie na zdiagnozowanie i poddanie leczeniu odwykowemu, na badanie przez biegłych (psychologa i psychiatrę), w celu wydania opinii		• Liczba osób skierowanych przez Gminną Komisję na badanie przez biegłych. • Liczba sporządzonych opinii

	w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i wskazania rodzaju zakładu leczniczego.		psychologiczno - psychiatrycznych
	4. Kierowanie wniosków do sądu o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego.		• Liczba wniosków skierowanych do sądu o zobowiązanie do leczenia odwykowego.
5. Tworzenie warunków do pracy GKRPA Realizator: KCPR	1. Wydawanie postanowień o zgodności lokalizacji. 2. Obsługa administracyjna (wypłata wynagrodzeń oraz innych niezbędnych kosztów wynikających z działań Komisji).	Lata 2026 - 2029	• Liczba posiedzeń GKRPA. • Liczba wydanych postanowień. • Liczba członków Gminnej Komisji. • Liczba szkoleń dla członków Gminnej Komisji.
6. Realizacja programu rehabilitacji społecznej i zawodowej osób uzależnionych od środków psychoaktywnych, obejmującego usługi aktywizacyjne ukierunkowane na wzmacnianie aktywności społecznej i uzyskanie samodzielności życiowej. (w przypadku utworzenia Centrum Integracji Społecznej, Klub Integracji Społecznej) Realizatorzy: KCPR, MOPS	1. Reintegracja zawodowa – objęcie wsparciem socjalnym, informacyjno-edukacyjnym, psychologicznym osób uzależnionych od środków psychoaktywnych.	Lata 2026 - 2029	• Liczba osób objętych wsparciem. • Rodzaj prowadzonych działań.
2. Cel szczegółowy:			

<i>Ograniczenie negatywnych zjawisk dotyczących rodzin z problemem alkoholowym i narkotykowym, poprzez udzielanie kompleksowej pomocy psychospołecznej i prawnej, a także ochrony przed przemocą</i>			
Zadania, Realizatorzy	Działania	Okres real.	Wskaźniki
1. Udzielanie pomocy dzieciom i młodzieży, w szczególności z rodzin dysfunkcyjnych Realizator: KCPR	1. Wspieranie działalności Placówki Wsparcia Dziennego zapewniającej m.in.: opiekę i wychowanie, pomoc w nauce, organizację czasu wolnego, zabawy i zajęcia sportowe, rozwój zainteresowań oraz dożywianie.	Lata 2026 - 2029	• Liczba zajęć oraz warsztatów zorganizowanych w ramach programów. • Liczba dzieci i młodzieży biorących udział w programach. • Liczba miejsc.
2. Świadczenie kompleksowej pomocy psychospołecznej rodzinom z problemem uzależnień. Realizator: KCPR, Realizatorzy: KCPR, organizacje pozarządowe	1. Zapewnienie funkcjonowania KCPR, jako placówki pierwszego kontaktu, gwarantującej dostęp do informacji oraz podstawowej pomocy psychologicznej, prawnej.	Lata 2026 - 2029	• Liczba osób objętych wsparciem. • Liczba udzielonych porad i konsultacji. • Liczba zatrudnionych osób.
	2. Poradnictwo oraz konsultacje psychologiczne.		• Liczba udzielonych porad, konsultacji. • Liczba osób, które skorzystały z porad, konsultacji. • Rodzaj prowadzonych działań.
3. Realizacja kompleksowych działań dla osób z problemem uzależnień, dotkniętych przemocą w rodzinie. Realizatorzy: KCPR, MOPS, ZI	1. Realizacja wsparcia, psychoedukacji dla rodzin z problemem uzależnień, bądź dotkniętych przemocą w rodzinie, m.in.: pomoc psychologiczna, prawna, kontakt indywidualny, grupy wsparcia,	Lata 2026 - 2029	• Liczba i rodzaj wsparcia. • Liczba osób, które skorzystały z określonych form wsparcia.

Realizatorzy: KCPR, MOPS, ZI, GKRPA	2. Wspieranie rodzin w przezwyciężaniu sytuacji kryzysowej (w tym związanej z występowaniem przemocy w rodzinie). Inicjowanie interwencji w przypadku diagnozy przemocy domowej.	Lata 2026 - 2029	- Liczba rodzin, w których wszczęto procedurę „NK”. - Liczba spotkań grup roboczych.
Realizatorzy: KCPR, MOPS	3. Wspieranie mieszkańców poprzez zorganizowanie poradnictwa prawnego.	Lata 2026-2029	Rodzaj prowadzonych działań
3. Cel szczegółowy: <i>Zapobieganie powstawaniu nowych problemów związanych z uzależnieniami oraz przemocą domową poprzez prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć pozalekcyjnych, w tym zajęć sportowych</i>			
Zadania, Realizatorzy	Działania	Okres real.	Wskaźniki
1. Inicjowanie, organizowanie oraz współuczestnictwo w działaniach profilaktycznych z zakresu uzależnień od alkoholu, narkotyków, behawioralnych, a także przemocy.	1. programy profilaktyczne: – organizacja programów profilaktycznych w konstantynowskich przedszkolach i szkołach, w tym tzw. programów rekomendowanych, a także programów odpowiadających potrzebom zgłoszonym przez przedszkola i szkoły; – realizacja programu wczesnej interwencji adresowanego do osób używających narkotyków w sposób okazjonalny; – organizacja akcji profilaktycznych skierowanych w szczególności do dzieci	Lata 2026 – 2029	- Liczba i rodzaj zorganizowanych programów profilaktycznych, zajęć oraz akcji profilaktycznych. - Liczba osób biorących udział w działaniach profilaktycznych, w tym liczba dzieci i młodzieży, rodziców, nauczycieli i pedagogów. - Liczba i rodzaj zakupionych pomocy (materiałów)

Realizator: KCPR, placówki oświatowe	i młodzieży, takich, jak konkursy, przedstawienia, koncerty i seanse filmowe, będące elementem szerszych działań profilaktycznych; – organizacja zajęć w ramach programów profilaktycznych dla nauczycieli i pedagogów; – organizacja działań informacyjnych, edukacyjnych i profilaktycznych dla rodziców; – zakup pomocy (materiałów) profilaktyczno - edukacyjnych dla szkół.	profilaktyczno - edukacyjnych.
Realizator: KCPR, MOPS, ZI	2. Prowadzenie działalności edukacyjnej służącej zmniejszeniu skali zjawiska przemocy domowej, w szczególności w rodzinach z problemem alkoholowym.	• Liczba zakupionych materiałów edukacyjno-informacyjnych. • Liczba punktów na terenie gminy, w których udostępniono materiały.
Realizatorzy: KCPR, organizacje pozarządowe, MOK, MBP, placówki oświatowe, CSiR	3. Profilaktyczna działalność informacyjna i edukacyjna w obszarze uzależnień oraz w zakresie rozwijania zainteresowań wśród dzieci i młodzieży	• Liczba i rodzaj zorganizowanych działań. • Liczba dzieci i młodzieży biorących udział w profilaktycznych działaniach informacyjnych i edukacyjnych.

2. Poszerzanie oferty alternatywnego spędzania wolnego czasu. Realizatorzy: KCPR, organizacje pozarządowe, MOK, MBP, placówki oświatowe	1. Organizacja zajęć pozalekcyjnych, w tym sportowo – rekreacyjnych realizowanych przez konstantynowskie szkoły w połączeniu z realizacją zajęć profilaktycznych.	Lata 2026 - 2029	• Liczba zajęć. • Liczba dzieci i młodzieży, biorących udział w zajęciach.
	2. Organizacja wypoczynku letniego/zimowego wraz z programem profilaktycznym dla dzieci i młodzieży.		• Liczba półkolonii , ferii oraz kolonii zorganizowanych w ramach wypoczynku. • Liczba programów terapeutycznych/ profilaktycznych zrealizowanych w ramach wypoczynku. • Liczba uczestników wypoczynku.
3. Wspieranie realizacji działań profilaktycznych i edukacyjnych podejmowanych przez instytucje kultury Miejski Ośrodek Kultury, Miejską Bibliotekę Publiczną, itp. Realizatorzy: KCPR, MOK, MBP	1. Prowadzenie zajęć dla dzieci i młodzieży, osób dorosłych (starszych) w Miejskiej Bibliotece Publicznej oraz Miejskim Ośrodku Kultury.	Lata 2026– 2029	• Liczba dzieci i młodzieży, osób dorosłych (starszych) biorących udział w zajęciach profilaktycznych i edukacyjnych. • Liczba przeprowadzonych zajęć.

4. Podejmowanie działań służących edukacji publicznej w zakresie problematyki uzależnień oraz monitorowanie skali problemów uzależnień i przemocy w środowisku lokalnym. Realizatorzy: KCPR, GKRPA, Straż Miejska, KP, MOPS, UM, POZ	– Prowadzenie polityki informacyjnej, dotyczącej zagadnień związanych z profilaktyką i uzależnieniami oraz zwiększanie dostępności informacji o ofercie pomocy na terenie gminy, w tym: – realizacja akcji profilaktycznych, społecznych z zakresu uzależnień, skierowanych do społeczności lokalnej oraz zamieszczanie związanych z nimi materiałów informacyjno - edukacyjnych na stronach internetowych oraz w lokalnej prasie; – zakup materiałów informacyjno - edukacyjnych; – rozpowszechnianie materiałów informacyjno - edukacyjnych; – wspieranie edukacji osób pracujących zawodowo w systemie rozwiązywania problemów alkoholowych poprzez prenumeratę i zakup specjalistycznych opracowań, czasopism, publikacji, materiałów multimedialnych, – upowszechnianie wiedzy na temat szkód wynikających z picia alkoholu przez kobiety	Lata 2026 - 2029	• Liczba i rodzaj akcji profilaktycznych/ społecznych. • Liczba i rodzaj materiałów umieszczonych na stronach internetowych i w lokalnej prasie. • Liczba zakupionych materiałów informacyjno - edukacyjnych.
---	---	---------------------------------	---

	w ciąży, zwłaszcza wpływu alkoholu na rozwijający się płód (FAS, FASD).		
Realizatorzy: KCPR, GKRPA	5. Działania o charakterze edukacyjnym przeznaczone dla właścicieli i sprzedawców punktów sprzedaży alkoholu.		• Liczba szkoleń. • Liczba osób uczestniczących w działaniach.
Realizatorzy: KCPR, GKRPA, Straż Miejska, KP, MOPS, UM	6. Monitorowanie skali problemów uzależnień i przemocy w środowisku lokalnym - rozpowszechnienie wyników przeprowadzonej diagnozy.		• Liczba rozkolportowanych materiałów. • Liczba miejsc, w których zamieszczono materiały.
2. Działania na rzecz przeciwdziałania nietrzeźwości na drogach	1. Prowadzenie działań edukacyjnych z wykorzystaniem materiałów informacyjno-edukacyjnych.	Lata 2026 - 2029	• Liczba materiałów edukacyjno - informacyjnych.
Realizatorzy: KCPR, KP, Straż Miejska			
3. Cel szczegółowy: Wzmacnianie organizacji pozarządowych działających w obszarze rozwiązywania problemów uzależnień			
Zadania, Realizatorzy	Działania	Okres real.	Wskaźniki
1. Wspieranie działalności organizacji pozarządowych (w tym abstynenckich) realizujących zadania	1. Wspomaganie działalności Stowarzyszeń abstynenckich, klubu abstynenta, w tym działań służących rozwiązywaniu	Lata 2026 - 2029	• Liczba osób korzystających ze wsparcia. • Liczba zakupionych pomocy

z zakresu profilaktyki i przeciwdziałania uzależnieniom. Realizatorzy: KCPR, organizacje pozarządowe	problemów alkoholowych, działań edukacyjno - motywacyjnych, rehabilitacyjnych i działań profilaktycznych.		profilaktyczno - edukacyjnych. • Liczba wspartych instytucji i organizacji. • Liczba wspieranych wydarzeń.
4.Cel szczegółowy: Zwiększenie skuteczności działań prowadzonych przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Konstantynowskie Centrum Pomocy Rodzinie oraz inne podmioty działające w obszarze uzależnień			
Zadania, Realizatorzy	Działania	Okres real.	Wskaźniki
1.Podnoszenie kwalifikacji, kompetencji osób zajmujących się profilaktyką i rozwiązywaniem problemów związanych z uzależnieniami oraz przemocą domową. 			

3. Interdyscyplinarna współpraca podmiotów działających w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i narkotyków, np. w celu zwiększenie świadomości nt. szkód wynikających z zażywania substancji psychoaktywnych. Realizatorzy: KCPR, GKRPA, MOPS, placówki oświatowe, UM	Budowanie sieci współpracy: – organizacja interdyscyplinarnych seminariów, szkoleń, konferencji, mających na celu wspólne omówienie aktualnej sytuacji oraz ustalenia zakresu działań różnych podmiotów działających w obszarze uzależnień i przemocy. – organizacja interdyscyplinarnych spotkań z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień we współpracy z KP, SM, MOPS, KCPR z przedstawicielami władz i służb społecznych i interwencyjnych.	Lata 2026 - 2029	• Liczba spotkań. • Liczba uczestników.
5. Podejmowanie działań kontrolnych mających na celu ograniczenie dostępności napojów alkoholowych dla osób poniżej 18 roku życia, przestrzegania zakazu promocji i reklamy napojów alkoholowych. Realizatorzy: GKRPA, KP, Straż Miejska, UM	1. Kierowanie do Policji wniosków o wszczęcie dochodzenia i przygotowanie projektu aktu oskarżenia. 2. Wnoszenie oskarżenia do sądu pierwszej instancji w sprawach o naruszenie zakazu sprzedaży alkoholu osobom nieletnim oraz zakazu promocji lub reklamy napojów alkoholowych	Lata 2026 - 2029	• Ilość wszczętych dochodzeń. • Liczba interwencji. • Liczba skontrolowanych punktów sprzedaży i podawania napojów alkoholowych. • Liczba ujawnionych nieprawidłowości.

9 Monitoring i ewaluacja

1. Koordynację GPPiRPA oraz PN powierza się Konstantynowskiemu Centrum Pomocy Rodzinie w Konstantynowie Łódzkim.
2. Monitorowanie stanu realizacji GPPiRPA oraz PN na terenie gminy będzie odbywać się poprzez:
 - 1) wymiany informacji między instytucjami, organizacjami i wszelkimi podmiotami odpowiedzialnymi za realizującymi politykę związaną z przeciwdziałaniem alkoholizmowi i przeciwdziałaniem narkomanii dla mieszkańców Konstantynowa Łódzkiego,
 - 2) analizy danych na temat problemu alkoholowego, narkotykowego i uzależnień behawioralnych,
 - 3) analizy ankiet, sprawozdań i raportów z realizacji zadań wynikających z Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomani,
3. Raport z wykonania w danym roku GPPiRPA oraz PN i efektów jego realizacji, Burmistrz Konstantynowa Łódzkiego przedkłada Radzie Miasta w terminie do dnia 30 czerwca roku następującego po roku, którego dotyczy raport.

10 Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami

Realizatorzy zadań GPPiRPA oraz PN są zobowiązani do zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, w zakresach określonych w art. 6 - 7 ustawy z dnia 19 lipca 2019 roku o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.

11 Zasady wynagrodzenia członków Gminnej Komisji

Za udział w pracach Komisji przysługuje członkom wynagrodzenie brutto w wysokości 10 % minimalnego wynagrodzenia przysługującego pracownikom.

1. Wynagrodzenie wypłacane jest na podstawie listy obecności na wskazany przez Członka Gminnej Komisji indywidualny rachunek bankowy.
2. Wydatki związane z wynagrodzeniem członków Komisji pokrywane są z budżetu Konstantynowskiego Centrum Pomocy Rodzinie na dany rok, w ramach planu wydatków na realizację Gminnego Programu.

3. Obsługa administracyjna i finansowa Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych prowadzona jest w Konstantynowskim Centrum Pomocy Rodzinie.

12 Zasady finansowania Gminnego Programu

Realizacja Gminnego Programu na lata 2026 - 2029 prowadzona będzie w oparciu o środki własne gminy oraz dodatkowe środki finansowe pobierane z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, tzw. „korkowego” zgodnie z art. 18² ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi i nie mogą być przeznaczone na inne cele³⁶ oraz dodatkowej opłaty od sprzedaży napojów alkoholowych w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającej 300 ml zgodnie z celami ustawowymi.

Plan wydatków Gminnego Programu na lata 2026 - 2029 zostanie określony w uchwałach budżetowych na każdy rok realizacji, w dziale 851 – Ochrona Zdrowia, rozdział 85154 Przeciwdziałanie Alkoholizmowi, 85153 Przeciwdziałanie Narkomanii, 85504 Wspieranie rodziny (Placówka Wsparcia Dziennego).

³⁶ Dz. U. z 2023 r. poz. 2151.

Preliminarz wydatków – plan na 2026 rok

Lp.	Zadanie	85154 przeciwdziałanie alkoholizmowi	85153 przeciwdziałanie narkomanii	85504 Wspieranie rodziny (PWD)
1.	Zmniejszenie rozmiarów aktualnie występujących problemów alkoholowych i narkotykowych poprzez udzielanie pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej osobom uzależnionym i osobom zagrożonym uzależnieniem.	173 791,00	93 657,00	
2.	Ograniczenie negatywnych zjawisk dotyczących rodzin z problemem alkoholowym i narkotykowym, poprzez udzielanie kompleksowej pomocy psychospołecznej i prawnej, a także ochrony przed przemocą.	189 943,00	74 978,00	140 000,00
3.	Zapobieganie powstawaniu nowych problemów związanych z uzależnieniami oraz przemocą w rodzinie poprzez prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć pozalekcyjnych w tym zajęć sportowych.	74 791,00	5000,00	
4.	Wzmacnianie organizacji pozarządowych działających w obszarze rozwiązywania problemów uzależnień.	3 200,00	200,00	
5.	Zwiększenie skuteczności działań prowadzonych przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Konstantynowskiego Centrum Pomocy Rodzinie oraz inne podmioty działające w obszarze uzależnień.	53 440,00	1000,00	
	Razem	495 165,00 zł	174 835,00 zł	140 000,00 zł

Uzasadnienie

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi[#], ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii[#], do zadań własnych gminy należy prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu i działań mających na celu przeciwdziałanie narkomanii. Realizacja tych zadań jest prowadzona w postaci Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii uchwalanego przez radę gminy na okres nie dłuższy niż 4 lata.

Zadania te obejmują w szczególności:

Zadania te w szczególności obejmują:

1. zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków;

2.¹ udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą domową;

3. prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo - wychowawczych i socjoterapeutycznych;

4. wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych i narkotykowych;

5. podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 131 i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego;

6. wspieranie zatrudnienia socjalnego przez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej i klubów integracji społecznej;

7. udzielanie pomocy społecznej osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych, dotkniętych ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

GPPIRPA oraz PN na lata 2026-2029 jest kontynuacją działań profilaktycznych rozpoczętych w minionych latach. Gminny Program został opracowany z uwzględnieniem realizacji zadań obligatoryjnych oraz potrzebami występującymi na terenie Miasta Konstantynowa Łódzkiego.